

<p>Aanwezig</p> <p>Voorzitter: De heer T. Kaffa</p> <p>Raadsleden: De heer M. El Majjaoui Mevrouw W. van Nunen De heer E. van der Veer Mevrouw E. Woudstra Mevrouw W. van der Weij Mevrouw I. Jansen-Dirkx De heer D. van Dam De heer A. Zoghbi Mevrouw S. van Maarseveen Mevrouw L. Oude Alink De heer W. Smith De heer D. Cupedo Mevrouw A. Prenger</p>	<p>Vervolg aanwezige raadsleden: De heer R. Nunnikhoven De heer E. Braam De heer G. Kruger De heer U. Oelen De heer J. Loof Mevrouw M. Harmsen De heer J. Stam Mevrouw H. van Schie Mevrouw M. ten Brummelaar Mevrouw B. Niesen De heer M. Weterings Mevrouw N. Kames</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Burgemeester H. Sahin Wethouder L. Bentvelzen Wethouder S. van de Waart Wethouder M. Wit Wethouder W. van Damme Wethouder G. van Malsen</p>	<p>Griffie: Griffier: De heer J. Hoefnagel Mevrouw M.M.A. Tittse Mevrouw F.S. Habiboellah (verslag)</p>

1. Opening

De voorzitter: Welkom op 11 november 2024, het gezamenlijk Forum Stad en Samenleving. Twaalf? Ik werk in Brabant, dus 11 zit helemaal in mijn geheugen gegrift. Iedereen is helemaal wild van de 11e, maar goed de 12^e. Ik heb nog nooit voor zo'n groot publiek opgetreden. Dus we gaan eens kijken hoe dat vandaag gaat lopen. Welkom ook kijkers thuis, mensen op de tribune.

2. Algemeen insprekrecht

De voorzitter: Wij beginnen deze vergadering met het algemeen spreekrecht van de inwoners. We hebben een drietal sprekers. En ik zou als eerste graag mevrouw Koole naar voren willen roepen. En die wil graag inspreken over Pasgeld-West. Gezien het niet uw eerste keer is dat u inspreekt, weet u dat u 5 minuten heeft. En zodra u begint met spreken, dan gaat uw tijd in. Ga uw gang.

Mevrouw Koole: Dank u wel, voorzitter. Goedenavond Forum. Hier sta ik weer eens een keer. En dit keer over het beeld vormen stuk Living Plots. Ik noem het een Mindfuck-stuk. Ik weet niet of jullie Victor Mids kennen met zijn mooie Mindfuck-trucjes waarmee iedereen op één lijn krijgt of dingen kan laten doen die ze normaal niet zouden doen. Dit stuk heeft in totaal 9 pagina's, die alleen maar helemaal blauw zijn. Bij blauw denk ik aan water. Voor de rest ... Het telt 45 pagina's, waarvan 34

pagina's geen of half tekst hebben. En waar 102 tweemaal het woord groen in voorkomt. Dit is toch ietwat, een klein stukje beïnvloeding van mensen, denk ik. Dan heb ik gelezen op bladzijde 15 over een robuust groenblauw raamwerk. Deze twee lopers, de bos- en de parkloper knopen alle bestaande waardevolle groene plekken tot één samenhangend groenblauw raamwerk voor Pasgeld. En verbinden Pasgeld bovendien met belangrijke groene en stedelijke plekken in de omgeving. Er wordt dus al van uitgegaan dat bos- en parklopen er komen en dit robuuste stukje groen wordt dus leidend van waaruit Pasgeld-West wordt opgezet. Nu hoor ik nog bij Rijswijk Buiten de meanderende groene vingers van het Wilhelminapark die door en de wijk omsluiten. Er staat ook dat Laan van het Haantje een stevige bomenlaan is. Ik weet niet wie van jullie daar pas nog overheen is gereden, maar stevige bomen zie ik daar niet. Dan vraag ik me af, wie en hoe gaat het openbaar groen beheerd worden in Pasgeld-Wes? Als de gemeente dat moet gaan doen, die nu al geen geld hebben voor het onderhoud van het groen. Kijk naar het Elsenburgerbos, dat een grote woestenij is, dan is Pasgeld-West binnen de kortst mogelijke keren een woestenij met brandnetels en braamstruiken. Dan heb ik gezien op bladzijde 19 over de auto. Inzet is om Pasgeld-West voor auto een bestemming te maken. Ja, logisch. Als je daar gaat wonen, dan is dat ook een bestemming waar je naartoe gaat. Dit wordt gedaan door de Lange Kleiweg te transformeren tot een rustige woonstraat. De Lange Kleiweg is op dit moment een sluiproute voor heel veel verkeer. Dus van een rustige woonstraat, vraag ik me af wat u daarmee bedoelt. Over de Lange Kleiweg, Laan van 't Haantje en langs het spoor moet dan die wijk ontsloten worden. De bezoekers hebben geen parkeerplek in Pasgeld-West, maar die gaan parkeren langs de Lange Kleiweg, Laan van 't Haantje en het spoor, waar dan ook deelauto's staan. Hoe in godsnaam kun je parkeren op de Lange Kleiweg? Er zullen bomen gesneuveld moeten worden. Er zullen parkeerhavens gemaakt moeten worden. Gaat allemaal ten koste van het groen, want anders zie ik niet hoe je langs de Lange Kleiweg je auto kan parkeren. Kijk zaterdag en zondag maar naar het hockeyveld, waar ze al in het gras staan. Wordt het Forum weer verblind door groengekleurde plaatjes of denken jullie zoals ik eens een keer realistisch? Leuk bedacht, maar het gaat hem niet worden. Ik hoop dat jullie morgen nog eens een keer naar dit stuk kijken en dan bedenken van is het nou echt wat ik hier lees en wat ik hier zie? Word ik nu echt gemanipuleerd? Ik hoop dat jullie dat eens een keer meenemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Koole. Als ervaringsdeskundige prachtig binnen de tijd. Dat is heel mooi. Dan wil ik graag mijnheer Hoyer naar voren roepen en die wil graag inspreken over biodiversiteit. Voor hetzelfde, als u begint met spreken, gaat uw tijd in. Ga uw gang.

De heer Hoyer: Dank u wel, voorzitter. Geachte de leden van de raad, geacht college. Ik spreek al ongeveer vijf jaar in en de rode draad in mijn betoog is toch echt een van de belangrijkste maatschappelijke thema's die er zijn en dat is biodiversiteit. En tot mijn grote ontstentenis, als ik terugkijk in Rijswijk, is daar geen flikker mee gedaan. En hoe ik het ook zeg, met een handreiking. En ik spreek overigens namens een hele grote groep buurtgenoten, die groen een warm hart toedragen en veel meer dan groen, biodiversiteit als maatschappelijk ongelooflijk belangrijk thema zien. Wij krijgen nul op het rekest of je nou de dialoog aangaat, of je nou het keihard stelt, of je de keiharde vragen zegt om iets te kwantificeren, we horen nooit wat. De enkeling daargelaten in de raad, moet ik toegeven. Maar ik vraag u dus ook vandaag interrumppeer mij nou eens. Zeg eens: mijnheer Hoyer, wat u zegt over die monitoring van dat groenbeleid dat is onzin. Dat doen wij doen. Dat doen wij zo en op die manier en nu is het zo en straks is het beter. Doe dat eens. Interrumppeer mij eens. Of zeg, als ik het weer eens heb over het één boom per inwoner beleid, het beleid wat nog steeds fungeert. Mijnheer Hoyer, u vergist zich. Dat hebben wij gewoon drie jaar geleden al verworpen. In de raad hebben wij gezegd: dit kunnen wij niet meer, wij gaan over op andere kentallen. Wij gaan over op weet ik wat. En dat leggen wij vast. Dat hebben wij zo gesteld. Nooit hoor ik dat jullie. En met name het college is een teflon laag. Het driipt van jullie af. Het spijt me te moeten zeggen, maar het lijkt

alsof het jullie geen moer interesseert. Biodiversiteit, aan mijn laars. Gebouwd moeten worden. En gebouwd in harmonie of in gezonde groei, maar wat dat inhoudt. Bouwen. En wat het oplevert straks, verkeersdrukke, biodiversiteitsverlies. Het maakt jullie niets uit. Interrumpeer me alsjeblieft, want ik zeg dingen die jullie niet graag willen horen. Kom een keertje echt langs om dat beleid te vertalen. Vertel me nou eens echt wat jullie biodiversiteitprogramma is, als jullie al een beleid hebben, maar dat hebben jullie niet of wel?

De voorzitter: Mijnheer Hoyer, het is hier in de raad niet gebruikelijk om u te interrumpen tijdens het inspreken.

De heer Hoyer: Oké, dan houd ik mij daar ook aan natuurlijk. Dan vraag ik ook niet om interruptie, maar wat ik wel vraag, is van kom nou eens een keertje echt praten. Kom eens een keer vertellen wat dat beleid nu is als het andere niet meer is. Zeg dat jullie dat hele groenbeleid plan verre van jullie werpen en dat het vol onzin staat. Dat de groennormen, dat de huizen per boomnormen dat dat allemaal achterhaald is. Dat jullie allang iets nieuws hebben. Kom het vertellen. Kom vertellen dat jullie allang aan het monitoren zijn. Kom mij vertellen, kom ons vertellen, desnoods met de pers erbij en zet mij totaal in de zeik, dat ik het verkeerd heb. Maar doe het, kom eens een keertje langs en vertel het en blijf niet zoals een Tefal laag het van je af laten druipen, totdat straks over een jaar het volgende college er is. En let op, in dit college zitten groene lui, maar dat horen ze niet. En die paar raadsleden die daarmee zitten wel en er zijn genoeg mogelijkheden om te zeggen van: dit plan over bijvoorbeeld Pasgeld-West kan niet doorgaan, want er zit geen enkele geldelijke budgettering, hoe noem je dat? Borging van het onderhoud. Niemand vertelt ons dat er straks een echte doorgang vindt tussen Wilhelminapark en Pasgeld, want daar hebben we de centen gewoon niet voor. Nee, het wordt wel aangenomen door de raad. Jullie krijgen, net als Elly Koole net zei, een worst voorgeschoteld met prachtige blauwgroene plaatjes. En niemand weet in die raad en het college zou het moeten weten, weet te vertellen wat de echte, exacte normen zijn exacte waarden waarop de biodiversiteit achteruitgaat. Hoe groenblauw beleid is. Hoeveel blauw we terugkrijgen, omdat er blauw gegraven moet worden, omdat het anders helemaal overloopt. Men kan het niet vertellen. Dus ik nodig jullie uit, niet om te interrumpen, maar wel om, potverdorie, voor het einde van het volgende jaar eigenlijk hè, is een keer een beleid op poten te zetten. Waar jullie echt zichtbaar zijn. Zodat we straks kunnen kiezen op een aantal partijen die werkelijk hart voor de zaken hebben en het niet ook laten lopen. Want het zijn toch maar van die rare figuren die hier komen vertellen. Het glijdt toch langs af. Wie dan leeft, die dan zorgt. In Den Haag is op dit moment iemand die de gevolgen ziet van hoe duur het allemaal niet is als je het zo laat.

De voorzitter: Mijnheer Hoyer, uw ...

De heer Hoyer: Bij deze rond ik af. Ik denk: ik kan nog uren doorgaan, maar dat doe ik graag op een ander moment.

De voorzitter: U voelde hem goed aan. Dank u.

De heer Hoyer: Dank u.

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen, als alle insprekers zijn geweest, wil ik graag ruimte geven voor vragen. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Van der Horst en die wil heel graag inspreken over de ponyweide. Zodra u begint met spreken, gaat uw tijd in. Ga uw gang.

Mevrouw Van der Horst: Goedenavond, leden van de raad en ik zie ook enkele wethouders. Ik vind het heel erg leuk om hier te staan. Ik ben voor een heleboel geen vreemde, maar ik kom vragen of jullie mijn laatste werkstuk als raadslid af willen maken. Het is de stichting Ponyweide. Dat is zo mooi

geworden. Veel mooier als dat we ooit hadden gedacht toen we daaraan begonnen. En nu is er nog één ding wat zo belangrijk is en dat is de sloot en de walkant. En dat is echt iets van de gemeente, want dat weet ik nog wel van vroeger. Dat hoeven die mensen niet zelf te doen, maar ze zijn al een meter grond kwijt van het afkalven. En nu wil ik vragen, dat was mijn laatste werkstuk als raadslid, willen jullie even goed met elkaar overleggen op dat ene stukje wat het laatste Finishing Touch is van de ponyweide. Want het is zo geweldig. De buurt leeft erin mee, er is een stichting. De mensen zijn er zo gelukkig mee. En dan denk ik ... Ook van het huis waar ik zelf nu woon, mogen ze regelmatig ze langskomen, met de beesten. Het is een verrijking voor Rijswijk en het is ook een voorbeeld. En het is groen, waar de vorige spreker het over had. Nou, laat mij dat laatste stukje groen krijgen. Ik hoop dat jullie daarnaar willen kijken en dat er een gunstig antwoord komt voor de mensen die zo hard werken voor de stichting de Ponyweide. Ik dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van der Horst, dank u wel voor uw warme betoog. Dan zou ik graag even rond willen kijken of er vragen zijn aan de insprekers. Sowieso mevrouw Van Nunen volgens mij. Ik weet niet of dat nog steeds het geval is. Zijn er nog meer mensen die vragen hadden? Mevrouw Van Schie. Dan wil ik graag beginnen met mevrouw Van Nunen. Ga uw gang.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, dank. Ik heb een vraag aan de heer Hoyer, omdat u eigenlijk ons al tijdens uw inspreektekst prikkelde om, wat niet kan, te interrumperen. Ik wil een simpele vraag aan de heer Hoyer stellen. Heeft u het begrotingsdebat gevolgd? En ook de inbreng van diverse partijen, zowel in eerste als tweede termijn, rond het thema waar u nu aandacht voor vraagt en waar wij de wethouder, het college, ook kritisch op hebben bevroegd? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen.

De heer Hoyer: Ik heb het begrotingsdebat niet gevolgd. Ik duik nu even in de afgelopen vijf jaar. Ik weet wel dat de begroting voor beheer was alleen voor dit jaar vastgesteld. Nu nog enigszins van vorig jaar. Ik weet ook dat er met de begroting weer bezuinigd wordt, maar het gaat mij niet om beheer en het gaat mij niet om de begroting. Het gaat mij om beleid en invulling daarvan.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hoyer. Mevrouw Van Schie, u had ook nog een vraag voor dezelfde inspreker toevallig of een ...

Mevrouw Van Schie: Nee, ik heb een vraag voor mevrouw Van der Horst.

De voorzitter: Ga uw gang.

Mevrouw Van der Horst: Ik ben slechthorend.

Mevrouw Van Schie: Mevrouw Van der Horst, waar is de ponyweide?

Mevrouw Van der Horst: Op de hoek van de Kennedylaan en de Generaal Spoorlaan. Ik zou u aanraden daar beslist een keer te gaan kijken.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel.

Mevrouw Van der Horst: Het is een stukje trots van Rijswijk.

De voorzitter: Dank u wel. Verder nog vragen voor de insprekers? Nee. Dan is dit agendapunt wat mij betreft gesloten. Dank u allen.

3. Lijst van ingekomen stukken: vaststelling wijze van afdoening

De voorzitter: Dan gaan wij door naar agendapunt 3. De lijst van ingekomen stukken. Is het Forum De voorzitter: Dan gaan we naar de lijst van ingekomen stukken. Er zijn een viertal verzoeken binnengekomen. Even kijken. Om te gaan agenderen voor het Forum van 3 december. Het eerste verzoek is van de fractie Rijswijks Belang over het Regioplan Asielopvang. Mag ik daarvan de motivatie horen, waarom die geagendeerd mag/ moet worden?

Mevrouw Ten Brummelaar: Dank u wel, voorzitter. De motivatie is dat we graag inhoudelijk in willen gaan op het stuk en daar nog wat vragen over willen stellen tijdens een goed debat.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er fracties die dit steunen? Een, twee, dat is al ruim voldoende. Mijnheer Kruger, dat is voldoende. Dank u. Dan gaan we die op de agenda zetten voor het Forum van 3 december. Dan is het tweede verzoek die binnengekomen is van de fractie D66 over het communicatiebeleid. Ga uw gang.

De heer Veerman: Klopt. Dank u wel, voorzitter. Wij wilden dat graag inderdaad op de agenda zetten, vooral omdat daar een behoorlijke bijlage bij zit, om die met elkaar te bespreken.

De voorzitter: Prima. Zijn er fracties die dit verzoek steunen? Dat is mijnheer Loof. Is er nog een fractie die dit voorstel steunt? Twee, prima. Komt hij op de agenda van 3 december. Dan hebben we er nog een van de fractie D66 over de Subsidieverordening-evaluatie. Fantastisch woord. Mijnheer Veerman, ga uw gang.

De heer Veerman: Ook deze wil ik op de agenda zetten. We hebben in het verleden wij met een aantal raadsleden gesproken over de Subsidieverordening, over wat er wel en niet kan. Vanavond kwam die ook terug in het rapport van de Rekenkamer, van het onderzoeksbureau Nekken. Dus het is reden temeer om dit op de agenda te zetten, om daar van gedachten te wisselen met elkaar.

De voorzitter: Dank u wel. Fracties die dit steunen? Een, twee, prima. Drie, vier, perfect. Dan kan die op de agenda voor 3 december. En dan hebben we er nog een van de fractie D66 over speeltuinen.

De heer Veerman: Ook die willen we op de agenda zetten, om over de speeltuin en over de subsidiëring die voor 2025 vrijgevallen wordt, om daar met elkaar over van discussie te wisselen.

De voorzitter: Meerdere fracties die dit steunen? Een, twee. Dat is al ruim voldoende. Drie, vier. Dan komt hij ook op de agenda van 3 december. Voor de rest, even kijken, dat waren de vier voorstellen. Yes. Wat mij betreft is dit agendapunt dan afgerond. Mijnheer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Voorzitter, ik had een vraagje over RIB 24 076, het Warmteprogramma 2025-2030. Of dat meegenomen kan worden met de presentatie over het Warmtenet.

De voorzitter: Dat is een vraag voor de betreffende wethouder. Dus die mag daar vast en zeker een antwoord op geven.

De heer Wit: Voorzitter, in zoverre dat het Warmteprogramma nog opgestart moet worden, de werkzaamheden daaromtrent, maar dat er wel een doorkijkje gegeven gaat worden in de presentatie hoe we dat gaan aanpakken en wat de inhoud daarvan zal zijn.

De voorzitter: Voldoende, mijnheer Van der Veer?

De heer Van der Veer: Ja, dat zou mooi zijn, als we een inkijkje krijgen.

De voorzitter: Dank u wel.

4. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan we even naar de vaststelling van de agenda. Zijn er nog op- of aanmerkingen of mag deze vastgesteld worden? Deze mag vastgesteld worden. Even kijken.

5. Mededelingen college

De voorzitter: Mededelingen van het college. Zijn er vanuit het college nog mededelingen? Mijnheer Wit, ga uw gang.

De heer Wit: Eén mededeling, voorzitter, aangaande het Integraal Zorgakkoord. Misschien heeft u het in de pers gelezen, maar de VNG heeft ... Bij de Algemene Ledenvergadering van de VNG ligt een resolutie voor om uit de onderhandelingen te stappen met het Rijk als het aankomt op IZA. Dat heeft vooral te maken met de randvoorwaarden die bij het ingaan van IZA gesteld zijn door de VNG. Die momenteel niet gehaald worden. Sterker nog, de financiële middelen zijn zelfs minder geworden dan oorspronkelijk aangegeven. Dat betekent dat we als gemeente het moeilijk krijgen om het IZ A op een goede manier te kunnen uitvoeren. Die ligt eind deze maand ter stemming in de ALV. De verwachting, als ik zo een beetje om mij heen kijk, is wel dat hij het gaat halen. Dat kan dus ook gevolgen hebben voor de wijze waarop wij invulling geven aan het Integraal Zorgakkoord en onze Zorgvisie. Wij komen nog, op de raadsproductielijst zult u zien, staat op Q1 ons huidige Lokale Zorgakkoord en de Zorgvisie. Die zullen we doorschuiven naar Q2 daarom ook. We komen wel in december met een Raadsinformatiebrief waarin we ook deze ontwikkelingen verder zullen duiden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Even kijken, dan verder geen mededelingen.

6. Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen

De voorzitter: Terugkoppelingen vanuit de Gemeenschappelijke Regelingen. Mijnheer Veerman.

De heer Veerman: Een beetje aansluitend op het vorige punt eigenlijk. We hebben een verzoek gekregen, daar is deze ook voor, terugkoppelingen vanuit de Gemeenschappelijke Regelingen. We hebben ooit een zienswijze gevraagd aan de GGD VT om ons te informeren een, over de zienswijzen die door andere gemeentes waren ingediend op de GGD en vooral het stuk Veilig Thuis, om dat met ons te delen. Daar hebben zij een datum voor gevonden. Dat is 27 november. Dan is er een overleg voor alle raadsleden van Rijswijk en worden wij uitgenodigd om daaraan bij aanwezig te zijn. Is het misschien handig als u daarbij aanwezig wilt zijn, sommige mensen hebben dat al gedaan, om u op te geven, maar dat adres is een beetje lastig. Misschien kan dat via de griffie. Ik weet niet of ik dat mag vragen. Als jullie daar ook bij willen zijn, zou het mooi zijn dat iedereen of meerdere mensen daar vanuit de raad bij aanwezig zijn. Er wordt voor een eenvoudige broodmaaltijd gezorgd. Het is van 18:00 uur tot 20:30 uur. En naast de zienswijzen wordt er ook gesproken over de ontwikkelingen vanuit de GGD bij het plan waar mijnheer Wit het net over had, als het allemaal nog doorgaat. Dit overleg op 27 november kunnen we nog niets over die resolutie zeggen van de VNG, maar zij gaan

het wel hebben over de uitwerking, hoe zij IZA GALA voor de gemeente Rijswijk, hoe zij daar invulling aan gaan geven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Veerman. Ik zal even kijken of we dat met de griffie op kunnen nemen om dat gemakkelijk te verspreiden onder iedereen. Ga uw gang, mijnheer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Ik heb het net in de presentatie ook al aangegeven, maar nu zijn er iets meer. De uitslag van de Rekenkamer is binnen en dat betekent dat er ook weer een nieuw onderzoek zal gaan plaatsvinden. En onze vraag als Rekenkamer, als je ideeën hebt, lever die bij ons in en dan kunnen wij die naar de Rekenkamer doorzetten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nunnikhoven. Dit agendapunt is gesloten.

7. Overzicht toezeggingen en moties

De voorzitter: Dan gaan we naar het overzicht van de toezeggingen en moties. Zijn er nog opmerkingen en of aanvullingen? Mevrouw Jansen-Dirkx, ga uw gang.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Dank u wel, voorzitter. De motie van Wij. Rijswijk en PvdA Rijswijk Investeren in Rijswijks jeugd staat als afgedaan. Onze beide partijen zijn van mening dat dat niet het geval is. We snappen dat het in de financieel uitdagende tijden misschien niet haalbaar lijkt om op korte termijn een ontmoetingsplek te realiseren, maar we denken dat er wel stappen ondernomen kunnen worden om tot een oplossing te komen. De motie biedt namelijk in ons ogen voldoende flexibiliteit om te kijken eventueel naar een andere locatie, mocht dat het probleem zijn. En ook op financieel vlak zijn er mogelijkheden geboden om te werken met subsidies of sponsoring. Dus wat ons betreft is de motie niet afgedaan.

De voorzitter: Dank u wel. Wil de wethouder daar misschien heel kort iets over zeggen of komt u daarop terug?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, daar wil ik wel wat op, zeggen, maar volgens mij is de raad mijn baas. Dus als zij zeggen dat ze het niet eens met de afdoening, dan luister ik daarnaar en kom ik daar op een later moment op terug.

De voorzitter: Duidelijk. Heeft u het genoteerd? Mooi. Even kijken. Als er verder geen vragen of opmerkingen zijn, is dit agendapunt besproken.

8. Vaststellen verslagen 10-09-2024, 01-10-2024, 22-10-2024

De voorzitter: Dan gaan we door naar vaststellen van de Forumverslagen 10 september, 1 en 22 oktober. Zijn er nog ... Yes, mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij: Een kleine aanvulling, voorzitter. Ik was op 22 oktober niet aanwezig.

De voorzitter: Gaan we noteren. Dank u wel. Verder niets. Mooi, dan is het agendapunt gesloten.

9. Raadsvoorstel Rekenkamerrapport Voorzieningen en bevolkingsgroei in Rijswijk

De voorzitter: Gaan we naar het raadsvoorstel Rekenkamerrapport Voorzieningen en

bevolkingsgroei. We hebben zojuist daar natuurlijk een uitgebreide presentatie over gehad. De meeste vragen zijn denk ik al gesteld. Ik weet niet of er nog behoefte is aan een aantal korte aanvullende vragen daarop. Ik zie wat handen omhoog gaan. Dan gaan we gewoon het rondje maken. En dan beginnen wij linksvoor bij mijnheer El Majjaoui. Ga uw gang.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter. Excuus dat ik wat later was vandaag, vanwege mijn werk, maar toch heb ik een aantal vragen met betrekking tot de geclusterde voorzieningen. In het raadsvoorstel wordt er over vijf geclusterde voorzieningen gesproken en deze zijn ook in het beleidsforum gegoten. Een van deze thema's is de buitenruimte betreft voorzieningen in de openbare ruimte zoals openbaar groen en voorzieningen op het gebied van mobiliteit, bereikbaarheid en klimaatadaptatie. Voorzitter, het lijkt erop of de mobiliteit en bereikbaarheid een subonderdeel is van het hele thema. Terwijl dat een belangrijk onderdeel moet zijn, dat afzonderlijk behandeld dient te worden. Wetende dat dat ten goede komt aan de doorstroming en bereikbaarheid en alle voorzieningen binnen handbereik kunnen zijn en dat zelfs buiten onze gemeentegrenzen. Bent u het met ons eens dat dit een belangrijke plaats moet nemen in het afzonderlijk thema? En gaat u hier een apart thema van maken, waarin goede infrastructuur, openbaar vervoer en mobiliteit gezamenlijk in vermeld staan? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Fractie van Rijswijks Belang, heeft u misschien iets te vragen of niet?

Mevrouw Kames: Dank u wel, voorzitter. Sowieso sluit ik me aan bij de vraag die mijn collega heeft gezet. Want wij zitten er toch ook wel mee wat betreft de leefbaarheid, want Rijswijk wordt natuurlijk per oppervlakte niet groter. En we hopen ook inderdaad dat de voorzieningen zeker voldoende er zijn. Dat de mensen ook overal van gebruik kunnen maken. Dus dat vragen we ons af. We hopen dat dat allemaal in orde komt. Dat zijn voorlopig mijn eerste vragen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames. De fractie van de PvdA, ga uw gang, mevrouw Van Nunen.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, dank. Naast de technische vragen die we al hebben kunnen stellen in de presentatie hieraan voorafgaand, wil ik het vooral hebben over de reactie van het college en weer de terugkoppeling daarop van de Rekenkamer en de reactie daarop van het college op die terugkoppeling. Dus het is een beetje een schakeling. Ik wil graag van het college weten wat u precies bedoelt met het project voorzieningenniveau. Hoever rijkt dat? Is dat het onderzoek? Is dat de Omgevingsvisie die we vaststellen? Het hele project voorzieningen die volgens mij op dit moment niet zo duidelijk waren, de reikwijdte. En u mist inderdaad een advies van de Rekenkamer, waar u niet op reageert. Dat is namelijk de koppeling, de terugkoppeling van aanbevelingen aan de geplande acties naar de raad. Waarom heeft u daar niet op gereageerd? Dat is mijn vraag. En in het nawoord van de Rekenkamer wordt daarom gevraagd. Misschien kunt u daar nog een reactie op geven.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Dan wil ik graag het woord geven aan de fractie van het CDA. Indien er vragen zijn. Geen vragen. De fractie van D66, ga uw gang.

De heer Veerman: Dank u wel voorzitter. We hebben ook wat technische vragen mogen stellen. We willen de onderzoekers bedanken voor deze mooie notitie en de Rekenkamer voor de uitvoering of het in werking zetten van het onderzoek. Naast dat wij aan het college vragen om zo meteen ook te vragen of ze de conclusies en de bevindingen van dit onderzoek met ons zou kunnen delen of ze daarachter staan en wat ze daarvan vinden. De vraag die mij verbaasde, is onder andere bijvoorbeeld werd een van de tips gedeeld om te kijken van wat kunnen we met het lange termijn investeringsplan doen? Die werd genoemd. Ook uit het onderzoek blijkt dat dat misschien best

noodzakelijk is. Zeker als we kijken naar de groei van onze gemeente. We zien dat er vaak bij sport eigenlijk de afgelopen jaren, zeker als er voorzieningen vervangen moeten worden, dat er eigenlijk onvoldoende ruimte is om dat te vervangen. Dat betekent eigenlijk dat we niet goed hebben afgeschreven of dat we onderhoud niet mee hebben genomen, maar dat we ook de indexatie niet mee hebben genomen. Dus het kan best weleens zijn dat we voor 3 miljoen gebouwen hebben staan en er na 30 jaar of 40 jaar, waar we tegenwoordig ook op afschrijven, 1 miljoen extra nodig hebben en dat het miljoen niet meegenomen is, omdat we dat niet hadden meegenomen natuurlijk in de afschrijvingstermijnen, omdat we daar geen rekening mee hebben gehouden. Dan kom je natuurlijk van een koude kermis thuis, want dan heb je natuurlijk onvoldoende geld om überhaupt dat gebouw weer neer te kunnen zetten. Het zou mooi zijn als we daar rekening mee hielden. Dus dat was ook de vraag bij het onderzoek en aan de gemeenteraad, hoe we daarmee om zullen gaan. En aanvullend ook, als we kijken naar ons begrotingstekort en de bezuinigingen die moeten plaatsvinden en gezien dat wij als gemeente behoorlijk aan het groeien zijn. Hoe gaan we om met het reserveren van middelen die we nodig hebben voor voorzieningen op het gebied van sport, maar ook andere voorzieningen, gezondheidszorg, economie, buitenruimte? Die we nodig hebben straks, om ook alle nieuwe mensen te kunnen laten voldoen aan de eisen die gesteld worden om aan een bepaald voorzieningenniveau te blijven voldoen als gemeente. Dat waren mijn twee vragen, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van de ChristenUnie.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Goed dat dit rapport er is, om aan de voorkant na te denken over de uitdagingen die de bevolkingsgroei ons stelt. Wij staan op het standpunt dat er alleen bij bestaande voorzieningen kan worden bijgebouwd, zoals onderwijs zorg en ov. We vinden het ook belangrijk dat er concrete normen worden gesteld aan de voorzieningen. Waarbij de maatschappelijke voorzieningen voor ons op een komen. Daarnaast vinden we voldoende groen in de nabije omgeving belangrijk. Het rapport concludeert dat het lastig is om inwoners bij de overkoepelende groei van Rijswijk te betrekken, maar wij vinden dat het wel moet gebeuren. Ik zie hier ook geen aanbeveling over. Hoe gaat het college de input van wat Rijswijkers belangrijk vinden, ophalen? Wordt er gedacht aan iets als een enquête? Een horizontaal thema moet wat de ChristenUnie betreft de toegankelijkheid van minder validen zijn. Is het college het hiermee eens? Tegelijkertijd vindt de ChristenUnie ook dat voor elke wijk maatwerk moet gelden. We zijn ook blij om dat te lezen in de reactie van het college op dit onderzoek. En tenslotte hoor ik graag van het college wanneer op de planning staat om met een voorstel voor een integraal afwegingskader voor voorzieningen naar de raad te komen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van Wij. Rijswijk, indiener.

De heer Van Dam: Dank, voorzitter. Het rapport doet een aantal hele duidelijke conclusies, volgens mij. Voorzieningen groeien wellicht wat minder hard mee dan dat onze stad groeit in ieder geval. En dan is de vraag hoe komt dat? Die wordt in hetzelfde onderzoek gelukkig ook ten dele beantwoord. We missen kaders en visies op belangrijke thema's. Zoals sport, bereikbaarheid, cultuur, welzijn. En dan zou ik van het college willen weten van hoe kan dat hebben gebeuren? Elke keer als we een stuk behandelden waar de groei van Rijswijk of Rijswijk een stukje groter mee werd en wij vroegen naar van hoe gaan we dan sturen op die voorzieningen? Dan kregen we antwoorden die ons gerust moesten stellen van maar dat overzicht hebben we wel en dat dat komt wel goed. Dus mijn vraag is van: hoe hebben jullie dan gestuurd op al die hele belangrijke onderwerpen en hoe heb je dan het overzicht gehouden als die belangrijke zaken er niet zijn? Het rapport geeft ook duidelijk advies over een toekomstperspectief, namelijk dat we dat visiestuk en die kaders zo snel mogelijk wel moeten krijgen. Ik denk dat iedereen het mij eens is dat we dat inderdaad van harte moeten ondersteunen. Maar mijn vraag is van: hoe snel gaat dat lukken op verscheidene thema's die hier zo staan?

Hoe snel kunnen we eigenlijk de achterstand bijbenen? Is dat reëel om te vragen van onze ambtelijke organisatie? Want het vergt volgens mij best wel veel werk. En een tweede punt is voor de toekomst, is dat het rapport stelt dat de meeste kansen gaan zitten in de koppelkansen, in de gebieden die het hardst groeien in Rijswijk. Als je een havengebied ziet, kan je makkelijk daarmee zeggen van als we daar toch zoveel huizen bouwen, zet je er een school bij of iets dergelijks of kan je een investering vragen van een ontwikkelaar. Nu hebben we al heel veel van die plannen inderdaad voorbij zien komen, voor de laatste keer voor heel veel van die plannen. Dus heel veel mee koppelkansen zijn eigenlijk al vergeven. Dus hoe ga je die gebieden die we nu al eigenlijk hebben ingevuld, met heel veel woningen door bestemmingsplannen allemaal goed te keuren, hoe ga je daar nou in die gebieden nog steeds zorgen dat diezelfde voorzieningen nog steeds op peil komen? En dan de laatste vraag. Er zijn ook heel veel gebieden waar geen koppelkansen zijn. Dat betekent dat we als gemeente zelf moeten gaan investeren. En het werd net al genoemd, we hebben een investeringsagenda als Rijswijk. Maar de laatste begroting hebben we ook gezien dat ons spaarpotje redelijk leeg is. Dus hoe ga je eigenlijk deze achterstand aan voorzieningen inhalen met een wat lege portemonnee? Ik heb zelf ook een huishouden. Dat lijkt mij toch vrij lastig. Veel uitdagingen, veel vragen. Ik hoop dat het college daar goede antwoorden op heeft in de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Geef ik graag antwoord aan de fractie van de VVD.

De heer Loof: Dank u wel, voorzitter. Wij zouden graag willen weten waarom dergelijke conclusies en constatering, zoals in het rapport uiteen zijn gezet, niet al eerder op papier stonden. En eigenlijk de vraag is of de wethouder hierop in het verleden niet te weinig heeft gestuurd of de voorganger dan in dat geval? En hoe komt het dat op dit punt die sturing ook niet optimaal lijkt te zijn geweest en dus op bepaalde punten de foto's op andere aspecten heeft gelegen, terwijl ook hier in deze raad vaak over het voorzieningenniveau is gesproken? Het is ook voor ons belangrijk om de uitgangspunten uit het rapport ook te volgen en ook opvolging te geven. Wij vroegen ons af hoe het college hiernaar kijkt. En hoe het college breed naar het rapport zelf kijkt. Ik weet, er zit een bestuurlijke reactie tussen, maar ik wil toch ook nog hier weten of het college alles wat de Rekenkamer of wat het rapport naar voren brengt, ook wordt onderschreven door het college. Of het wat kritisch is op bepaalde punten of wellicht kritisch op eigen handelen in het verleden. Het college moet aan de slag en moet dat dus ook snel. De vraag aan het college is of zij kunnen toezeggen om ook snelheid te maken met de implementatie in uitwerking van deze gestelde conclusies en aanbevelingen? Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van GroenLinks.

De heer Smith: Dank u wel, voorzitter. GroenLinks heeft drie vragen naar aanleiding van het rapport en twee procesvragen, eventueel voorstel achteraf als toetje. Het rapport gaat over Rijswijk. Dat is logisch, maar wijken en buurten hebben we ook in de grensregio's Den Haag en Delft. Hoe wordt er gekeken naar de grens overstijgende integrale afweging op gebied van de verschillende voorzieningen? Daar staat niet zoveel geschreven over in het rapport. Dan iets over de participatie. Hoe komen we ... Het is best wel lastig over elk project een andere vorm van participatie op te tuigen, op te zetten, maar hoe komen we tot een participatief integraal afwegingskader met al die verschillende normen en doelstellingen per voorziening? Maatschappelijk, vrije tijd, buitenruimte, economie, gebiedsontwikkeling. Er wordt gezegd dat er genoeg overleg is op niveau, maar nog niet in op inwonersniveau, maar nog niet in de procesvorming. Dan wat betreft de buitenruimte. Nee, die doe ik even niet. Economisch. Uit het gesprek is naar voren gekomen dat de ambtelijke capaciteit binnen dit thema onder druk staat. Dit blijkt ook uit voorgestelde bezuiniging op dit thema in de Kadernota 2025. Te weinig, dat staat, ik citeer: "Te weinig ambtelijke capaciteit voor uitvoering kan ertoe leiden dat beleidsdoelstellingen niet nagestreefd kunnen worden." Wordt deze krimp van de

ambtelijke capaciteit meegewogen in de ontwikkeling van de beleids- en uitvoeringskaders? Oftewel, op welke wijze wordt hier rekening mee gehouden? Dan heb ik nog twee procesvragen. Het is wel door een paar partijen genoemd. Het college is inderdaad al heel erg aan de slag, het moet aan de slag, maar zijn al druk bezig met een programma stadsontwikkeling, project voorzieningsniveau, lange termijn investeringsplan en de Omgevingsvisie. Er loopt dus een heleboel. Maar ik zou wel willen weten: hoe verhouden deze plannen zich tot elkaar? En wat is de stand van zaken? Ook in een tijdtabel. Wat is wat en hoe zit het nou allemaal, gaat het allemaal langs elkaar heen? Hoe worden we op de hoogte gehouden? Misschien zelfs een keer een presentatie over de ontwikkelingen en de processen die allemaal lopen. En als laatste, ziet het college naast deze al lopende ontwikkelingen en met de uitkomsten van dit verkennend onderzoeksrapport, het belang of wellicht de noodzaak om een vervolg verdiepend onderzoek te laten uitvoeren? Graag een reflectie en argumentatie op het wel of niet en aan welke variant, voorgestelde variant, denkt het college dan? En als laatste wil deze eerste termijn toch even gebruiken om te zeggen dat 2025 toch wel het jaar van de jeugdhulp, maar zo blijkt ook van de voorzieningen gaat worden. Zou het binnen de raad mogelijk zijn om een werkgroep voorzieningen in te gaan stellen, om iedereen op de hoogte te kunnen houden via deze werkgroep? Het is maar een voorstel en ik hoop dat daar een reactie van het college, van de raad uitkomt of er genoeg steun voor is. Bij deze. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Smith. Dan geef ik graag nog het woord aan de fractie van Beter voor Rijswijk.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Alle vragen zijn al gesteld, maar ik wil wel even op het toetje van meneer Smith reageren. Ik steun dit voorstel om een werkgroep te doen. Dat is een mooi toetje. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nunnikhoven. Dan geef ik graag het woord aan de wethouder, ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Dank u wel, voorzitter. Iedereen zat tijdens de vragen te kijken naar mijn collega Ruimte en Stadsontwikkeling. Dus dat is heel grappig. En ik mag het woord doen. Dat is nog leuker, want ik ben ook wethouder Vastgoed. Dat vergeet iedereen weleens, maar dat doe ik er ook nog bij, gewoon tussendoor. En er is heel veel mee van doen, kan ik jullie vertellen. Om maar te beginnen bij het begin. En dat is dat wij ... Dit loopt al geruime tijd. Dus dank ook aan de raad en de Rekenkamer en iedereen die zich hier druk over maakt. Want dat doen wij zelf ook. We hebben namelijk in op 8 november 2022 een motie gekregen vanuit de raad aan het college. Ik meen uit mijn hoofd van GroenLinks en Rijswijks Belang, over voorzieningen op niveau. Daaruit volgend is, nou goed, daar is natuurlijk veel werk in verricht. Vervolgens op, uit mijn hoofd, niet uit mijn hoofd. Ik heb het opgeschreven, 19 december 2023 is er een Raadsinformatiebrief gestuurd naar uw raad. Waarin opgeschreven staat wat wij als projectplan hebben in ingezet en gingen onderzoeken als college. Dat project voorzieningenniveau daar zouden wij een oplevering doen van die rapportage in het derde kwartaal 2024. Nou, u zal waarschijnlijk het inkoppertje wel begrijpen, dat dat niet is gelukt. Vanwege de complexiteit en veelzijdigheid van de opdracht en daarnaast ook een combinatie met vertraging op het project zelf. Want we hebben een wisseling gehad van projectleider, gaat het iets langer duren. We hebben met de griffie gekeken naar de agenda van de raad en we hebben daarin een gaatje gevonden in jullie agenda om 13 februari met elkaar een bijeenkomst te hebben. Hoe gaan we nou integraal sturen op het voorzieningenniveau? En dat is daarbij belangrijk dat we goed met elkaar kijken naar de bestaande voorzieningen, dat is dan echt wel in kaart, maar ook wat er nog nodig is in de toekomst. En de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamer en het onderzoek daarvan, die herkennen wij grotendeels. Dat staat ook netjes in de bestuurlijk reactie. Maar ik mis of wij missen als college, nog wel de nuance dat het realiseren van voldoende

voorzieningen ook echt wel afhankelijk is van de eisen of wensen soms, van onze maatschappelijke partners. Want soms is er wel ruimte geboden. Ik noem maar huisartsen en dan wordt daar gezegd: nee, dit is niet de wens of de eis die daarbij past. Met de uitvoering van de projectvoorzieningen en de doorontwikkeling op het programma Stadsontwikkeling gaan wij ervanuit en nemen wij ook alle aanbevelingen mee die in het Rekenkameronderzoek staan. Dat hebben wij ook netjes teruggekoppeld. We hebben geen reactie gegeven aan de aanbeveling aan de raad, mevrouw Van Nunen, omdat het een aanbeveling is aan de raad. Dus ik ga niet voor u spreken. Ik denk dat de raad dat via misschien de leden van de Rekenkamer zelf moeten doen. Een reactie op die aanbeveling specifiek aan de raad. Dan is mij nog gevraagd: gaan we een enquête doen bij de Rijswijkers? Volgens mij maakt u het project dan nog groter dan dat het al is. GroenLinks vroeg ook: gaan we een participatietraject optuigen? Volgens mij is dat in ieder geval tot heden niet de bedoeling. Maar de ChristenUnie vroeg in ieder geval wel: gaan we een enquête doen bij de Rijswijkers van wat er nodig is? U bent volksvertegenwoordiger, gekozen, dus ik denk dat de kiezer dat in uw handen heeft gelegd, voor u en voor de resterende raadsleden hier aan tafel. Nou goed, 13 februari gaan we dus met elkaar op onderzoek uit naar het Integrale afwegingskader. Daar komt ook een programma Stadsontwikkeling bij en Omgevingsvisies komen uw kant nog op. En ik denk dat we daarop voldoende sturing kunnen gaan bieden vanuit de raad. En er is ook gewoon een vraag aan u: wat vindt u als raad dan nog nodig? Wat voor voorzieningen moeten wij dan nog toevoegen aan de stad? Want ik denk dat eenieder en ik heb het eindresultaat nog niet, dus ik spreek een beetje voor mijn beurt. Maar zo naar Rijswijk kijkend, missen we zeker bepaalde dingen. Dat durf ik ook wel te zeggen of is er tekort aan een aantal zaken. Maar denk ik dat we ook wel in ogenschouw moeten nemen dat we in Rijswijk heel veel voorzieningen wel hebben. En dat we daarin misschien wel het beter doen dan omliggende gemeenten. Voorzitter, dan is mij nog gevraagd: komt er nog een vervolg of verdiepend onderzoek? Door GroenLinks. Dat projectonderzoek dat eigenlijk parallel loopt of liep aan het Rekenkameronderzoek. Daar heeft de Rekenkamer ook gereageerd daarstraks bij de presentatie. Ik was daar zelf ook aanwezig. Ze hebben daar ook aangegeven: we hebben gebruik gemaakt van de informatie die de gemeente zelf al had opgehaald intern, uit interviews en dergelijke. Dus dat is, het gaat nog wel iets verder dan het Rekenkamerrapport zelf, wat wij met elkaar gaan bespreken 13 februari. En u heeft gevraagd of u een werkgroep moet instellen. Ja, daar ga ik natuurlijk geen ja of nee op zeggen. Ik ga ervan uit dat ... Er is al reactie gegeven door een van uw collega's uit de raad, maar ik denk dat u dat moet vragen bij de andere fracties. En als daar voldoende steun voor is, waarom niet? Zou ik dan zeggen. Er zijn wel meer werkgroepen geweest of momenteel nog gaande. Kijk maar naar de werkgroep huiselijk geweld. En dat draait als een tierelier. Voorzitter, volgens mij heb ik dan ... De fractie van de Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid heeft gevraagd: moet er een apart iets komen voor mobiliteit en openbaar vervoer? Als ik hem goed heb begrepen. Dat antwoord moet ik u verschuldigd blijven, maar misschien dat mijn collega Ruimte daar nog een toevoeging op heeft. Voorzitter, voor nu is dit mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de volgende wethouder, ga uw gang.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel. En ik had inderdaad de vraag gehoord van de Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid, maar ik moet heel eerlijk zeggen dat ik hem niet helemaal goed begreep. U vroeg in ieder geval om extra aandacht voor vooral doorstroming en de hoeveelheid verkeer. En ik begreep niet helemaal of dat u die vraag aan de Rekenkamer stelde, want volgens mij is er net een oproep geweest dat u eventueel ideeën daarvoor kunt aandragen of dat u vond dat het college daar extra aandacht voor moest hebben. In dat geval zou ik willen zeggen: wij hebben natuurlijk net een nieuwe Mobiliteitsstrategie vastgesteld. En er zijn een flink aantal projecten, op onze belangrijkste wegen natuurlijk wel een aantal flinke ontwikkelingen gaande. Zoals de instekers

van Rijswijk vanaf de snelweg. Maar ik begreep niet helemaal wat de vraag was. Misschien komt u bij raadslid Nunnikhoven uit.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mag u de microfoon uitdrukken. Perfect. Dan gaan wij naar de tweede termijn. U mag beginnen, mijnheer El Majjaoui. Ga uw gang.

De heer El Majjaoui: Dank voorzitter, voor de beantwoording. Bij mij gaat het niet zozeer wie dit verzoek kan aannemen, want ik weet niet wie deze vijf thema's heeft geformuleerd, of het de Rekenkamer is of het college. In die zin zou ik even kunnen brainstormen met de Rekenkamer om er toch het zesde thema aan toe te voegen. Speciaal voor infrastructuur, wellicht. Ik weet niet hoe zij daar tegenover staan. Voorzitter, als het mag, want de voorzitter van de Rekenkamer is er, dat hij het even kort uitlegt.

De voorzitter van de Rekenkamer: Dank u wel, voorzitter. Een korte toelichting. Ik benadruk steeds dat de Rekenkamer onafhankelijk is dus dit onderzoek is niet voortgekomen uit een wens van het college, maar heeft de Rekenkamer zelf bedacht. Dat is ook niet gesuggereerd, maar ik herhaal het nog maar even voor de helderheid. De oproep van de heer van Nunnikhoven is terecht gedaan, ook bij de presentatie. Wij houden ons altijd aanbevolen voor signalen, wensen of ideeën vanuit de raad. Daarom hebben we ook periodiek overleg met klankbordgroep uiteraard. En uiteindelijk nemen wij zelfstandig een beslissing over het volgende onderzoek. Dus er staan opties voor onderzoek in dit rapport genoemd. Die heeft het bureau Necker op ons verzoek ook opgenomen, maar dat is een optie. En we kunnen ook op enig moment denken dat we nog betere of andere onderwerpen zouden willen belichten ten behoeve van uw raad, maar nogmaals, suggesties zijn altijd welkom.

De voorzitter: Dank u wel. Ik hoop dat dat verhelderend is. Dan zou ik graag het woord willen geven, indien gewenst, de fractie van Rijswijks Belang. Nee. Fractie van de PvdA, ga uw gang.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter dank. Dank wethouder voor de beantwoording. Maar ik blijf bij mijn vraag. Ik kijk ook nog even naar uw eigen reactie rondom de aanbevelingen. Daar zet u twee aanbevelingen onder elkaar. En op één aanbeveling geeft u antwoord. En ook de aanbeveling: koppel de uitvoering aan de aanbevelingen en rapporteer aan de raad, dat is een aanbeveling aan u als college. En daar zit eigenlijk voor de Partij van de Arbeid de crux. Want de aanbevelingen kun je natuurlijk ter harte nemen en in de geest daarvan handelen, maar het gaat natuurlijk om de uitvoering van deze aanbevelingen aan geplande acties. En dat mis ik in uw reactie op het Rekenkamerrapport. Dus graag nogmaals daar aandacht voor en uw reactie op.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. De fractie van het CDA nog behoefte aan een tweede termijn? Ga uw gang.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Hoewel ik het niet gevraagd heb in de eerste termijn, vinden ook wij het belangrijk dat er meer inzicht komt in de verhouding tussen dit plan en de andere plannen die er al zijn. En mijn vraag aan de wethouder is of ze dat nog wat duidelijker kan uitleggen, hoe dat zit, dan wel of dat 13 februari aan de orde komt? De verhouding tussen wat er al ligt, wat we al aan plannen hebben en de komende plannen ook in het licht van onze magere financiën.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van D66.

De heer Veerman: Dank u wel, voorzitter. En de wethouder bedankt voor het beantwoorden van een gedeelte van de vraag, want ik heb op het antwoord van het lange termijn investeringsplan nog niet helemaal goed antwoord gekregen. Nu weet ik dat ze bij sportvoorzieningen nog bezig zijn om een onderzoek te doen en daar wordt het misschien in meegenomen. Misschien ook een idee om die

wergroep waar we het over hebben om daar misschien te vragen hoe zij daarover denken. Misschien is dat ook een optie om die dus op te zetten, maar misschien dat de wethouder ook iets kan zeggen over hoe zij daarover denkt, om dat in te gaan voeren. Zeker in het kader van het reserveren voor voorzieningen in de toekomst. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Fractie van de ChristenUnie, behoefte aan een tweede termijn?

De heer Stam: Ja, dank u wel. Ik zal nog even een verhelderend punt maken over het punt van de enquête. Ik lees in de conclusie dat het lastig is inwoners te betrekken op een meer overkoepelende niveau bij de groei van de stad. En daar wordt vervolgens niet verder op ingegaan bij de aanbeveling. Dus mijn vraag is of het college ook van plan is om ... Op welke manier het college van plan is om aan die conclusie opvolging te geven? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Fractie van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Voorzitter, dank. Er zijn twee vragen nog niet beantwoord. Waar heeft het college de afgelopen jaren op gestuurd als het gaat om de Rijswijkse voorzieningen? We hebben heel veel plannen goedgekeurd als het gaat om voorzieningen, maar elke keer als wij er naar vroeger dan zeiden ze: nee, komt goed. Waar is nou rekening mee gehouden en waar niet? Welk document hebben we nou gebruikt om die voorzieningen op peil te houden? En de tweede vraag die niet is beantwoord. Hoe gaan wij straks die inhaalslag aan voorzieningen betalen? Daar zou ik graag nog antwoord op willen hebben. Ik hoor wel twee redenen die zijn genoemd, waarom we wat later zijn met het realiseren van voorzieningen. Een is het onderzoek, wat is aangebracht door GroenLinks en Rijswijks Belang. Er is een motie in 2022 geweest. En als ik het goed begrijp, krijgen we de resultaten daarvan op 13 februari 2025. Dat is ruim twee jaar later. En ik vind dat wel rijkelijk laat. Ik snap dat we onderbezetting hebben ambtelijk, maar voor zo'n belangrijk onderwerp had ik toch wel verwacht dat het iets sneller ging. Ook omdat het onderzoek an zich veel keer is genoemd hier in de raad in de tussentijd. En een tweede reden die ik hoor, is dat de eisen en wensen van onze maatschappelijke partners soms in de weg hebben gestaan om voorzieningen te creëren. En dan denk ik van dat is op zich best apart, want als zij zeggen nee en we hebben een tekort aan huisartsen, want dat was het voorbeeld dat werd genoemd, dan gaan we toch zorgen dat we dat op een andere manier wel krijgen. Ik bedoel, het is ook een beetje activiteit vanuit ons als gemeente, een verantwoordelijkheid vanuit ons om een goede samenleving neer te zetten. En als dan twee aanbieders zeggen: hier is niet de perfecte plaats, dan gaan we zoeken naar een andere, als het een groot probleem is in onze Rijswijkse samenleving. Daarop graag een reactie. Daarbij wil ik het laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van VVD.

De heer Loof: Voorzitter, dank ook aan de wethouder voor de beantwoording. De Rekenkamer roept op om ook kaders te stellen. Dus college, ga daar gewoon mee aan de slag, zou ik willen zeggen. Het is iets te gemakkelijk en dat haalde ik toch een beetje uit het antwoord, om het in die zin formele antwoord te geven. Het is een rapport van uw raad en aan uw raad. Dus kom maar met kaders en we horen het wel. En geef maar aan wat jullie nog meer willen in de stad als raad. Dat is toch iets te gemakkelijk. Dus daarom die oproep: ga aan de slag, kom met een voorstel. Het college heeft en voor het overzicht, middelen, noem maar op, om dat ook te doen. Dit is een iets te grote opdracht om of onderwerp of opdracht tussen aanhalingstekens, om mee te geven aan de raad. Alsof we hier een soort initiatiefvoorstel voor moeten gaan schrijven van wat willen we nu precies in deze stad nog aan extra voorzieningen. Dat gaat hem gewoon niet worden. En ook volgend uit de eerste aanbeveling tijdens de presentatie van de Rekenkamer staat ook: college, expliciteer en kom met een voorstel naar de raad. Dus daar wachten we ook gewoon. Wachten we op is iets te makkelijk, werd gezegd, maar daar rekenen we ook op dat dat voorstel er dus ook aankomt en dat er ook wel enige druk

achter zit om dat te doen. Mijn vraag die ik net ben vergeten in de eerst termijn. Tijdens de presentatie van de Rekenkamer werd nog gezegd dat op sommige punten, dat is natuurlijk heel netjes, dat ambtenaren zich goed houden aan de regelgeving en zeker daarom voldoen, maar dat die extra stap en dat zijn dus de voorzieningen, dat daar dan als antwoord soms op terugkwam: maar dat zit niet in de regelgeving waar we aan moeten voldoen. Ik kan me voorstellen dat je natuurlijk de regelgeving als basis gebruikt, maar er moet ook een bepaald beseft zijn dat bepaalde dingen gewoon common sense moeten zijn. En dit is er eentje van. Dus ik wil ook wel graag van het college horen hoe ze ervoor gaan zorgen dat dit soort common sense, eigenlijk punten in beleid, daar ook in gaan komen, ondanks dat ze misschien niet in een van de vele wetten staan die wij in dit land hebben. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van GroenLinks.

De heer Smith: Dank u wel, voorzitter. Dank wethouder voor de beantwoording. Even een misverstandje uit weg helpen. De bedoeling voor de participatie was niet een aparte participatie laag op te tuigen, maar de vraag is eigenlijk: dekt de Participatienota die we nu hebben genoeg, geeft dat genoeg ruggensteun om een participatief integraal afwegingskader op te stellen of moeten er andere participatievormen opgetuigd worden? Het was eigenlijk een reactie op het antwoord van de wethouder. Verder heb ik eigenlijk geen antwoord gekregen op de vraag: op welke manier wordt de rekening gehouden met regio gebonden voorzieningen? Ik denk dat dat belangrijk is. Rijswijk is niet een klein dorpje, wat allemaal voor zichzelf gaat zorgen. En als laatste vraag had ik een vraag over de krimp van de ambtelijke capaciteit of dat meegenomen wordt of rekening mee gehouden wordt in de op te stellen kaders en de ambities die het college heeft? Hier wil ik het bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van Beter voor Rijswijk, ga uw gang.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Ik heb voor de rest geen vragen. Alleen een aantal vragen die voorbijkomen van mijn collega's. Donderdag 13 februari staat hier ook een informatieavond, een presentatie voor voorzieningen van stad en relatie tot groei in. Dus ik verwacht dat we er allemaal zijn. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan graag het woord aan de wethouder. Ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank. En ik ga er ook vanuit dat daar in ieder geval van iedereen een fractie afvaardiging is, mijnheer Nunnikhoven, 13 februari. Voorzitter, de Partij van de Arbeid die gaf aan dat ik op de vraag over die laatste aanbeveling nog niet gereageerd had en dat klopt. Excuses daarvoor. Volgens mij is het goed dat we gaan rapporteren aan de raad over ons eigen onderzoek project voorzieningenniveau. En dat we dat jaarlijks doen. Dat we dat met elkaar afspreken, dat we dat jaarlijks doen. En dat we dat via project voorzieningen en het project stadsontwikkeling doen of programma stadsontwikkeling, moet ik zeggen. Dat zou gewoon via een aparte Raadsinformatiebrief kunnen, maar om daarvoor te zorgen dat het niet continu door elkaar heen blijft lopen. Want we hebben nogmaals en dat is bij de presentatie ook aangegeven, op een ongelukkige manier misschien, maar twee onderzoeken gelijktijdig bijna, parallel aan elkaar gehad. Doordat de Rekenkamer het zelf had bedacht en bij de raad al een motie voor had gekregen. En dat is goed en dat is fijn, want we kunnen die aanbevelingen en conclusies die daaruit zijn gekomen meenemen, maar laten we er dan wel voor zorgen dat we dit weer met elkaar gestroomlijnd doen in Rijswijk. En daarom is mijn advies dan toch om de raad te rapporteren over de voortgang van ons eigen programma, als die daar straks ligt, in alle glorie. Over de participatie. We zouden eventueel beschikbaarheid kunnen stellen via Samen Rijswijk, had ik nog bedacht, maar daar kijk ik maar heel even voor naar voren en ik zie een hand, voorzitter.

De voorzitter: Die zag ik ook, van mijnheer Loof.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Het punt dat u maakt over dat rapporteren naar de raad, zit er dan ook een voorstel aan vast, zoals ik net ook heb op opgeroepen in mijn tweede termijn?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, ik was nog niet klaar met mijn tweede termijn beantwoording. Want de VVD die vroeg mij kaders te stellen, aan de slag college. En wat we 13 februari ook aan de raad willen vragen, is om de referentienormen met elkaar vast te stellen. En de kader stellende rol die hebben jullie natuurlijk zelf. En als wij die referentienormen met u hebben vastgesteld, dan heeft het college ook de bewegingsruimte om te doen waar u om vraagt. Maar die referentienormen zijn nog wel belangrijk en die hebben we tot nu toe nog niet in Rijswijk. En waar dat hele onderzoek van ons over gaat en ik heb toch de Raadsinformatiebrief voor mezelf er even bij gepakt, om te kijken van aar wordt er nu ... Welke voorzieningen worden er nu bekeken in onze stad? En het gaat best ver, want het gaat over basisonderwijs, voortgezet onderwijs, sportvoorzieningen, kinderopvang, BSO, kinderdagverblijven, huisartsen, apotheken, tandartsen, fysiotherapie, consultatiebureaus, wijkcentra, ontmoetingsruimte, ontmoetingsplekken voor jong en oud, ruimtes voor culturele activiteiten. Waarbij nabijheid van belang is, gericht op educatie en participatie. Zoals muziekscholen, het koor, de band, de toneelvereniging, et cetera, speelvoorzieningen en het zwembad. Ik denk dat we dan best wel een aardig inzicht hebben in, als we dat strakjes op papier hebben met elkaar. Plus referentienormen. Dan hebben we goede kader stellende rol en een goede controlerende rol vanuit u. De collega van de fractie van Wij. Rijswijk heeft voor mijn gevoel al een beetje de conclusie getrokken dat de voorzieningen in de volle breedte tekortschieten in onze stad. Dat krijg ik een beetje als afdrank van uw tweede termijn. En dat is nu juist nog het onderzoek. In ons eigen onderzoek kijken we dus wat de normen zijn. En hoe we dat gaan doen. En ik snap dat u zegt: kan het niet allemaal een tandje sneller? Zo ben ik ook, maar dat kan niet. Want als dat had gekund, dan hadden we dat wel gedaan. En wij moeten ook roeien met de riemen die we hebben, helaas. En dat gaat mij soms ook te traag, mijnheer Van Dam. Maar laten we er dan maar vanuit gaan dat we 13 februari een super goede discussie met elkaar hebben, waarin we de stad echt verder gaan brengen met elkaar, dan dat we er al zijn. Het gaat inderdaad om te checken of de voorzieningen nog passen of gaan passen in de verdere groei, geplande groei van onze stad. En de regiovoorzieningen die worden meegenomen in het onderzoek, zeg ik dan tegen mijn collega van GroenLinks. Voorzitter, de vraag van D66 in tweede termijn was reserveren voor de voorzieningen in de toekomst. Als ik mijnheer Veerman goed beluisterd heb. Dat moet ik u heel even verschuldigd blijven dat antwoord op die vraag, maar daar kom ik als u dat goed vindt, zo spoedig mogelijk even op terug. En dat geldt ook voor de vraag van mevrouw Van Schie, die mij heeft gevraagd de verhouding van wat we al hebben versus de lege portemonnee van Rijswijk. Dat was een beetje uw strekking. En wordt dat dan 13 februari meegenomen? Ik ga heel even kijken of dat 13 februari wordt meegenomen en ik laat u dat zo spoedig mogelijk weten. En natuurlijk niet alleen aan u, mevrouw Van Schie, maar aan de hele raad. Want zo kent u mij. Mijnheer Van Dam wijst ook nog op eisen van de partners, dat die in de weg zouden staan, dat ik dat gezegd zou hebben. En dat wil ik toch even rechtzetten, want ik heb gezegd dat ik die nuance van de Rekenkamer miste. Dat ik de nuance van de Rekenkamer miste in het onderzoek wat zij hebben gedaan. Dat wij ook te maken hebben met de eisen soms of wensen van maatschappelijke voorzieningen in onze stad en daar lezen wij niets over terug in het Rekenkamerrapport. En dat is ook onderdeel van ontwikkeling in de stad. En daar hebben wij ook gewoon mee van doen. En dat was mijn bedoeling van hetgeen wat ik zei. Dus ik zeg niet dat ze me in de weg staan, maar ik zeg wel dat ze soms eisen hebben waar we niet altijd direct aan kunnen voldoen. De VVD heeft mij nog gevraagd dat er soms wordt aangegeven ambtelijk dat voorzieningen niet in de regelgeving zitten en dat het dus daarom om die reden soms niet voor meegenomen. Ik vind dat heel erg lastig om antwoord te geven. Misschien dat mijn collega Ruimte en

Stadsontwikkeling daar nog een antwoord op heeft en anders kom ik daarop terug, op het antwoord wat u daar of tenminste, op uw vraag. En misschien dat u die dan ook straks voor mij kan formuleren, zodat ik hem ook straks aan u kan beantwoorden en aan de gehele raad.

De voorzitter: Mijnheer Loof, u had nog een korte interruptie?

De heer Loof: Ja, dank voorzitter. Dat is wat de wethouder zegt, is prima in die zin, maar misschien dat iemand van de Rekenkamer ook heel even kort nog even kon schetsen wat precies, want ik begreep het net uit de presentatie dat dit af en toe terug werd gekoppeld. Maar misschien dat een van de mensen van de Rekenkamer nu in tweede termijn als beantwoording nog heel even kan schetsen wat daar nou precies de achtergrond van was? Dan weet de wethouder ook goed wat ze mee moet nemen voor latere beantwoording.

De voorzitter: Tot zover.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dan sluit ik mijn tweede termijn af, maar ik ben natuurlijk razend benieuwd naar het antwoord vanuit de Rekenkamer.

De voorzitter: Absoluut. Mijnheer, ik weet uw naam alleen niet excuus, ga uw gang.

De heer Klaassen: Robert Klaassen.

De voorzitter: Mijnheer Klaassen, ga uw gang.

De heer Klaassen: Dank u wel. Misschien goed om kort nog even terug te komen om wat in die presentatie daarnet gezegd is. Dat had betrekking op gebiedsontwikkelingen en de kaders die erbij gebiedsontwikkelingen zijn. Dat is onder meer de Omgevingswet, et cetera. Je hebt allerlei wetgeving, regelgeving als het gaat om ruimtelijke ordening. En wat we in het onderzoek terug hoorden van verschillende medewerkers, ook in de ambtelijke reactie op dit rapport, is de Rekenkamer zegt wel we nemen verschillende typen voorzieningen bij gebiedsontwikkelingen niet mee, maar dat hoeft ook niet, want het is niet opgenomen in het wettelijk kader. Dat was het punt waar ik het over had en daarom heeft de Rekenkamer ook gezegd: kijk daar wel naar bij gebiedsontwikkeling, kijk ook expliciet naar maatschappelijke ontwikkelingen, maatschappelijke voorzieningen.

De voorzitter: Dank u wel. Nog een korte, verhelderende vraag?

De heer Stam: Een korte reactie inderdaad, verhelderend. U zegt over het antwoord op mijn vragen: we kunnen iets doen via Samen Rijswijk. Dus kan ik concluderen dat dat de manier is waarop het college met deze conclusie aan de slag gaat?

De voorzitter: Ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, ik zal samen met de ambtelijke organisatie kijken hoe we dat handen en voeten kunnen geven, maar ik heb doorgerekend dat we iets kunnen doen via Samen Rijswijk op dit onderwerp. Dus daar kan u vanuit gaan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik graag nog het woord geven aan wethouder Van de Waart, indien gewenst, indien nodig.

Mevrouw Van de Waart: Dank u, voorzitter, maar wethouder Van de Waart is heel even kwijt over welke vraag het dan precies ging. Dus als iemand me even kan helpen.

De voorzitter: We zoeken het even op. Komt goed. Dat kost heel veel tijd. In die vraag heel ... Mijnheer Irak meneer Smith. De redder in nood, denk ik, in dit geval.

De heer Smith: Misschien wellicht waarschijnlijk ging het over de grens overstijgende projecten, samenwerking.

Mevrouw Bentvelzen: Nee, voorzitter, want ik heb aangegeven dat die worden meegenomen. Regio heb ik het genoemd. Grensoverschrijdend is een rotwoord.

De heer Smith: Grensoverstijgend. Als de vraag heel prangend is, dan zal die vast en zeker nog komen. Dan zal die wellicht schriftelijk afgedaan kunnen worden.

De voorzitter: Dan vraag ik aan het Forum of dit als een bespreekstuk naar de raad mag of als een akkoordstuk? Bespreekstuk, hoor ik hier.

De heer Van Dam: Als een bespreekstuk graag.

De voorzitter: Ik hoor twee fracties die hem graag als bespreekstuk willen. Dus dan gaat hij als bespreekstuk naar de volgende raadsvergadering.

10. Raadsvoorstel Beeldkwaliteitsplan Pasgeld-West/ Zuid

De voorzitter: Dan zou ik graag naar het volgende agendapunt willen. Het raadsvoorstel Beeldkwaliteitsplan Pasgeld-West/ Zuid. Ik zou willen beginnen met de fractie van GroenLinks. Ga uw gang.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel, voorzitter. Het raadsvoorstel Beeldkwaliteitsplan Pasgeld, met belangstelling gelezen natuurlijk. Het ziet er prachtig uit. Heel mooi, maar wat we ons nu afvragen, is wat is nu de status van een Beeldkwaliteitsplan? Staat het een projectontwikkelaar vrij om het plan aan te passen, bijvoorbeeld als de huizen geen aftrek vinden? En kan de wethouder toezeggen dat dit Beeldkwaliteitsplan ook daadwerkelijk uitgevoerd gaat worden? En in het Beeldkwaliteitsplan wordt gesproken over bomenrijen, stevige bomenlanen, grote bomen, meerstammige bomen. Betekent dit dan dat er nog veel meer bomen worden aangeplant? En zo ja, hoeveel bomen? En dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de PvdA Rijswijk.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt het Beeldkwaliteitsplan voor Pasgeld-West/ Zuid. Een plan dat bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit van onze stad. Waar wonen, natuur en mobiliteit samenkomen in een doordachte samenhang. Het is ambitieus en een belangrijk plan, maar ook een plan dat vraagt om kritische aandacht. De PvdA wil benadrukken dat we de inspanningen voor natuur-inclusieve en klimaatbestendige wijken toejuichen. Groen tot in de haarvaten van de wijk, met klimaat adaptieve waterstructuren, iets waar wij voor staan. Wat de wijk goed zal doen. Dit wordt een wijk waar niet alleen gewoond, maar ook genoten kan worden met robuuste groenvoorzieningen, die een plek van ontspanning en ontmoeting zullen worden. Even kijken hoor. Maar we moeten wel scherp blijven en zorgen dat de praktijk ook recht gaat doen aan de plannen die nu hier op papier staan. Zo voorziet het plan een balans tussen samenhang en verscheidenheid binnen de zes zogenaamde Living Plots. Dat klinkt als een spannende uitdaging. We willen levendige woonclusters met een eigen identiteit, maar ook een wijk die niet versplinterd raakt. De PvdA vraagt zich dan ook af: hoe kunnen we waarborgen dat deze variatie niet leidt tot rommelige, verrommeling van de gefragmenteerde beeldkwaliteit? Wat zijn de criteria die ervoor zorgen dat de architectonische samenhang behouden blijft? Daarnaast ligt er een belangrijke verantwoordelijkheid voor de Adviescommissie om af te wijken van het Beeldkwaliteitsplan, wanneer dat tot

kwaliteitsverbetering leidt. Dit biedt flexibiliteit wat waardevol kan zijn, maar roept ook vragen op. Op welke wijze houden wij controle en toezicht op deze afwijkingen? Flexibiliteit mag namelijk geen excuus worden om concessies te doen aan de kwaliteit, zoals wij dat ons hadden voorgesteld of hebben voorgesteld. Blijven wij door deze flexibiliteit scherp op de ambities die we willen waarmaken? Voorzitter, dan het financiële aspect. Het voorstel stelt dat het plan geen directe financiële gevolgen heeft voor de gemeentebegroting. Toch roepen de stevige investeringen in groen en watervoorzieningen de vraag op hoe we de continuïteit van deze plannen, inclusief toekomstig onderhoud, gaan waarborgen. Is het een aparte reserve of gaan we daar een buffer voor maken? Want we willen dat Pasgeld-West ook over een aantal jaren nog staat voor wat er nu belooft wordt. En daar moeten we bereid zijn om financieel geld voor te reserveren bij onvoorziene omstandigheden. Voorzitter, de PvdA wil dat Pasgeld-West een voorbeeld wordt voor een duurzame inclusieve en samenhangende woonwijk, maar dat vereist ook de nodige alertheid en waarborgen. Zodat we de doelen die we met zijn allen stellen ook in de toekomst kunnen blijven vasthouden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Veer. Dan geef ik graag het woord aan de fractie Rijswijks Belang.

Mevrouw Kames: Dank u wel, voorzitter. Ook eigenlijk twee prangende vragen. Ik hoorde de inspreker net, die smeekte zowat, waarom nou de wethouder daar helemaal niet komt praten. Dus mijn verzoek zou eigenlijk aan de wethouder zijn, ga toch eens in gesprek met die mensen daar en hoor dat aan wat ze precies willen. En dan heb ik nog een vraag. Er zijn heel veel processen. Lopen er momenteel bij de Raad van State. Hoe gaan we daar nou mee om? Dat waren mijn vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van D66.

Mevrouw Van der Weij: Dank u wel, voorzitter. Mooi dat het stuk er ligt en dat er veel over groen wordt geschreven in het document. D66 Rijswijk sluit zich aan met de vraag van GroenLinks over de status van dit plan. Daar willen we graag wat verduidelijking op. We hebben onze vragen schriftelijk al gesteld, welke u allen heeft kunnen lezen. Die ga ik dan ook niet herhalen. We zijn wel daar aanvullend nog nieuwsgierig naar hoe de wethouder aankijkt tegen de punten die door de sprekers zijn ingebracht. En dan specifiek over de vraag van het parkeren van bezoekers en over het onderhoud van het groen in relatie tot het groenbeleid. Ook fijn om te lezen dat de parkloper de bosloper nog steeds definitief vorm krijgen. En dat deze als pijlers voor de nieuwe wijk gelden. Toch was er nog wat onzekerheid over het realiseren van deze twee lopers. Kunt u aangeven of de realisatie ondertussen zeker is geworden of waar het nog van afhangt? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie VVD.

De heer Oelen: Dank, voorzitter. Dank college voor dit plan. Nou, het ziet er mooi uit, maar ik vond het ook wel een klein beetje moeilijk om te lezen, omdat ik het niet helemaal denk ik op onderdelen op waarde kan schatten. Er zit allerlei kretologie in, stevige bomenrijen, zeer fijnmazige wandelingen. En ik weet gewoon niet precies hoe ik dat moet interpreteren. Dus mijn vraag zou zijn, moeten wij hier als raad nou eigenlijk wat van vinden of is dit geschreven voor de architecten die wel weten hoe zij hier dan invulling aan moeten gaan geven? Of heeft u zo meteen de toelichting op hoe wij dit moeten gaan interpreteren? De tweede vraag die ik heb, die gaat over die Living Plots, ook weer mijn interpretatie van dit plan. Maar als ik dit lees krijg ik het Spaans benauwd, want ik krijg gevoel dat hier zes getto's worden geformuleerd of neergezet, met muren eromheen, een poort die volgens mij als ik naar plaatje kijk wordt afgesloten naar een binnentuin die privé is. Dus dan vraag ik mij wel oprecht af, wat voor een gebied wordt hier dan eigenlijk gerealiseerd? Hoe open, hoe toegankelijk is dit voor de rest van Rijswijk? De derde vraag dat betreft, dat is een enorme

detailvraag, dat gaat over de zonnepanelen. Zonnepanelen mogen kennelijk niet worden neergelegd op daken die vanaf de openbare ruimte zichtbaar zijn. En ik denk, zonnepanelen moeten daar worden geplaatst waar ze het meeste rendement hebben. Niet zozeer voor de beeldkwaliteit, maar wel voor het opwekken van energie. Dus hoe moet ik dat zien? En de laatste is en daar was ik denk ik blij mee te kunnen zijn, dat gaat over de Lange Kleiweg. Ik lees dat de Lange Kleiweg, dat er gaat sprake zijn van een rustige woonstraat. In het verleden, dat zult u wellicht in overdrachtdossier hebben meegekregen, zijn er gedachten geweest om een knip aan te leggen op de Lange Kleiweg. Kan ik ervan uitgaan dat die knip nu definitief van de baan is? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de Partij van Gelijkheid en Rechtvaardigheid. Ga uw gang.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter voor het woord. In het raadsvoorstel lezen we ook dat het bestemmingsplan Pasgeld-West nog niet onherroepelijk is, dus niet vastgesteld, omdat er een aantal partijen beroep hebben ingesteld bij de Raad van State. U geeft ook aan door te willen gaan met het Beeldkwaliteitsplan. Voorzitter, in hoeverre kan de uitspraak invloed hebben op dit plan en zijn hier afbreukrisico's te voorzien? Wellicht die mogelijk kunnen leiden tot de wijziging van de bouwplannen. Tot zover, voorzitter, dank.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van het CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik sluit me wat betreft de eerste vraag die ik heb aan bij meneer El Majjaoui. Ook ik heb de vraag ...

De voorzitter: Mevrouw Van Schie zou u iets duidelijker in de microfoon kunnen spreken?

Mevrouw Van Schie: Ik sluit mij wat betreft mijn eerste vraag aan bij meneer El Majjaoui. Ook wij hebben de vraag of het niet beter is om dit vast te stellen als het bestemmingsplan onherroepelijk is. Dan heb ik als vraag: waarom is er geen beroep of bezwaar mogelijk tegen dit plan? En mijn laatste vraag is: wat betekent het dat dit plan een toetsingskader is voor de Omgevingswet? Wat betekent dit voor de raad? Heeft de raad nog op een of andere manier invloed als dit is vastgesteld of niet?

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de ChristenUnie.

De heer Stam: Dank u wel voorzitter en ook dank aan het college voor dit voorstel. De ChristenUnie heeft tegen de bebouwing van Pasgeld-West gestemd, maar desondanks zullen wij natuurlijk dit Beeldkwaliteitsplan serieus bestuderen en het steunen als we het goed genoeg vinden. Wij zijn positief over het kindvriendelijke en autovrije karakter van de wijk. En ook zijn we positief over de ruimte voor deelmobiliteit in dit Beeldkwaliteitsplan. Over het autovrije karakter hebben we wel de vraag of er geen parkeerplekken moeten komen voor mindervaliden, zodat zij ook op bezoek kunnen komen. En niet vanaf de Lange Kleiweg hoeven te lopen. Natuur inclusief bouwen dat verwelkomen wij, net als het integreren van groen in de gevels. Maar wat als inwoners geen groen op hun gevels willen? Is het verplicht? En wordt het huis opgeleverd met een groene gevel? Ook over de voorgestelde architectuur zijn we positief. Het is belangrijk dat er één architectuurstijl als uitgangspunt wordt genomen. Tegelijkertijd zien wij dat verschillende ontwikkelaars en architecten betrokken worden. Klopt dat? Zorgt het niet voor meer kosten en wie houdt het overzicht? Zodat er dus wel één stijl gewaarborgd wordt. Over klimaatadaptatie heb ik de vraag die gaat over het water Cascadesysteem, wat ik terug heb zien komen in het plan, waarbij ook water vastgehouden wordt. Mijn vraag is: als we kijken naar het heftiger weer en ook stromingen die in Europa hebben plaatsgevonden, is dat niet te riskant om dan met zo'n systeem te werken en kan het water wel veilig weg? Tot slot over het groen in de haarvaten, vinden we ook positief, maar we willen graag weten

hoelang het gaat duren voordat Paspeld-West/ Zuid de groene oase is die we op de foto's zien. Met andere woorden: wordt er jong groen aangeplant of moet het nog groeien? Ook in lijn met wat de inspreker aan het begin van de avond zei. En ik sluit me wat betreft onderhoud aan bij de vraag van de PvdA. Tot zover, dank u wel.

De voorzitter: De fractie van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Dank, voorzitter. Ten eerste, de plannen zien er zien er heel mooi uit, 30 blauwe pagina's. Zoals de inspreker al zei: het water loopt me dan in de mond, denk ik. In lijn met wat mevrouw Van Maarseveen zei, ben ik toch ook wel benieuwd naar wat dit plan nu daadwerkelijk betekent en of al die mooie plannen, die hier instaan, met al het groen en blauw, of dat daadwerkelijk concreet wordt geregeld en wat de garantie daarvan is. En dan een klein beetje toch in de lijn van mijnheer Hoyer, die hier vanavond ook heeft ingesproken, gaat het natuurlijk wel hier ook over de borging van die mooie plannen. Daarvoor heb ik twee vragen. Eerste gaat over het groen. Eigenlijk D66 die gaf het ook al aan. De bos- en parkloper hebben we al eerder aangehaald. We hebben zelfs met D66 een motie daarvoor ingediend, om die daadwerkelijk ook te realiseren. Dus ik ben benieuwd of die er ook nu daadwerkelijk komt of dat we de financiën daar toch nog een keer goed voor moeten bekijken? Misschien dat de wethouder van financiën daar antwoord op kan geven. En dan gaat het ook over de wegen. De Lange Kleiweg die moet volgens deze plannen een mooie woonstraat worden. We hebben we eerder een motie aangenomen dat de 30 kilometer per uur daar naar de voorkant mag worden geschoven of daar prioriteit aan mag worden gegeven, aan de Lange Kleiweg. Zijn dat dan ook dezelfde gelden die gebruikt gaan worden om hier een woonstraat van te maken of zijn dat twee separate projecten en twee separate investeringen? En dan, hoe zit dat nu met het parkeren? Daar zijn ook al wat vragen over gesteld. Ik dacht dat het parkeren eigenlijk in die binnentuinen ging gebeuren, zoals de heer Oelen de 16 getto's van Rijswijk benoemde, waarin die binnentuinen dat daar parkeerplekken zouden worden gerealiseerd. Maar ik lees ook in een stuk dat ze langs de Lange Kleiweg mogen gaan staan. Alleen kom ik verder in het stuk nergens een schets of iets van de Lange Kleiweg tegen, waarin dat of visueel wordt gemaakt of wordt beschreven hoe dat dan moet gaan gebeuren. Daar was ik ook nog benieuwd naar. En daarbij wil ik het laten voor de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van Beter voor Rijswijk.

De heer Cupedo: Dank u wel, voorzitter. Ik had een drietal vragen. Parkeren is onder andere door de heer Van Dam al voor mijn voeten weggehaald. Lange Kleiweg door de heer Oelen. Blijft er nog eentje over, het bedrijfsterrein aan de Lange Kleiweg, hoe zit het met de bereikbaarheid daarvan en blijft dat geborgd? En graag een toelichting daarvan. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik bij deze graag het woord aan de wethouder. Ga uw gang.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter. Misschien eerst even ter introductie, dat ik iemand naast mij heb zitten. Ik begreep dat u voorheen wel gewend was om eerst de raadspresentatie te krijgen over Beeldkwaliteitsplannen. Maar u had een hele drukke agenda, dus dan is het mogelijk om een inhoudelijk expert mee te nemen naar het Forum. Dus schroom ook vooral niet om daar eventuele onduidelijke woorden nog aan te vragen. Maar dit is Jeroen de Oude, volgens mij voor sommigen echt wel bekend. Allang werkzaam voor de gemeente Rijswijk. Dus als het heel technisch wordt, gaat die mij helpen, maar hopelijk ook u. Om te beginnen bij de vragen van GroenLinks, voorzitter. Wat is nu eigenlijk de status van het Beeldkwaliteitsplan? Het is vooral een toetsingskader. Bij het verlenen van vergunningen door de Commissie ruimtelijke kwaliteit, dat is eigenlijk de oude Welstandscommissie, is het dus verplichtend. Dus wordt het precies zoals het in elke tekening staat? Nee, want er wordt natuurlijk aan gewerkt door architecten, maar het is wel

echt een toetsend kader dat u vandaag vaststelt. Dus kunnen we dus toezeggen dat het helemaal zo wordt uitgevoerd? Nou, niet letterlijk, maar dit is wel echt het toetsingskader waaraan gewerkt wordt en het programmabureau Rijswijk buiten voert er echt de regie op. Dus dat stelt u vandaag vast. En er waren ook, worden er meer bomen aangeplant? Het Beeldkwaliteitsplan geeft een beeld van een iets breder gebied. U gaat vandaag alleen het toetsingskader voor Pasgeld-West/ Zuid vaststellen. Het gebied is natuurlijk groter, dus ook het gebied van de ... Ik moet even kijken. Dat ging over de ... Even die kant op kijken, sorry. Dat ging over de grote bomen volgens mij, langs de andere kant. Dus die kan ik niet zeggen dat die nu al meegenomen worden in het plan, maar vormen wel onderdeel van het grotere plan. En daar hebben wij als gemeente ook zelf een rol in. Hele even voor de duidelijkheid. De PvdA, voorzitter, hoe kunnen we bogen dat het geen rommeltje wordt? Om hem maar even heel plat te maken. Nou, ik hoop daarmee al antwoord te geven. Dat is dus echt de Commissie Ruimtelijke kwaliteit, die echt dat blijft toetsen. Dus dat het wel conform dit Beeldkwaliteitsplan is. Ook als de uiteindelijke schetsen net anders zijn dan nu in plaatjes krijgt, maar wel dat de criteria erin op zijn genomen, worden gewaarborgd. Zij zijn ook degene die er controle ophouden en het bureau Rijswijk buiten is degene die daar natuurlijk in de dagelijkse aansturing ook op aanstuurt. Blijven we daarmee flexibel? Ja en nee. Het toetsingskader is een toetsingskader. Dus dat is wat het is. Dat wil wel zeggen dat er iets van ruimte is, maar daarbinnen moet het passen. Is er een aparte reserve? We hebben natuurlijk de Grex in Rijswijk buiten. Dus dat maakt het natuurlijk wel anders even in relatie tot andere projecten waar we het over hebben. Dus in principe is de Grex het financiële instrument waarin we de gebiedsexploitatie met elkaar regelen. En voor de bos- en parkloper heeft de raad ook al eerder budget beschikbaar gesteld. Dat was ook een vraag. Even kijken die kant op. Rijswijks Belang roept op om vooral in gesprek met bewoners te gaan. Ik heb het ook gehoord. Dank u wel. D66 heeft eerder vragen gestuurd. Daar begin ik mee, als je het goed vindt. De eerste vraag gaat over, ik moet het helemaal voorlezen. Mensen hebben het nog niet gehoord. Zit ik even te kijken. Dat refereert aan pagina 13. Dan gaat over de insteek natuurnetwerk Pasgeld. De vraag is: klopt het dat we naast het verbeteren en verbinden kunnen stellen dat de insteek is om niet te verslechteren? Dat klopt. Het doel is om het groenblauwe raamwerk natuurwaarde te versterken. Versterken is niet verslechteren. Het is natuurlijk wel zo dat we in het gebied gaan verbouwen en dat er dingen gaan veranderen. Dus dat we dingen gaan verbouwen en dat er soms ook dingen bijkomen. Maar versterken is niet verslechteren. De vraag twee, het zijn een aantal specifieke vragen, is op pagina 16. In de parkloper op de natuurwaarden. In de zin staat meer op, meer dan wat? Met welk ander iets wordt hier bedoeld in deze zin? Ander, daarmee wordt bedoeld het Cascadepark in het midden van de wijk. Ik hoop dat dit voor andere mensen nog een beetje te volgen is, want het is een hele specifieke vraag. U heeft ook in iBabs gekregen. Dan zijn er nog twee, nee, eigenlijk drie vragen. Het eerste gaat over de verbinding over de Vliet. Komt er een extra verbinding aan de Vliet? Dit is inderdaad een sterke wens. En dat is in het kader ook meegenomen. Ik dat ik u daar wel gerust kan stellen, want het voormalig stadhuis in de Churchillaan is zeker twee keer zo hoog als dat wat panden kunnen worden. Volgens het bestemmingsplan kunnen de blokken maximaal 35 meter worden. Dat wil niet zeggen dat ze zo worden, want als ze allemaal 35 meter zouden zijn, dan zouden er te veel woningen worden gebouwd, dus daar zal in gevarieerd worden. Maar dat is dus beduidend lager als het voorbeeld wat u noemt. En dan hebben we nog vraag 8. Dat ging inderdaad over de kleuren. Er is dus heel bewust gekozen voor terughoudende, lichte kleuren, om een rustig, samenhangend beeld te creëren. En waar dus ook het groen aansprekend kan zijn. En dan had u nog een vraag over het parkeren. Iemand anders had die vraag ook. Maar in ieder geval heeft u eerder vastgesteld dat de parkeernorm een per woning is, dus één parkeerplek per woning. Dus er wordt in parkeren voorzien. En ik kijk heel even, want ik weet niet, de vraag was of er ook parkeren in de randen wordt gerealiseerd? En die weet ik even niet uit mijn hoofd. Jij wel, Jeroen? Hoe ziet dat eruit? Kun je er iets over zeggen? Ik moet hem uit doen.

De heer De Oude: Het parkeren voor bezoekers wordt in de randen van het plan gerealiseerd langs het spoor, langs de Laan van 't Haantje, langs de Lange Kleiweg en aan de noordzijde langs de bosloper. Zoals ook geconstateerd werd door een van de raadsleden, is dat met name parkeren voor bewoners zelf in de binnen gebieden in de Parkeerkooffers plaatsvindt.

De voorzitter: Dank u wel, voor de verheldering.

Mevrouw Van de Waart: Dan ga ik verder, voorzitter. De VVD vraagt zich af: hoe moet ik dit lezen? Het stuk is natuurlijk uiteindelijk bedoeld als toetsingskader voor de professionals, maar het is natuurlijk wel de bedoeling dat u het zodanig kunt lezen dat u het kunt vaststellen. Dus mocht u vragen hebben, we hebben niet voor niets Jeroen meegenomen. Stel vooral gerust uw vraag en zeker ook over de technische termen. Maar uiteindelijk is het bedoelde als sturingskader voor de professionals. De Living plots. U was er geen fan van, begrijp ik. Hoe open is het toegankelijk? Nou, het is niet toegankelijk voor auto's. Het openbaar gebied is juist wel toegankelijk voor fietsers en voetgangers. De huizen zijn natuurlijk niet toegankelijk voor iedereen. Dat zijn gewoon private huizen. Dat mag duidelijk zijn. En u vroeg om de Lange Kleiweg, naar de knip. De 50-30 weg die is in meerdere plekken meegenomen. Ook in de mobiliteitsstrategie en ook in de investeringen die u heeft vastgesteld vorige week. En ik vraag voor de knip heel even, die weet niet zeker, heb jij daar een antwoord op, Jeroen?

De heer De Oude: Ja, daar heb ik een antwoord op. Vooralsnog is een knip niet aan de orde, maar hij is niet van de kaart. Dus het onderzoek gaat nu eerst uit naar 30 kilometer inrichten. Mocht dat uiteindelijk niet tot de gewenste situatie leiden, dan komt de knip weer op tafel.

De voorzitter: U heeft een verhelderende vraag, mijnheer Oelen? Ga uw gang.

De heer Oelen: Verhelderend in de zin van hij is vooralsnog niet helemaal van de kaart. Wanneer gaat het college daar duidelijkheid over verschaffen? Want er wordt een weg ingericht, 30-kilometerweg. Daar wordt een investering voor gedaan. Het is een beetje zonde om dan op enig moment te bedenken dat je toch een knip gaat inrichten. Waardoor er nieuwe een nieuwe inrichting van die weg nodig zal zijn. Waar wij overigens geen voorstander van zijn. Dus ik zit eerder te wachten op een toezegging van de wethouder dat die knip gewoon niet wordt gerealiseerd.

Mevrouw Van de Waart: Bij de ontwikkeling van de weg uiteraard nemen we dat mee. Vooralsnog denken we dus dat het niet nodig is. Ik denk dat het ook goed om in de praktijk te beseffen dat een deel van die weg ook nodig zal zijn, toegankelijk zal zijn op het moment van bouwen. Dus het is ook iets wat we in de toekomst vooral willen doen. Als u het goedvindt, voorzitter, dan ga ik verder.

De voorzitter: Zeker weten.

Mevrouw Van de Waart: De Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid vroeg zich af in hoeverre heeft de uitspraak van de Raad van State invloed op het plan? Nou, op dit moment leggen we dit Beeldkwaliteitsplan bij u voor in de hoop dat de uitspraak zodanig is dat we verder kunnen en dan kunnen we verder met de ontwikkeling van dit plan. Mocht dat niet zo zijn, dat betekent waarschijnlijk dat ze terug bij af zijn, als het dus echt betekent dat de bezwaarmakers gelijk hebben. En dan staan we voor een nieuwe situatie. Het gaat eigenlijk over het plan wel geheel of niet te doen. Dan ga ik verder met het CDA.

De voorzitter: Mijnheer El Majaoui heeft een interruptie. Ga uw gang.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter. Via u voorzitter, u heeft het nu over aannames, want u hoopt dat wij in het gelijk worden gesteld, maar stel je voor dat dat niet het geval is, welke afbreukrisico's hebben wij dan?

Mevrouw Van de Waart: Dan kan het plan zoals het zodanig nu voorligt, niet doorgaan.

De heer El Majjaoui: Duidelijk, dank u.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Van de Waart: Ik zit heel even te kijken. Dan ben ik bij het CDA gebleven. Nou, u vroeg ook eigenlijk om de Raad van State uitspraak. En de reden waarom we het nu toch voorleggen, is op het moment dat de uitspraak wel komt dat we in ieder geval door kunnen gaan, want het heeft natuurlijk ook financiële consequenties als we niet doorgaan. Dat is eigenlijk denk ik wel ook misschien de vraag die het raadslid van de Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid stelde. Er is één vraag die niet helemaal goed verstaan is van het CDA. Dus welke ik nu mis? Dat komt omdat we u niet helemaal goed verstonden. Dus neemt u die alstublieft mee naar de tweede termijn. Wat betekent dit plan voor de Omgevingswet? Eigenlijk niets anders dan de oude wet. En hij wordt in de nieuwe Omgevingsvisie uiteraard meegenomen. Dan kom ik bij de ChristenUnie. Moeten er geen plekken komen voor minder validen? Dat is iets wat altijd aangevraagd wordt door bewoners. Dus dat wordt dan meegenomen in de uitvoering, op het moment dat het zover is. Zijn de groene gevels verplicht? Nee, ze zijn niet verplicht. Ja, ze worden deels aangelegd. Architectuurstijl. Er worden contractuele afspraken gemaakt met drie partijen, maar daar wordt natuurlijk wel goed naar gekeken dat die scherp afstemmen en dat wordt ook van ze gevraagd. U had een specifieke vraag over het water. Ik ga die heel even aan Jeroen stellen, als u het goed vindt.

De heer De Oude: De huidige of de waterstructuur die nu in het ontwerp is meegenomen, is een waterstructuur die ook met het Hoogheemraadschap is afgestemd. Een waterstructuur die ook kijkt naar een stukje toekomst van de komende 50 jaar, waarin verwacht wordt dat er nog meer regen zal gaan vallen en er extremere buien zullen optreden. In de eisen die het Waterschap bij ons heeft neergelegd, is dat meegenomen en vanzelfsprekend moeten we aan die eisen voldoen en dat is nu in het plan verwerkt.

Mevrouw Van de Waart: Voorzitter, dan ga ik verder met de vragen van Wij. Die vroegen zich af: worden deze plannen nou werkelijk concreet geregeld? Dat is natuurlijk wel de bedoeling in de inzet. Daarom hebben we hier een Beeldkwaliteitsplan en dat is ook echt het toetsingskader. Hetzelfde geldt eigenlijk voor uw vraag: komt dat groen er dan ook wel echt? Het budget is door de raad al vastgesteld voor de bos- en de parkloper. En binnen het exploitatiegebied zijn de realisatiekosten in de Grex voorzien. Dus in die zin is Rijswijk buiten natuurlijk wat anders als de andere ontwikkelprojecten die we hebben. De Lange Kleiweg. Dat zit ook ... Dus de Lange Kleiweg, ik ben even kwijt of dat uw vraag over die 50-30-regeling ging of over het geld, maar die 50-30-regeling die zit dus meegenomen in het Mobiliteitsinvesteringsprogramma.

De voorzitter: Wilt u nog interrumperen, mijnheer Van Dam?

De heer Van Dam: Ja, even ter verduidelijking. We hebben als raad gezegd van schuif die 50-30 vooruit, zodat dat we dat als eerste doen. Maar hier in dit stuk staan ook denk ik meer maatregelen dan enkel die 50-30. Het wordt een heel andere inrichting en daar is denk ik extra geld voor nodig. Is dat ook uit die budgetten van die 50-30 of is dat een ander budget?

Mevrouw Van de Waart: Als u het heeft over de Lange Kleiweg als geheel, gewoon als weg, dan gaat het over de inrichting van dezelfde weg. Even kijken. Er komt nog een vraag over parkeren langs de

Lange Kleiweg. Volgens mij hebben we die beantwoord. En dan Beter voor Rijswijk: houdt u rekening met het bedrijventerrein aan de Lange Kleiweg? Uiteraard, want die bedrijven zitten daar, dus die moeten natuurlijk bereikbaar blijven. En volgens mij heb ik dan alle vragen beantwoord. Voorzitter, ik heb expres heel erg mijn best gedaan om alle vragen goed stuk voor stuk te beantwoorden, samen met Jeroen, voor de eerste termijn. En waarom ik dat ook zo belangrijk vind, ik beseef heel goed dat Pasgeld een gebied is waar veel gesprekken over zijn geweest, waar veel discussie over geweest is. Ik denk dat er een mooi plan voorligt, maar ik wil ook zeker alle vragen goed beantwoorden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Inderdaad, volgens mij zijn er geen vragen onbeantwoord gebleven. Ik maak even het rondje om te kijken of er nog aanvullende vragen of opmerkingen zijn. Dan wil ik graag beginnen met de fractie van groen GroenLinks.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel, voorzitter. Er zijn heel veel vragen beantwoord. Dank u wel daarvoor. Maar wat men nog steeds niet helemaal duidelijk is, want met betrekking tot het kader geeft u aan dat er is wel wat ruimte. Er is wat flexibiliteit. Maar ik vraag me af, tot waar loopt dan die flexibiliteit en wie bepaalt dat? En hoeveel ruimte heeft een projectontwikkelaar om ervan af te wijken en te zeggen van goh, we gaan het toch helemaal anders doen? En ook nog even, want u gaf aan eventueel een ecologische verbinding onder het spoor door, maar ik meen me te herinneren, maar ik weet het niet helemaal meer zeker, want mijn geheugen doet het niet altijd even goed, dat een ecologische verbinding onder het spoor te duur was en dat dat eigenlijk al afgeschreven was. Dus daar was ik wel even nieuwsgierig naar of dat dan eventueel toch een mogelijkheid is? Dat was het. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. De fractie van PvdA.

De heer Van der Veer: Voorzitter, wethouder bedankt voor de beantwoording. Ik kan mij aansluiten bij de vraag op de flexibiliteit, waar wij ook vragen over hebben gesteld en voor de rest wacht ik de beantwoording op andere vragen af.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van Rijswijks Belang.

Mevrouw Kames: Dank u wel, voorzitter. Ik vond het fijn te horen dat de wethouder zei: ik heb het ook gehoord, wat betreft de inspreker, maar dan hoop ik ook echt dat er een gesprek komt, want daar zitten ze natuurlijk op te wachten. Dus ik vind het wel fijn dat u zegt: ik heb ze gehoord, maar dat u echt een afspraak gaat maken, dat zou ik voor de insprekers heel fijn vinden. Dan nog even wat betreft de consequenties van de processen die lopen bij de Raad van State. Zou het misschien mogelijk zijn dat dat straks zulke grote financiële kosten mee gaat brengen dat we niet de herhaling krijgen toen met de processen met DSM en dergelijke? Dus dat vind ik toch wel een hele belangrijke vraag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames. De fractie van D66.

Mevrouw Van der Weij: Dank u wel, voorzitter. We hadden natuurlijk een heleboel vragen gesteld. Dus dan is het ook wel logisch dat niet alles meteen helemaal beantwoord is. We hebben nog een paar wat specifieke vragen en nog wat verduidelijking van onze kant, omdat ik denk niet dat elke vraag helemaal gepakt is, zoals ik hem bedoeld had. Met betrekking tot het parkeren van de bezoekers. Ik begreep van de inspreker dat het dus aan de zijkanten gebeurt bij de Lange Kleiweg, bij 't Haantje en dergelijke. Maar de bespreker had er ook wat zorgen over. En we zijn eigenlijk benieuwd hoe de wethouder daar tegenaan kijkt. Past het daar en hoe werkt dat? Dus iets meer over de zorg van de spreker, dan puur van waar het ingetekend staat en waar het beschreven staat, want

dat is mij helder. En de ander spreker had ook vooral wat zorg over het onderhoud van het groen. Dus ik ben ook benieuwd hoe de wethouder, misschien de andere wethouder, daar tegenaan kijkt. En dan twee vragen die ik schriftelijk had gesteld, die een klein beetje verduidelijking nodig hebben, denk ik. Dat was vraag vijf, dat ging over de plots die getekend zijn of zoals mijn collega van VVD Rijswijk zei: de getto's. Ik weet niet of we dat woord nog vaker in onze mond moeten nemen. Maar het idee was, als je een rechthoek tekent, is het afgeschermd. Terwijl als je een U-vorm tekent, je die ik zou kunnen aansluiten, de opening misschien juist aan de bosloper of de parkloper, waardoor je het groen nog wat meer aaneengeschakeld zou kunnen maken. Dus ik ben benieuwd hoe u daar tegenaan kijkt of het overwogen is en waarom voor deze keuze is gegaan? Dus voor het maken van een dichte rechthoek in plaats van een U, waar de U-vorm de open kant eventueel het groen kan versterken van een bos- en een parkloper. En over de windstromen of over de wind. Ik snap natuurlijk dat het niet het oude stadhuis aan de Churchillaan is en dat dit maar 35 meter is. Maar het verbaast me wel dat er helemaal niets over de stroming van de lucht in staat. Kan ik daarmee concluderen dat doordat het maar maximaal 35 meter is, ik weet niet of het maar is, maar dat het geen effect of geen noemenswaardig effect heeft op mobiliteit en biodiversiteit of hoe zit dat? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan graag het woord aan de fractie van de VVD.

De heer Oelen: Dank, voorzitter. Dank, wethouder ook voor de beantwoording. Een getto is misschien een wat negatieve connotatie, gated community is misschien een beter woord. Maar ik heb los van het feit dat u mijn woorden heeft geapprecieerd, heeft u geen antwoord gegeven op de vraag of het inderdaad ook echt afgesloten terreinen gaan worden. Want ik zie op plaatjes hier ook gesloten poorten. Dus dan is voor mij wel de vraag: hoe gaat dat in de praktijk eruitzien? Kan ik zo meteen door hoe heten die dingen, lopen, maar niet het wijkje althans of die plots zelf in? Hoe gaat dat eruitzien? Ten aanzien van ook de waardering van dit plan. Nogmaals, er zitten allerlei woorden in als stevig, fijnmazig. Ik denk dat het nou ja, ik weet wel zeker dat het wat te ver voert om daar nu heel erg uitgebreid over te spreken. Ondanks het feit dat u een van uw medewerkers heeft meegenomen, om dat soort vragen wel te beantwoorden. Maar misschien kan ik anders een keer met hem komen praten, om gewoon wat meer zicht te krijgen op de vraag: wat betekent dat dan eigenlijk? Stevig kan van alles zijn. Fijnmazig kan ook van alles zijn. Dus ik kan dat eigenlijk heel slecht beoordelen. En tot slot, die Lange Kleiweg. Ik ga kijken of ik nog één stap verder kan zetten. Dan de inschatting dat de knip niet nodig zal zijn. Als u nu gewoon gaat zeggen van ik ga u toezeggen, beste mijnheer Oelen, dat die knip er niet gaat komen, dan bespaart u uzelf en mij veel moeite, zodat wij niet een motie hoeven voor te bereiden. Die het dan vervolgens in de raad wel gaat halen en zijn we vanavond daar gewoon in één keer mee klaar. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De Partij voor Gelijkheid & Rechtvaardigheid, geen behoefte aan een tweede termijn. Fractie van de CDA, ga uw gang.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. De vraag die ik nog had uit de eerste termijn is waarom is er geen beroep of bezwaar mogelijk tegen dit besluit? Dan heb ik nog als vraag: de bedoeling is dat bezoekers buiten de wijk parkeren en mijn vraag is: zijn op de plekken die door u genoemd zijn er ook bewoners en zo ja, wat vinden die dan van het parkeren van bezoekers aan Pasgeld? Dan heb ik nog als vraag: is dit plan het enige toetsingskader voor de Omgevingskwaliteit? Mijn laatste vraag is: heeft u overwogen om dit plan uit te stellen, opstellen en het voorleggen aan de raad, tot de onherroepelijke uitspraak? Dat waren mijn vragen nog, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van de ChristenUnie.

De heer Stam: Dank u wel. Nog een vraag die ik wil benoemen, is mijn vraag over de minder validen ging eigenlijk over de mensen die op bezoek willen komen. Mijn zorg zit hem erin dat dus ... Mijn vraag is: kunnen deze bewoners of deze bezoekers moet ik zeggen, wel of niet in het hofje parkeren of moeten die buiten het hofje parkeren en daarmee dus een eindje lopen voordat ze op de bestemming zijn? Want misschien zou het dan goed zijn, als dat het geval is, om dan toch een aantal parkeerplaatsen, een beperkt aantal parkeerplaatsen in het hofje te realiseren voor bezoekers. En tenslotte sluit ik me nog aan bij de vragen over het onderhoud en de kosten voor de gemeente, van D66.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van Wij. Rijswijk.

De heer Van Dam: Ja, dank. Ik sluit me aan om nogmaals te vragen hoe dat precies werkt die juridische sluitendheid van dit hele stuk. Hoe kunnen we straks echt zeg maar zeker weten dat hier aan die stukken wordt gehouden? Waarom vraag ik dat? Kijk, het heet het Beeldkwaliteitsplan en we hebben het hier over heel veel fijnmazige dingen van waar mogen mensen parkeren tot bepaalde geveltuintjes en zo, maar het is natuurlijk van groot belang dat die wijk, waar echt heel veel woningen op een heel klein stukje grond worden geplaatst, er straks gewoon fatsoenlijk en mooi uitziet. En er staan best wel leuke zaken in het stuk, dat we verschillende stenen gebruiken, verschillende soorten woningen. Maar uiteindelijk is belangrijk dat wat de visie is, dat dat ook straks mooi tot uiting gaat komen. En dan denk ik dat het voornaamste en het belangrijkste is dat die groene impuls die we zouden willen zien dat die ook daadwerkelijk straks terugkomt in de wijk die we straks voor ogen krijgen. En niet dat we straks, wat we hebben gezien bij Parkrijk dat dat helemaal niet meer terugkomt. Dus die garantie die willen we wel hebben, zeker omdat als je volgens mij richting Event Plaza gaat, de gebouwen gewoon steeds hoger worden en ook steeds dichter op elkaar gaan staan. En nu werd grappig grappend gezegd dat dat de getto's van Rijswijk zijn. Ik denk niet dat dat het gaat worden. Alleen er zit natuurlijk wel een redelijk gevaar in dat het gewoon een hele grote verstening veroorzaakt. Goed, daarom de urgentie om die vraag, om die projectontwikkelaars daar echt aan te kunnen houden en ook dat dat straks gewoon over 30 jaar mooi en fatsoenlijk bijligt.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie Beter voor Rijswijk.

De heer Cupedo: Dank, voorzitter. Dank, wethouder voor de beantwoording. Wij zijn heel benieuwd naar de, wethouder, Lange Kleiweg met de knip, ja of nee. Tor zover. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder, aan u het woord. Ga uw gang.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter. Ik begin gewoon weer netjes van vooraf aan. Tot waar loopt flexibiliteit? De plannen moeten natuurlijk nog uitgewerkt worden. Dus de kaders staan wel echt. Het Programmabureau zit ook echt aan tafel bij die planontwikkeling. De Commissie die toetst. Binnen die kaders is er natuurlijk wel architectonische vrijheid. Dus wordt het pand precies zo, zoals op de foto? Dat is natuurlijk niet zo, maar binnen die kaders is het echt vastgesteld. En het ecologische spoor onder ... Dat is iets wat we toch in de huidige gesprekken met ProRail toch gewoon nog steeds op tafel hebben liggen. Dus ik kan het niet garanderen. Dat was ook niet per se de vraag van D66, maar dat is wel waar we nog steeds aan denken en het ligt nog steeds op tafel. De PvdA vroeg ook en stelde eigenlijk dezelfde vraag over flexibiliteit. Dus ik hoop ik die daarmee beantwoord heb. Rijswijks Belang, ik hoop dat er een gesprek komt. Ik sta altijd open voor gesprek, maar mag ik u er wel op attenderen dat volgens mij de oproep van de inspreker ook aan uw raad was. Dus laat het zeker niet alleen bij de wethouder, zou ik willen zeggen. U vroeg ook over dat proces van de Raad van State van wat zijn nu de risico's en krijgen we geen herhaling van DSM? Ja, er zitten wel degelijk financiële risico's aan. Ik kan nu niet helemaal overzien hoeveel. Want het ligt er ook aan. Sinds het

vaststellen van bestemming zijn we eigenlijk al 14 maanden onderweg. Dus dat kan ja leiden tot juridische kosten onder andere, maar ook vertraging bij uitgiften. Dus daar zitten financiële risico's aan. Ik heb geen bedrag op dit moment voor u. Er waren meerdere zorgen over parkeren van bezoekers. Wij doen, het plan dat er nu ligt, is conform de randvoorwaarden die u zelf heeft vastgesteld. En ik begreep dat daar best een hele discussie was, maar uiteindelijk is dat gewoon één plek per woning. Om maar gelijk heel even iets over dat parkeren te zeggen. De bewoners die hebben hun eigen parkeerplek. Je had er een heel mooi woord voor. We hebben dat in Sion ook een parkeercoffer, een parkeercoffer en dat is wel echt voor de bewoners. Die kunnen dat allemaal niet afsluiten. Dat zie je in Sion ook en dat is natuurlijk niet toegankelijk voor bezoekers. Het onderhoud van het groen. De aanleg zit natuurlijk in het plan en het onderhoud wordt meegenomen. Maar volgens mij kunnen we dat best even aan collega Wit vragen. Wil je daar nu gelijk even antwoord op geven?

De heer Wit: Ja, dat is geen probleem, voorzitter. We hebben in principe het onderhoud van het groen, dat wordt meegenomen in de gesprekken die momenteel tussen ORD en ook tussen de ontwikkelaar. Die buiten in principe continu gevoerd worden, als wij met nieuwe ontwikkelingen komen. Dus de deelontwikkelingen.

De voorzitter: Mevrouw Van de Waart, zou u de microfoon even uit kunnen drukken?

De heer Wit: Dan ga ik even verder. Op het moment dat wij met de ontwikkeling bezig zijn vanuit Rijswijk buiten, dan wordt er met ORD overlegd over de wijze waarop het groen geplant wordt, dat het ook overeenkomt met de wijze waarop ORD zijn onderhoud en beheer doet, zodat we ook niet voor verrassingen komen te staan. Dat wordt goed op elkaar afgestemd. De biodiversiteitswensen die we zien in het plan, die worden ook gecommuniceerd met ORD, worden ook meegenomen. Wordt op een goede manier uitgevoerd. Daardoor hebben we ook ... We hebben expertise ook binnen ORD, om daar advies over te geven en op een goede manier te doen. Dus die communicatie is er continu. De inspreker had het over de slechte stand van zaken van het groenonderhoud in Rijswijk. Ik heb een heel ander beeld daarbij. Ik denk dat wij, zeker als je kijkt naar omliggende gemeenten, het juist heel goed voor elkaar hebben. Het is een hoop werk. Maar ook de nieuwe wijken die worden keurig meegenomen. Dan zal er op een gegeven moment natuurlijk wel financieel het een en ander aangepast moeten worden, zodat ook ORD op een goede wijze haar taken in de nieuwe wijken rond Rijswijk buiten kan uitvoeren.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat uw verder.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel. Ga ik verder. Toch nog even de vraag van de U-vorm kwam terug bij D66. Nou, we hebben natuurlijk een Beeldkwaliteitsplan gemaakt waarin we met een zeer beperkte ruimte toch wel degelijk die groene en die bosloper kunnen maken, zoveel mogelijk groen kunnen toevoegen. Daarnaast zit er ook ... Maar aan de andere kant wilden we ook de woningen toevoegen. Niet alleen omdat we graag de woningen willen hebben voor mensen die dat heel erg nodig hebben, maar ook omdat we moeten kijken naar de opbrengsten van de gronden. Er is eerder met u gesproken over Pasgeld-Oost, daar is een vermindering van het aantal woningen toegepast. Dus daar zit ook een afweging in die we hebben moeten maken. En dan is dit ontwerp eruit gekomen. Ik mag niet zeggen ontwerp, want het is nog geen ontwerp. Het is een Beeldkwaliteitsvoorstel. De windstromen, meer dan dat kan ik er niet over zeggen. Wat er nu is, is dat er geen zorgen zijn over die windstromingen. Verder is het niet iets wat je meeneemt in een Beeldkwaliteitsplan. Heel even kijken, VVD. Nou, volgens mij heb ik antwoord gegeven over die afgesloten terreinen. Dus dat het echt gebied voor de bewoners is. Je ziet in Sion dat sommigen dat afsluiten. Wel of niet afsluiten, dat is vaak aan de bewoners onderling. U vroeg: kan ik een keer

praten met een inhoudsdeskundige? Volgens mij heeft u altijd recht op ambtelijke bijstand. Dus u bent van harte uitgenodigd om dat te komen doen. En of ik een toezegging wil doen over de knip. Nee, dat wil ik niet, want ik zou u zeker niet het plezier in uw werk willen ontnemen en een mooie motie voor mij te maken. Waarom is er geen beroep en bezwaar mogelijk tegen het besluit?

De voorzitter: Mijnheer Oelen.

De heer Oelen: Dank, voorzitter. Dan is dat prima. Dan denk ik, voorzitter, dat u de vraag niet hoeft te stellen zo meteen of dit een akkoordstuk is, want dan zal de VVD hierover een motie gaan indienen bij de volgende raad.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel. Heel even kijken hoor. Waarom geen beroep en bezwaar mogen tegen het besluit? Ik twijfel heel even over uw vraag. U bedoelt het besluit voor het Beeldkwaliteitsplan of het reeds gewezen besluit van Bestemmingsplan?

De voorzitter: Mevrouw Van Schie, ga uw gang. Zet de microfoon aan en ga uw gang.

Mevrouw Van Schie: Er staat hier in dit raadsvoorstel dat er geen bezwaar of beroep mogelijk is. En ik zit me dus af te vragen hoe dat zit.

De heer Wit: Daar mag ik antwoord op geven. Wettelijk is daar gewoon niet in voorzien.

Mevrouw Van Schie: Als je iets zou willen dan moet je naar de burgerlijke rechter?

De heer Wit: Ja.

De voorzitter: Mooi, duidelijk.

De heer Wit: Sorry, misschien als toevoeging, op het moment natuurlijk dat een bouwvergunning wordt verleend, zoals die vroeger heette bouwvergunning, dan is er wel degelijk bezwaar mogelijk. Dus eigenlijk dan via een omweg is er dan wel bezwaar mogelijk tegen wel het Beeldkwaliteitsplan, maar niet in directe vorm.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Van de Waart: Verder heb ik nog twee vragen. Een van CDA en ChristenUnie over parkeren. Wat vinden de bewoners van parkeren? Nou, de bewoners moeten natuurlijk nog komen. Die kopen een huis met de voorwaarden die eraan vastzit van parkeren en zijn ook wat vragen gesteld over bezoekers.

De voorzitter: Mevrouw Van Schie, wilt u interrumperen? Ga uw gang.

Mevrouw Van Schie: U bent te vroeg, mijnheer de voorzitter, excuus. Want mevrouw de wethouder, u wilde het net hebben over de bezoekers, hoorde ik.

De voorzitter: U bedoelt bezoekers?

Mevrouw Van Schie: Ja.

Mevrouw Van de Waart: Over bezoekers parkeren. Om te beginnen zou ik toch als wethouder mobiliteit ook willen zeggen dat ik er niet standaard van uitga dat alle bezoekers met de auto komen. Dat is ook niet hetgeen wat we stimuleren. Dus ik hoop dat er veel bezoekers op de fiets komen of komen wandelen vanuit andere delen. Lekker via het groen. Zo niet, hopelijk in de toekomst met het openbaar vervoer, dat we dat realiseren. En voor de bezoekers zitten daar ook nog wat

parkeervoorzieningen aan de randen van het plan. Onderhoud hebben we het over gehad. Ik moet hem heel even lezen, sorry. Ik zit heel even uw vraag te interpreteren van Wij. Want hoe weten we nou zeker dat we ons aan het kader houden? Nou, ik hoop dat ik eerder al aan heb gegeven dat we daar dus echt strak op sturen. Daar zitten natuurlijk ook onderdelen in het bredere verhaal. Dus niet echt puur de plot waar we nu dat Beeldkwaliteitsplan opzetten, waar we als gemeente ook een rol in hebben. Dat heb ik net al heel even gezegd, over grotere bomen. En dat we dus zo gezamenlijk aan de gebiedsontwikkeling werken. Daarnaast zijn er natuurlijk eerder een aantal moties ingediend, waar we mee werken. En niet in de laatste plaats ook de motie van vorige week over de prioriteit aan biodiversiteit en leefomgeving. En daar hebben we ook toezeggingen op gedaan. Dus daar wordt aan gewerkt. En daar waar gebouwd wordt, komen inderdaad bestratingen en bebouwingen bij. Dat is inderdaad onderdeel van dit plan en dat wordt ook onderhouden en volgens mij heeft wethouder Wit daar ook net antwoord op gegeven hoe we daarmee omgaan. Ik hoop hiermee, want ik heb nog één van Beter voor Rijswijk ook even over de knip, maar volgens mij heeft u daar antwoord op.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kan ik denk ik concluderen dat dit als een bespreekstuk naar de raad gaat. Dan zou ik graag even willen voorstellen om een kleine 10 minuutjes maximaal, 5 minuten? Dan moet iedereen zo hard rennen, 10 minuten even schorsen. Dan staat er zo'n rij dadelijk daar. Dan zijn we zo terug. Dank u. Goed, welkom terug bij het tweede gedeelte.

11. Raadsvoorstel Vaststelling van de Algemene Plaatselijke Verordening Rijswijk

De voorzitter: Ik wil graag verdergaan met het raadsvoorstel vaststelling van de Algemene Plaatselijke Verordening van Rijswijk. En ik wil graag ons eerst het woord geven vandaag aan de fractie van D66. Ga uw gang. Ze is onderweg.

Mevrouw Woudstra: Dank, voorzitter. Op een dag dat ik niet kan rennen, ren ik en ik inderdaad dan naar mijn inbreng. Met dank voor alle aanpassingen aan de APV. En ik zal een beetje snel praten, want we hadden een paar vragen en opmerkingen. Mocht dat vanavond niet lukken, dan wil ik bij zeven zeggen dat schriftelijk ook kan. Ik zal zo even kijken of ik meteen aan kan geven voor welke dat minder handig is. Allereerst de deelscooters en handhaving. We hebben het daar vaker over gehad in de raad en op dit moment zijn er mogelijkheden voor in deze APV om te kunnen handhaven. We zien op straat dat dat anders gaat. Meerdere partijen, zoals Rijswijks Belang, hebben dat ook al aangegeven. En we zijn nieuwsgierig hoe op dit moment ertegenaan wordt gekeken of dit nu voldoende is om mee verder te gaan. Heel kort over het venten. Toen dat eruit werd gehaald, hebben wij gevraagd of dat nou zo verstandig was. Toen is aangegeven van, maar dat gebeurt eigenlijk echt niet meer. Maar nu vragen we ons, nu het weer terugkomt, wel af hoe we staan tegenover het dan elk jaar iets erin over uithalen. Vinden we dat nou als raad en college ook richting burgers zo'n goed idee? Want we zouden toch wel graag zien dat we wat handhaving betreft zo stabiel mogelijk door de jaren heen, duidelijk zijn over wat de APV is, zodat het ook voor het college goed communiceren is richting inwoners, wat er wel en niet kan. Daar mag ook schriftelijk een toelichting op worden gegeven, als dat beter is. Over de evenementenkalender. Wij zien dat er een nieuw artikel inkomt over de evenementenkalender. We konden dat met het artikel ervoor, dit is artikel 2.24a, voor de mensen die de artikelen meelesen, niet helemaal plaats. Want is het nu zo dat iedereen een evenement moet aanmelden voor 1 oktober van het jaar daarop en anders geen evenement kan houden? Voor de genoemde, laten we het even noemen de wat grotere evenementen die in het artikel ervoor staan of is dit geen verplichting? Dit omdat we weten dat er een aantal evenementen niet een jaar van tevoren bekend zijn. En we ook willen voorkomen dat die helemaal niet mogelijk zijn. Dus wij zijn niet een voorstander van een verplichting die zover gaat. En

mocht dat niet anders kunnen, dan overwegen we een amendement erop. Even kijken. En er komt een verbod op openbare plaatsen gebruiken als slaapplekken. We vinden het belangrijk dat overlast wordt voorkomen nu dit voorkomt. Maar daarnaast hebben we ook een woningnood en slapen veel mensen om die reden buiten. De daklozenopvang is in Den Haag. We weten dat die behoorlijk vol zit. Nu kan iedereen door omstandigheden en echt iedereen, elk mens dakloos worden. En ieder met elke mogelijke achtergrond daar ook tussen zitten. Kan het college aangeven waar, als er mensen buiten slapend worden aangetroffen, maar of ze dan worden doorverwezen en gaat dat nu ook nog steeds goed?

De voorzitter: Sorry, ik zie dat op het tv-scherm staat raadsvoorstel Pasgeld-West/ Zuid. U bent een heel betoog aan het houden over mensen die willen dakloos raken, maar ik ga niet vanuit dat dat bij nummertje 10 past. Gaat u verder.

Mevrouw Woudstra: Laten we hopen dat dat gaat helpen, is dan mijn korte oproep, maar hoe wordt daar voor oplossingen gezorgd? Eerder heeft de wethouder daar meerdere dingen over aangegeven. Maar we zijn ook wel benieuwd hoe vaak er dan wel plek voor mensen wordt gevonden. Omdat het ons niet de bedoeling lijkt om op basis hiervan mensen alleen op te jagen. Er zit een verbod tot oproep tot ordeverstoring in online. Ik heb gehoord dat de VVD daar een vraag over gaat stellen. Dus die vraag van mij vervalt. Dan zal ik daarbij aansluiten. Over vuurwerk. We zijn blij dat het artikel nu aansluit en helder is, wat het ten opzichte van de wet betekent. Alleen er wordt inmiddels het hele jaar door vuurwerk afgestoken en de afgelopen weken ook weer steeds meer. En mensen zien niet dat hier wat tegen wordt gedaan. Dit is mogelijk wel zo. Ik weet dat de politie het doet. Gaat het goed? Voordat we allemaal door elkaar heen. Maar mensen durven daardoor de drukbezette politie vaak niet te bellen, het hele jaar door en twijfelen of ze dat nou wel of niet moeten doen. Dus zou er een toelichting kunnen worden gegeven op de handhaving door het jaar heen en de verwachting die er naar inwoners is als het om het melden gaat? Dan is er een mooi nieuw artikel over het collecteren. En goed dat we niet meer dubbel doen, wat ook bij het CBF collectes al aan toetsing gebeurt. Er stond echter ook in wat nu 5.13 is en dan 5.13c voor de technici, dat het college een uitzondering op het verbod tot collecteren op kan stellen. In het vorige artikel stond daar een toelichting bij. In dit artikel staat alleen dat het college het kan, maar niet op basis waarvan ze het doet. We zouden graag nog nader toegelicht zien en dat zou ook schriftelijk kunnen, welke bevoegdheid we dan precies aan het college geven. En algemeen, het raadsbesluit is één zin en als raad hebben we vorige keer bij het wijzigen bij amendement wat gedoe gehad als raadsbesluiten één zin hadden of we dan wel artikelen van de onderliggende Verordening aankonden passen. En of dat technisch dan wel goed kwam. Ik heb van de griffie begrepen dat bij de APV als we een amendement voorstellen we inderdaad ook de onderliggende Verordening kunnen aanpassen, maar ik wil toch even graag de duidelijkheid op dat punt hebben. Zodat als we dingen opstellen, dat ook op een juiste manier doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik graag het woord geven aan de fractie van Rijswijks Belang.

Mevrouw Ten Brummelaar: Dank u wel, voorzitter. We hebben de wijzigingen in het APV gelezen en als Rijswijks Belang kunnen we daar op zich best blij van worden. Slapen in de openbare ruimte hebben we al eerder aangegeven, dat is storend, zorgt voor overlast en laat vaak vuil en andere rotzooien achter. Wat we ons wel afvragen, is met het oog op de wijzigingen en kijkend naar het aantal handhavers en de bezuiniging die eraan komt, hoe moeten ze dit gaan doen? Er komt ook een wetsvoorstel aan met een wijziging of de motie is inmiddels aangenomen betrekking tot Fatbikes. Daar zou ook actief op gehandhaafd moeten gaan worden. En we vragen ons oprecht af hoe de handhavers dit allemaal moeten gaan bewerkstelligen. En daar zouden we toch graag een antwoord op willen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Fractie van de PvdA.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. Een aantal punten zijn al genoemd. Dan hadden wij nog vragen over de gedetailleerde classificatie van evenementen die geïntroduceerd wordt met specifieke risiconiveaus en bijbehorende handhavingseisen. Deze duidelijke indeling die verder gaat dan sommige omliggende gemeentes, want daar hebben wij ook naar gekeken, vergroot de transparantie voor organisatoren en lijkt de veiligheidsrisico's goed te adresseren. De keerzijde van deze aanpak is dat het een stevige investering in handhaving en toezicht vraagt. Wat niet zonder extra middelen kan. Hoe ziet het college dit en welke inschatting wordt gemaakt met de benodigde capaciteit? Het nieuwe beleid rond de gebiedsverboden verdient extra aandacht. Waar andere gemeenten rond ons zoals Midden-Delfland op dit moment de maximale duur van 24 tot 48 uur hanteren voor een gebiedsverbod, kiest Rijswijk voor een maximale termijn van 72 uur. Dit is een krachtige maatregel en kan in een situatie van verstoring effectief zijn, maar vraagt ook om een zorgvuldige toepassing. Zeker bij herhaaldelijke overtredingen. Hoe zorgt het college ervoor dat de maatregel evenwichtig wordt ingezet? Slaapplaatsen is al genoemd. Verbod op gebruik openbare plaatsen standplaats. In enkele specifieke gevallen geldt dit verbod niet. Kunt u voorbeelden geven in welke gevallen dit niet geldt? Zo staat het in het stuk. Even kijken, collecteren artikel 5.13. Is het mogelijk om meer te publiceren wie en wanneer er gecollecteerd mag worden in Rijswijk op de gemeentelijke website, dan wel in de gemeentelijke berichten, welke regelmatig worden gepubliceerd in Nieuwsblad Rijswijk? Hiermee wordt meer duidelijkheid gegeven aan onze inwoners. Mochten zij het niet vertrouwen. Want regelmatig komen er nog mensen met stroopwafels, ansichtkaarten, noem maar op aan de deuren en valt het onder venten of valt het onder collecteren? Voorwerpen op of aan de weg. Er zit een dubbeling in volgens het stuk in de Verordening fysieke leefomgeving. Onze vraag is: kunnen de bouwcontainers, welke veelvuldig in de openbare ruimte worden geplaatst, weer worden opgenomen in de APV? En hoe daarmee om te gaan. Ik weet uit ervaring dat dit een hele grote wens ooit van onze boa's en handhavers was, dat zij eigenlijk op bouwcontainers, als er klachten waren niet konden optreden. Overdraagbaarheid vergunningen, artikel 2.28d. Geldt dit ook voor marktvergunningen of familiebedrijven? Kunnen vergunningen van een marktkraam overgedragen worden aan zoon, dochter, enzovoort, de overdraagbaarheid. En dit was het voor de eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de ChristenUnie. Ga uw gang.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter. Ik richt mij in mijn inbreng alleen op het onderdeel gebruik van openbare ruimte als slaapplaats. Want het is een serieus punt voor de ChristenUnie en ik ben blij dat D66 er ook al aandacht voor vroeg. Onlangs werd ook weer bekend, ook in Nieuwsuur, dat de problemen met arbeidsmigranten toenemen, dat een groeiende groep dakloos wordt. Eerder hebben we elke aandacht gevraagd voor de omvang van de problemen rondom buitenslapers in Rijswijk. Dus ik hoor graag van het college ook naar aanleiding van die recente berichtgeving van Nieuwsuur of ze zicht hebben op het aantal buitenslapers? Aangezien het kennelijk nodig is bevonden om de APV hierop aan te passen. En daarnaast wil ik het college vragen of de APV met het voorstel wordt aangescherpt en of er nog plekken overblijven waar men wel buiten kan slapen. Het liefst natuurlijk zonder dat het overlast geeft. Wat kan het college zeggen over het aantal buitenslapers en of de opvang in Den Haag, in de gemeente Den Haag toereikend is? Mijn fractie wil eerst graag hier meer over weten voordat we instemmen met het aanscherpen van de APV. Want hoewel buitenslapers dus misschien voor overlast zorgen, zoals beschreven staat in het raadsvoorstel, moeten we niet vergeten dat het vaak om diep menselijk leed gaat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. De fractie van Beter voor Rijswijk. Geen inbreng? Wel inbreng? Ja, zeker weten? U bent van Beter voor Rijswijk toch, mijnheer Kruger?

De heer Kruger: Ja, tot op heden nog wel, maar je weet het nooit.

De voorzitter: Het ligt aan u. Ga uw gang.

De heer Kruger: Als dat zou kunnen en dan een motie gratis bier. Voorzitter, er zijn al heel veel vragen gesteld. Ik heb er nog een paar. We gaan introduceren online gebiedsverbod. Ik denk dat is een nieuw soort loterij misschien, maar met een advies erbij van de advocaat van de gemeente, 12 pagina vol met mitsen, maren en misschien. Het is niet helemaal duidelijk en ik vraag me ook af of dit uiteindelijk een keer bij een rechter stand zal houden. Maar ja, niet geschoten is altijd mis, zeggen we hier in Rijswijk. Dus ik vraag alleen, gaan we dat tijdig evalueren om het zo nodig aan te passen? Want het is wel, kan best nuttig zijn, als je kijkt wat iedere avond in Amsterdam gebeurt. Dan heb ik nog een vraag: artikel 2.58a. Dat vond ik een grappige, dat paarden en pony's hun uitwerpselen, die moeten worden opgeruimd. Nou, als je een willekeurige dag over de Mgr. Bekkerslaan heen loopt, dan zie je het en dan is het pijnlijk als er verderop iemand met een Pekineesje buiten loopt die een bon kan krijgen, omdat hij geen twee zakjes bij zich heeft. En er wordt ook iets geschreven, dat ze ook in het openbaar gebied moeten lopen met populaire gezegd, een zogenaamde drollenvanger. Komt daar handhaving op? Want ik heb niet de indruk dat er ooit iemand is verbaliseerd. Ik weet niet of dat er nu nieuw in staat of dat al is, maar dat is eigenlijk een beetje een vraag hoe we met die Verordening omgaan in de APV. Want anders als we er niets mee doen, dan vraag me ook af. Verder schrijft u artikel 2.65 bedelen. Dat schijnt ook niet toegestaan te zijn. Nou, het hele jaar worden we geteisterd in zowel Oud Rijswijk als in de Bogaard door bedelaars die daar zitten met gedroegde honden. Handhavers lopen daar voorbij. Er wordt eigenlijk nooit tegen opgetreden. Bent u van plan om daar ook op toezicht te houden? Want zoals u weet, worden die gewoon commercieel uitgezet, die worden afgewisseld en ze worden vaak opgehaald. Het is gewoon een soort verdienmodel geworden voor heel veel organisaties die dat doen. Ik ben er bijna. Als verstrooiing, 5.36. Dat is verboden op de gemeentelijke begraafplaatsen. Kunt u mij zeggen welke? Hebben wij nog gemeentelijke begraafplaatsen? Volgens mij hebben we die niet meer. Ze zijn allemaal uitbesteed en worden beheerd door externe partijen. En dat zou betekenen dat op Eikelenburg, daar ligt een veld en uit eigen ervaring weet ik dat je daar as mag uitstrooien of u dat dus gaat verbieden? Want u wilt het kennelijk overal gaan verbieden. En daar wil ik graag even een reactie hebben en anders als dat niet zo is, dan zou ik zeggen: dan is dit een overbodige regeling die u dan wilt opnemen. Ik begrijp het niet helemaal, want het zijn allemaal begraafplaatsen die door anderen worden geëxploiteerd en niet door de gemeente en waarschijnlijk ook privéterrein is. Dat waren eigenlijk de vragen van Beter voor Rijswijk.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Dan geef ik graag het woord aan de fracties van het CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ben ik zo verstaanbaar? Ik hoop het wel. We hebben met belangstelling het advies gelezen van de advocaat en het raadsvoorstel over de online ordeverstoringen. Wij denken dat noodzakelijk is om ook hierin initiatieven te ontplooiën en we zijn blij dat ook deze Verordening hier aandacht aan besteedt.

De heer Kruger: Voorzitter, wij horen hier helemaal niets van. Misschien kan er direct in de microfoon worden gesproken. Mevrouw zit echt kaarsrecht voor die microfoon. Ik zie het echt gebeuren. Ik weet niet, is die microfoon misschien niet helemaal?

Mevrouw Van Schie: Werkt het zo? Zo? Goed. Nou, nog een keer. We hebben met heel veel belangstelling het advies van de advocaat gelezen over de online ordeverstoringen. Wij denken dat

het goed is om met onze tijd mee te gaan en ook hier maatregelen te nemen. En verder hebben we gelezen welke soorten betogingen, openbare ordeverstoringen, bijeenkomsten, optochten en dergelijke er zijn en wat je dan als gemeente wel en niet kan doen. En we willen ook het college en de burgemeester bedanken hiervoor. En verder sluit ik graag aan bij de vragen van D66. En wil ik ook daaraan nog toevoegen dat wij het belangrijk vinden dat het vuurwerkprobleem toch nog eens wordt bekeken, omdat er heel veel overlast door wordt veroorzaakt, gedurende het jaar. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de VVD.

De heer Loof: Dank, voorzitter. En ook dank voor het voorstel aan de burgemeester. Ik zou voornamelijk willen focussen op dat voorstel voor een online gebiedsverbod hier. Daarvoor wil ik weten wat de burgemeester hiermee precies beoogt. Dus wat is op dit moment de noodzaak voor een dergelijk verbod? Is er sprake van situaties die dit dus in Rijswijk, want ik kan me andere steden best wel voorstellen, maar in Rijswijk gelukkig, hoop ik, tenzij de burgemeester straks andere voorbeelden gaat geven, valt dat nog mee dit soort situaties. Of misschien in het verleden waar een dergelijk verbod bij had kunnen helpen. En ook vooral de praktische uitwerking daarvan. Wat is bijvoorbeeld het beleid van de politie hierop? Staat de politie ineens voor de deur nadat de burgemeester een last heeft verzonden? En wordt er dan meteen geëist dat er iets wordt verwijderd van social media? Gaat de burgemeester deze verboden ook kunnen opleggen aan inwoners van andere gemeenten, als ze oproepen tot ordeverstoringen in Rijswijk? Ik heb het advies van HKD gelezen. Dat vond ik zelfs als net afgestudeerd jurist soms nog even pittig om doorheen te komen. En dit was een van de punten waar ik eventjes niet goed duidelijk had wat er nou precies qua territoriale afbakening mogelijk is met dit verbod. Dus dat hoor ik nog graag. Is er ook samenwerking met omliggende gemeenten? Volgens mij hebben omliggende gemeenten op dit moment niet een dergelijk verbod in de APV opgenomen. En in die zin zijn wij ook voor mijn gevoel redelijk aan het pionieren. Er zijn niet veel gemeenten die dit hebben. Is de burgemeester zich daar ook bewust van? En ook de juridische risico's die dat met zich mee kan brengen, wanneer dit bij de rechter kan komen? Het is een aardige forse ingreep, kan het zijn, in de grondwettelijke vrijheid van meningsuiting, die je natuurlijk niet op lokaal niveau in een Verordening zomaar mag beperken. Nu snap ik de noodzaak van deze bepaling wel. En zoals de collega van het CDA ook zegt: we moeten ook met onze tijd meegaan. En een signaal afgeven ook aan landelijk vind ik heel terecht en goed. Maar ik wil wel van de burgemeester horen of ze weet wat ze mogelijkwijs op de hals haalt qua juridische procedures, maar ook hoe we dit gaan handhaven en of de burgemeester nu een inschatting kan geven van hoe vaak of hoe vaak ze misschien overdreven, maar de snelheid waarmee eventueel naar dit middel zal worden gegrepen? Als de burgemeester daar een reflectie op kan geven, dan zou dat heel fijn zijn, want dat geeft ons ook een betere manier om dit voorstel te duiden. Een voorstel waar wij overigens niet negatief of per definitie negatief tegenover staan. Met betrekking tot het verbod voor het gebruik van openbare plaatsen als slaapplek was het eigenlijk vooral, het was heel specifiek. Als het vissers betreft, want dat gebeurt nog wel eens langs onze kades. Dat ze in het tentje gaan zitten. Is dat een overtreding van het verbod? Want als dat zo is, dan hebben we toch wel een probleem met handhaving, denk ik. Want dan moeten we of vissen gaan verbieden met een tentje of de hele dag langs de kades gaan lopen en dat lijkt me ook onwenselijk. Daarnaast nog, ditzelfde verbod staat ook nog, het staat nu dubbel in de APV, als we dit zouden aanpassen. Namelijk ook in 2.47 lid 1 sub c. Daar staat ook een dergelijk verbod om niet op de openbare plaats te mogen slapen. De nieuwe bepaling is wel duidelijker en beter, maar het lijkt me onhandig om twee grondslagen in dezelfde APV te hebben op hetzelfde onderwerp. Dus bij deze, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie GroenLinks.

Mevrouw Oude Alink: Dank, voorzitter. Heel veel vragen zijn al gesteld. Ik kan mij van harte aansluiten bij de vragen die zijn gesteld door de fracties van D66 en ChristenUnie, als het gaat om het verbod op buiten slapen. We kunnen er wel van uitgaan dat mensen het niet voor een plezier doen. Dus we horen graag hoe de gemeenten ervoor gaan zorgen dat dak- en thuislozen hierdoor niet verder in de problemen komen. Het online gebiedsverbod, daar kan ik me aansluiten bij de vragen van collega Loof, inderdaad. Hoe waarborgen we dat online gebiedsverboden proportioneel worden toegepast en geen onevenredige inbreuk maken op de vrijheid van meningsuiting of andere fundamentele rechten? Over de evenementenvergunningen, er is een nieuwe indeling in klassen, waardoor het iets makkelijker wordt om evenementen in te delen op basis van risico's en impact. En dat kan de administratieve belasting natuurlijk verminderen. En kunnen we verwachten dat kleinere evenementen straks eenvoudiger en sneller georganiseerd gaan worden? En hoe zorgt de gemeente ervoor dat vergunningseisen de toegankelijkheid van kleine initiatieven niet zullen belemmeren? Ik vroeg me ook nog af of de evenementenkalender überhaupt thuishoort in een APV. Want het heeft op zich niet zoveel te maken met handhaving. Maar nou ja, daar was ik even benieuwd naar. Over de uitbreiding van bevoegdheden bij exploitatie van openbare inrichtingen. Wij snappen dat intrekken van vergunningen een effectief middel kan zijn tegen ordeverstoring, maar het vraagt ook om enige zorgvuldigheid bij de toepassing. Gaan we exploitanten nog proactief informeren over deze aangepaste regels en op welke manier gaan we dit eerlijk toepassen? Verder kan ik me aansluiten bij de vragen door de PvdA over de toegenomen termijn van gebiedsontzeggingen. Dit kan een flinke impact hebben op de persoon om wie het gaat. We horen graag op basis van welke afwegingen er is gekozen voor deze verhoging. En in welke gevallen deze termijn noodzakelijk zou zijn. En als laatste. We hebben van de portefeuillehouder recent mogen vernemen dat veel externe inhuur juridisch is en we hebben natuurlijk heel recent gekozen voor minder externe inhuur en meer reguliere dienstverbanden. Daar staan we natuurlijk achter, maar het is wel een punt van zorg, want er wordt ook in de APV wel iets gevraagd van de juristen en de handhavers. Ik ben benieuwd. Kan het college garanderen dat hiervoor voldoende capaciteit zal zijn? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mijnheer Zoghbi van Wij. Rijswijk.

De heer Zoghbi: Dank u wel, voorzitter. Allereerst bedankt voor de heldere stukken. Een aantal vragen zijn al gesteld door andere partijen. Dat komt als je als laatste aan de beurt bent. We hebben echter nog enkele vragen. Hoe zijn de inwoners meegenomen in het opstellen van de wijzigingen in de APV? Veiligheid is nu een belangrijk thema en dat speelt onder alle inwoners. En hun inspraak is daarom onwijs belangrijk. Daar zijn we heel erg benieuwd naar. Verder hadden we nog een vraag rondom fietsers en Fatbikers. Rijswijks Belang refereerde aan de Fatbikers, maar voor ons is het nog onvoldoende duidelijk hoe het college stappen gaat ondernemen om de gevaarlijke situaties aan te pakken. Hierbij denken we aan gevaarlijke situaties op woonerven, zoals de kruisingen van Jasmijn en Oleander in Sion, evenals de risico-locaties bij De Piramide bij het station. En dit zijn slechts enkele voorbeelden. Er zijn nog tal van andere plekken waar actie noodzakelijk is. We zijn hier benieuwd naar. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de burgemeester. Kort en bondig, alstublieft en probeer niet in herhaling te vallen.

Mevrouw Sahin: Ik denk gezien de hoeveelheid vragen die gesteld zijn dat ik niet heel erg kort en niet heel bondig zal zijn, maar ik ga mijn best doen, voorzitter. Allereerst dank aan de raadsleden voor de gestelde vragen en de betrokkenheid. Als burgemeester ben ik blij met het raadsvoorstel wat wij voor u hebben voorbereid, omdat dit ook echt ons meer gaat helpen bij de aanpak van de openbare orde en veiligheid. Met name rondom de evenementen is er het evenementenbeleid vastgesteld door het college. En dat hebben we mooi hierin kunnen integreren. Dat helpt ons. Er zijn een aantal

vragen gesteld over capaciteit, maar als je heel helder hebt welke risico's er zijn bij sommige evenementen en voor de aanvrager ook het veel duidelijker wordt wat er ingediend moet worden, dan wordt het eigenlijk voor ons als gemeente, politie en handhaving veel makkelijker. Dus gaat het juist veel meer problemen oplossen. Wij hebben veel meer last van bijvoorbeeld dat er een onaangekondigd feest plaatsvindt en dat we last minute achter de stukken aan moeten gaan, achter de veiligheid van bepaalde evenementen die plaatsvinden op een aantal plekken. Wij hebben een aantal zalencentra in Rijswijk. En hiermee kunnen we juist dus wat effectiever en slagvaardig handelen. Dus dat is een beetje een algemene opmerking die ik heb over een aantal vragen die over evenementen zijn gesteld. Ten aanzien van het online gebiedsverbod. Ja, ik ben heel erg realistisch. We zijn aan het pionieren. Het is niet inderdaad iets gangbaars, maar ik heb dit willen doen en aan u wil ik dit voorstellen, omdat we een aantal inderdaad hele vervelende ervaringen hebben gehad. En dat is onder andere geweest bij de spanningen binnen de Eritrese gemeenschap, toen er een Eritrees feest zou plaatsvinden en een tegendemonstratie. Waardoor zelfs de politie online het heel moeilijk vond om informatie te gaan duiden. We hebben bijvoorbeeld een weggeefactie gehad van een Influencer, waarbij we dus last minute met ME-inzet moesten gaan handelen. Dus het gaat waarschijnlijk niet alle problemen die er online zijn, want de meeste criminaliteit vindt tegenwoordig bijna online plaats. Maar het is een soort hulpmiddel en omdat wij waarde hechten aan de advisering van AKD. Zij hebben ons ook bij andere zaken en situaties goed geholpen. Hebben we dit advies gevraagd. En ik ben me ook wel bewust van natuurlijk belang van recht op privacy. En we gaan natuurlijk niet bij een Facebook-bericht waar iemand net een nare opmerking maakt. Nee, dat wordt echt wel proportioneel behandeld. Misschien een gesprek met de politie en op dit moment wordt er sowieso al opgetreden. En iets wat nog steeds een onderzoek is bij het OM is bijvoorbeeld bij de Verkeersveiligheids campagne, waar een inwoner van ons te maken heeft gehad met doodverwensing. Dus die zaak loopt nog steeds en er wordt heel serieus gekeken, kunnen we die mensen, die accounts beheren of de eigenaren ook daadwerkelijk aanpakken? Dus dat gebeurt sowieso. Dat zijn een paar algemene opmerkingen. Dan ga ik in allereerst op de vragen van D66. En ik hoop dat ik ze allemaal ga antwoorden. Even kijken hoor. Evenementenkalender, u geeft aan: we willen misschien zelf het gaan amenderen. Dit is een soort planningsdocument. Het is niet zo dat, kijk, wij willen heel graag dat de vergunning plichtige evenementen voor 1 oktober bekend worden, omdat we dat ook bespreken in regionaal bestuurlijk overleg met de politie. Het is bedoeld om de hulpdiensten zodanig goed te informeren, zodat ook beschikbare politiecapaciteit voor handig is. En uiteraard kan er natuurlijk een situatie zich voordoen dat iemand met een fantastisch idee een evenementaanvraag wil doen en daarvoor geldt dan weer dat je 16 weken van tevoren die aanvraag moet doen. Dus het is wel heel erg gewenst. We merken ook nu bijvoorbeeld met de NAVO-top van volgend jaar hoe belangrijk het is dat wij weten voor 1 oktober welke grote evenementen met risico's volgend jaar gaan plaatsvinden. Dus het is een belangrijke hulpmiddel ook om de Veiligheidsregio tijdig te kunnen betrekken wanneer dit nodig is en deze datum geldt voor de hele Veiligheidsregio. Dan de vraag over venten. Ja, inderdaad, dit was een aantal jaren niet voorgekomen, maar we zien dat het in praktijk wel weer voorkomt. En daarom is het noodzakelijk om deze bepaling weer op te nemen. En wij willen ook niet ieder jaar natuurlijk allerlei artikelen er weer in opnemen en dan weer er afhalen. Dat snappen we, dat dat vanuit goed openbaar bestuur niet gewenst is, maar als de realiteit verandert, zal je dan wel een bepaling op welk terrein dan ook weer kunnen opnemen. Dan slaapplaatsen. Meerdere partijen hebben dat aangegeven. Natuurlijk willen wij ook. Het is net iets niet wat je je niet wil. Wethouder Bentvelzen gaat straks in op het beleid rondom dak- en thuislozen. Dit gaat echt om als het gaat om, als er sprake is van ordeverstoring. Dan de vraag over vuurwerk, terecht. Ik merk ook zelf dat het vuurwerk afsteken vooral op zaterdagavonden voor overlast zorgt. Mensen die vinden dat zeer onplezierig, vuurwerkbommen die afgaan. Alleen heeft dit ook te maken met de beschikbare capaciteit bij de

politie. In die zin wil ik de mensen, zeker als ze overlast ervaren van vuurwerk afsteken. altijd adviseren om daarvan melding te doen. Blijven melden. En ik wil dit ook opnieuw met de politie bespreken. Dat dit een zorg vanuit uw raad is en dus we kunnen dit ook opnieuw, uw signaal wil ik ook overbrengen aan de politie, dat ze daar ook capaciteit beschikbaar voor moeten stellen. Dan even kijken, het collecteren. Er kunnen plaatselijke instellingen met statutaire zetel in Rijswijk worden aangewezen, die geen vergunning hoeven aan te vragen. Deze optie is opgenomen, maar is nog niet uitgewerkt. Dat zouden we kunnen doen nadat de APV is vastgesteld. Dan ga ik even door naar de vraag en opmerking van Rijswijks Belang. Het aantal handhavers. Dat is natuurlijk, we zouden willen dat we die bezuiniging niet hadden gewild. Gelukkig waren dat nog niet ingevulde vacatures. Dus het is in die zin denk ik dat het wel meevalt, maar het is wel een aandachtspunt, waar ik ook zeker goed zal volgen. Ook over de Fatbikes heeft u het gehad en meerdere andere partijen. Dan de Partij van de Arbeid. Nou, u bent blij eigenlijk zegt u met die duidelijke indeling. Eens met u, het vergroot transparantie. Wat ik ook aangaf, investeren in handhaving en toezicht. Wij denken dat we juist met het beleid, het evenementenbeleid en de helderheid die we hier mee geven, ook beter onze handhaving daarop kunnen laten inspelen. Dan de gebiedsverboden. Ik ben zelf voor maximale mogelijkheden als het gaat om gebiedsverbod, omdat ik nu ook in praktijk zie, wanneer je zo'n gebiedsverbod wilt opleggen dat je daar ook de maximale bescherming wil bieden voor de persoon om wie het gaat om of om de omgeving, moet ik vooral zeggen. Het collecteren of het mogelijk is of dat gepubliceerd wordt. Die vraag zal zullen we even nog navragen. Die bouwcontainers, ik denk dat dat niet in de APV, maar juist in de Verordening fysieke leefomgeving thuishoort. Dus dan zou u daarvoor een voorstel moeten doen. En het geldt ook voor de marktvergunningen. Dan Beter voor Rijswijk. U gaf ook over de online gebiedsverboden aan. Ik heb denk ik wel toegelicht waar het vandaan komt. Niet om recht op privacy of om meningsuiting te belemmeren, maar juist om ook een hulpmiddel of een instrument te hebben om effectief te handelen. Die paarden, daar heb ik een antwoord op gehad. Ik snap dat u vraagt hoor van gaat u daar achteraan? Ik denk wel inderdaad dat dit niet makkelijk te handhaven is, maar ik kan me wel goed voorstellen als de overlast dermate zo groot is, dat bij heterdaad constatering wel ingegrepen zou kunnen worden. Dan even kijken, de begraafplaats. Ik heb dat inderdaad laten uitzoeken en we hebben drie begraafplaatsen, heb ik begrepen. Even kijken. U weet ze uit het hoofd? Ik kan het niet heel snel vinden, maar we hebben begraafplaatsen, drie begraafplaatsen hebben we. Er is volgens mij echt één gemeentelijke. Ik kan die informatie ook met u delen, hoor. Dan heeft u uw zorg over de bedelarij, noemt u. En het signaal wat u geeft, is ook wel door de fractie van Rijswijks Belang meerdere keren. Ik denk dat u bedoelt de straatkrantverkopers. En ik moet zeggen dat daar met de politie en onze handhaving heel goed wordt naar gekeken en op gehandeld. En we hebben ook nu een afspraak om te kijken of we mogelijk een aanwijzingsbesluit voor een bepaald gebied kunnen afspreken, maar dan moeten we eerst meer inzicht hebben in hoe vaak het voorkomt en over de locatie. Dus daar zijn we heel serieus naar aan het kijken. Dat is een straatkrantverkoper, dat komt niet overeen met bedelarij. Dan even kijken. CDA, het vuurwerkprobleem heeft u aangegeven. Dat heb ik ook beantwoord. VVD, de noodzaak heb ik denk ik weten toe te lichten over dat ik heel graag wil pionieren. Het is natuurlijk aan jullie de bevoegdheid, maar ik zou die mogelijkheid graag willen hebben, ook omdat ik zie, wij hebben nu een digitaal agent. We moeten op dit terrein, vind ik zelf, als samenleving en vooral als overheid en politie echt forse stappen gaan maken. Slaapplaatsen, vissers in een tentje. Die vraag zal ik nog laten beantwoorden. Geen idee of dat een groot probleem is. Dan informeren, deze wijziging zullen we inderdaad ook informeren aan degene die een exploitatievergunning heeft. Wat we nu ook veel beter doen, is dat we voortijdig aan de vergunninghouder, als de datum nadert, maanden van tevoren, dat we een systeem hebben dat wij aangeven: beste mijnheer, mevrouw, uw exploitatievergunning verloopt. Wilt u op tijd de aanvraag doen, omdat namelijk de aanvraag van een vergunning heel veel tijd kost, omdat we ook vaak nadere stukken moeten vragen rondom veiligheid

en dergelijke. Dus wij zijn daar alert op, ook in de handhaving van ondernemers die bijvoorbeeld zonder exploitatievergunning toch exploiteren. Dan zijn er zorgen geuit over externe inhuur rondom juridische zaken door GroenLinks, een terecht signaal. En ik vind, juridische kennis staat zeker onder druk, omdat wij merken ook en dat hoor ik ook terug van onze medewerkers van juridische zaken, mensen gaan sneller naar de rechter, mensen maken sneller een bezwaar. We hebben wel in de samenleving te maken met juridisering, ook omdat mensen natuurlijk ook voor hun rechten willen opkomen en dat is natuurlijk ook hun recht om dat te doen. We leven in een democratische rechtsstaat, maar dat zorgt wel hier binnen dat het extra veel werk is. Het aantal klachten, aantal juridische zaken. Wij hebben ook een aantal complexe zaken waarbij we ook soms echt noodgedwongen extern juristen moeten inhuren. Maar wat we ook doen, is ook hulpmiddelen die al beschikbaar zijn inhuren. We kunnen ook natuurlijk het Nederlands Genootschap van Burgemeesters is voor mij als burgemeester een hele belangrijke juridische lijn. Als ik iets rondom openbare orde, recht en dat geldt ook bijvoorbeeld als het gaat om ondermijning, kunnen we ook hulp vragen aan het RIEC. We hebben ook kort een analist gehad. Dus je kunt ook als gemeente heel goed kijken, hoe kunnen we elkaar helpen rondom dus je kunt ook met andere gemeenten bijvoorbeeld kennis delen als het gaat om bepaalde juridische kwesties. Wij hebben rondom de Eritrese spanningen, bijvoorbeeld hebben we kennis ontwikkeld, omdat we daar ervaring mee hebben opgedaan. En dan is het ook fijn dat je die kennis weer kunt delen, maar het staat wel onder druk. Dus het is niet zo dat ik u kan toezeggen dat we nooit een externe advocaat gaan inhuren. Dat zal wel zo blijven. Mijnheer Zoghbi van Wij. Rijswijk, u vroeg: hebben wij inwoners betrokken? In feite niet, want dit was natuurlijk een aanscherping naar de nieuwe Modelverordening van de VNG, maar indirect weer wel, want bij de totstandkoming van deze nieuwe wijzigingen gaan al teams die een wijziging willen voorstellen die natuurlijk ook ... Die doen dat op basis van signalen wat er in Rijswijk gebeurt. Dus op die manier is er altijd sprake van participatie. En als deze APV natuurlijk wordt vastgesteld, zullen wij ook onze inwoners goed informeren. Dan heb ik denk ik veel vragen beantwoord, misschien een aantal niet. En mevrouw Bentvelzen wil nog ingaan op de dak- en thuislozen.

De voorzitter: Ga uw gang, mevrouw Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank. Ik denk dat het goed is om te melden dat wij vanuit de regio in eerste instantie zeggen, als er iemand dakloos raakt vanuit Rijswijk is het de bedoeling dat die gemeld wordt bij de centrumgemeente. Dat is voor ons nog steeds Den Haag, hebben we het al eerder volgens mij over gehad ook. En er is op dit moment gewoon onvoldoende zicht op verborgen dakloosheid. Dat is eigenlijk waar u naar zocht, volgens mij. Buiten slapen, bank slapen. En aankomend jaar gaan we daar verandering in brengen in onze regio in ieder geval, door met Den Haag, Wassenaar, Leidschendam, Voorburg, Zoetermeer en Rijswijk mee te doen aan de zogeheten ETHOS-telling. Die is in 2006 ontwikkeld en dat is een hele brede definitie. Er wordt niet alleen onderzoek gedaan naar mensen die in de opvang verblijven of op straat slapen, maar bijvoorbeeld dus ook die bankslapers of gewoon mensen in een beschermde woonvorm die niet kunnen uitstromen, omdat er geen zelfstandige woonruimte beschikbaar is. Door mee te doen aan die telling verwachten we in ieder geval volgend jaar wel meer inzicht te hebben en te krijgen in de verborgen dakloosheid. En ik hoorde een van de raadsleden zeggen: ze slapen niet voor niets buiten. Dat klopt ook. Alleen ik heb met dak- en thuislozen gewerkt en sommigen slapen wel heel graag buiten en die krijg je echt niet naar binnen, hoe graag je ook wil. Die maken die keuze gewoon.

Mevrouw Sahin: Ik was nog volgens mij één vraag vergeten over het amenderen. Dat kan uiteraard. U kunt alle artikelen van de APV zelf amenderen. Daar hoeft u geen zorgen over te maken. Dat kan natuurlijk. U kunt aanvullen, u kunt schrappen. Dat is helemaal aan u als u de meerderheid daarvoor heeft. En de Fatbikes.

De voorzitter: Mijnheer Zoghbi wil graag interrumperen, begrijp ik.

De heer Zoghbi: Ja, over de fietsers en de Fatbikers door openbare terreinen, parkeerterrein, woonerven. Daar had ik nog geen antwoord op gekregen.

Mevrouw Sahin: Wat is precies uw vraag?

De heer Zoghbi: De onveilige situaties die nu ontstaan door fietsers en Fatbikers op gebieden, zoals op privéparkeerterreinen, woonerven, daar staan geen regels voor in de APV.

Mevrouw Sahin: Die horen ook niet in deze APV. Dus wat in hogere wetgeving geregeld moet worden, moet daar blijven. Wij mogen zeker niet bepaalde dingen in een APV regelen. Als er hogere wetgeving is dan geldt dat. Zoals we lachgasverbod eerst hadden over lachgas artikelen, moesten we dat schrappen, omdat er een wetgeving kwam. Dus ik snap uw zorg en signaal. Dat is duidelijk als het gaat om handhaving, maar dat kunnen we niet in de APV regelen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even of de hoofde aan een tweede termijn. Maken we even het rondje. D66.

Mevrouw Woudstra: Dank voor alle antwoorden. Verhelderend. Ik begrijp uw belofte voor die evenementenkalender als het om die hoog risico regionaal overstijgende punten gaan. Ons punt zit dan in de formulering, want het lijkt nu of alle evenementen die onder de APV vallen dus in de categorie A, B, C en D geen meldingsplicht hebben, als ik het helemaal goed zeg, dat die allemaal daar dan al in moeten staan. Dus misschien vereist dat dan wat specificering over welk soort evenementen voor 1 oktober aangemeld moeten zijn. Omdat we graag willen voorkomen dat de avondvierdaagse niet kan, omdat die niet voor oktober het jaar daarvoor is aangemeld. En dat lijkt ons dan als ik u hoor ook niet helemaal de bedoeling. Dan een hele korte vraag, omdat die ook voorbijkwam. De Verordening fysieke leefomgeving. Daar is geen mooie afkorting voor nog. Die hebben we vorig jaar vastgesteld. Hij geldt straks een jaar. Ik meen mij te herinneren dat we hem in het voorjaar terug zouden krijgen, maar ik krijg er nog graag een bevestiging van, want inderdaad een heel aantal vragen hier kunnen anders daar gesteld worden, denk ik. Of in elk geval waar vragen over waren. Vuurwerk dat begrijpen we, want dat is inderdaad waar mensen ook mee zitten. Ik bel niet, want de politie is al zo druk, maar het is wel fijn als mensen wel gaan melden. Zodat in elk geval ze weten waar het is, voor het vervolg. We begrijpen ook dat dat niet door boa's gedaan kan worden. Maar als de burgemeester nog kan bevestigen, een korte reden daarvoor kan noemen, graag. Het online gebiedsverbod. Goed, wat ons betreft, dat we er actie op ondernemen. We begrijpen ook dat het pionieren is. We zoeken wel naar een proportionele aanpak. Dat als er plotseling politie voor je deur staat, daar schrikken mensen ook van. Dus wel het verzoek dan om echt met politie over de proportie te hebben waarop er gereageerd wordt. Waarbij ik de wijze van reactie heel graag aan de professionals laat, maar wel met die kanttekening. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van Rijswijks Belang.

Mevrouw Ten Brummelaar: Dank u wel, voorzitter. Met betrekking tot slapen in de openbare buitenruimte, blijven wij voorstander dat het gewoon aangepakt moet worden. Met name de personen die echt zichtbaar zorgen voor drugsoverlast, achterblijven van naalden. En ik denk dat het fijn is om rekening te houden met het feit dat zij geholpen moeten worden. Maar uiteindelijk zit daar gevaar in voor onze Rijswijkse kinderen. En dat vinden we ook erg belangrijk. Wat ik in de eerste termijn nog vergeten was, is het messenverbod in de openbare ruimte. Daar zijn we heel blij mee dat dat strenger is geworden. We vinden het nog steeds wel heel jammer dat we qua verkoop van messen aan jongeren nog steeds aan het wachten zijn op een landelijk iets. Want het wetsvoorstel

ligt er. Hij is geschreven, hij moet alleen nog getekend worden door onze koning. Dus we moeten even gaan kijken of we toch opnieuw met een motie gaan komen om hem op te laten nemen. Zeker ook omdat er winkelverenigingen zijn die hier al vrijwillig aan meewerken, om dit in ieder geval niet meer te doen. En verder de vraag, excuus, dat was ik ook vergeten in de eerste termijn. Er is vanuit de minister aangegeven of het verzoek in ieder geval of er is aangegeven in een debat dat er contact zou opgenomen worden met de burgemeester van de gemeente om een vergunningsaanvraag voor het evenementenbeleid laagdrempeliger te maken. En onze vraag is dan ook of dat al gebeurd is bij u. Dat was het voor de tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van de ChristenUnie.

De heer Stam: Dank u wel, voorzitter en ook dank aan het college voor de uitgebreide beantwoording. Ik wil toch graag nog iets meer horen over de overlast die we concreet ervaren van buitenslapers. Ik hoor op links een aantal voorbeelden, maar ik ook graag van het college of daar echt concrete voorbeelden zijn van overlast. En ik vraag me toch een beetje af of we er goed aan doen als we onvoldoende zicht hebben op de aard van de problemen en de omvang van het probleem. Of we er wel goed aan doen om op dit moment de APV aan te scherpen. Hadden we niet beter kunnen wachten tot die ETHOS-telling is geweest? En daarnaast moet er natuurlijk voor iedereen voldoende opvang zijn en zeker met het stijgende aantal daklozen, vraag ik me gewoon echt af of we daaraan kunnen voldoen en nogmaals, of we op dit moment er dan goed aan doen om de APV op dit punt aan te scherpen.

De voorzitter: Ik zie dat de fractie van Rijswijks Belang wil interrumperen.

Mevrouw Ten Brummelaar: Dank u wel, voorzitter. Ik ben vooral benieuwd dat, zoals ik eerder aangaf, de zorgen omtrent de dak- en thuislozen zijn goed en daar moeten we ook zeker oog voor hebben. Alleen er zijn duidelijke drugsattributen ook die achterblijven. En ik vraag me toch af hoe de ChristenUnie daar dan in staat, als er in de krant een artikel verschijnt waarbij een kind daar iets van inneemt en in een ziekenhuis belandt of dat opweegt tegen het nu uitstellen van dit opnemen in de APV?

De heer Stam: Ik heb allereerst gevraagd aan het college om concrete voorbeelden die u noemt. Dus daar hoor ik graag een bevestiging en dan kunnen we gelijk de vraag stellen aan het college of het dan ook nodig is om deze APV aan te scherpen om dit soort problemen op te lossen. Want het lijkt mij dat de gemeente best dat drugsafval, als dat zo is, op kan ruimen, zonder dat de APV op dat punt dan aangescherpt hoeft te worden. Dus daar hoor ik graag meer over vanuit het college.

De voorzitter: Dank u wel. Wilt u daar nog heel kort op reageren?

Mevrouw Ten Brummelaar: Ja. Ik hoor zeggen dat de gemeente drugsafval op moet ruimen. Dat vind ik toch wel vrij bijzonder, want volgens mij ligt het opruimen van drugsafval bij degene die het achterlaat en niet bij de gemeente.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik graag het woord geven aan de fractie van Beter voor Rijswijk. Ga uw gang.

De heer Kruger: Dank u wel, voorzitter. Ik kan zeer kort zijn. Bedankt voor de antwoorden op de vragen. Wat me een beetje intrigeert, is toch een beetje het feit over de drollenvangers voor onze paarden en pony's. En dan gaat het niet om de eventuele intocht van Sinterklaas, want er zal vast wel iemand achterlopen met een netje om het op te vangen. Maar mensen komen hier niet met een trailer om hier hun paard uit te laten. Die zijn vrijwel allemaal afkomstig van de manege. Dus mijn verzoek is eigenlijk om het bestuur van de manager of wie dat dan ook exploiteert, dit duidelijk

onder de aandacht te brengen. Dat ze daar zorgvuldiger mee omgaan, want met name in de weekenden en je kan er op wachten, het gebeurt gewoon en vaak is men zich daar niet van bewust. Dus dat wilde ik even meegeven. Verder denk ik dat alles tot tevredenheid is beantwoord. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Ik geef graag het woord aan de fractie van het CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik heb nog een vraagje met betrekking tot de dak- en thuislozen. Ik zit daar ook precies tussenin eigenlijk op dit moment. En mijn vraag is: kan het college, kan de burgemeester aangeven welke maatregelen worden genomen om te voorkomen dat mensen dakloos worden of ze zo snel mogelijk weer ergens onder te brengen?

De voorzitter: Dat was een vraag die heel kort beantwoord kan worden straks, denk ik. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de VVD. Ga uw gang.

De heer Loof: Dank, voorzitter en ook dank aan de burgemeester voor de beantwoording. Het is helder wat wordt beoogd met het voorstel, het online gebiedsverbod en het besef dat er gepioneerd wordt. Dat zal ik vanuit deze raad ook wel in de gaten gaan houden, want ik zie echt wel een spanningsveld met de grondwettelijke bepaling ook, onder andere vrijheid van meningsuiting. Maar ook wel het besef dat we iets moeten. Soms is het eenmaal nodig ook als overheid om dit soort stappen te zetten. En als je wordt teruggefloten, dan is dat maar zo. En het is nou ook eenmaal gewoon zo dat de landelijke wetgever dit gewoon nou, ik zou bijna zeggen, verzuimd om hier iets op te doen. Om wat voor reden dan ook. En dan moet in zo'n decentraal stelsel de gemeente dat maar binnen de mogelijkheden die er zijn, dat proberen op te pakken. Ik wil wel nog iets meer uitleggen over de handhaafbaarheid of niet de handhaafbaarheid, maar hoe zal worden gehandhaafd hier. Worden er expliciet, omdat het een redelijk forse inbreuk is, worden de expliciete beleidsregels hiervoor opgesteld, aan de hand waarvan de burgemeester hier zo gaat toetsen of dit wel of niet voor toegepast? Het punt over de politie voor de deur heeft de collega van D66 al benoemd. Die zei daarbij: mensen schikken dan als voor de deur staan. Dat is natuurlijk altijd zo. Nog uit een eerdere functie die ik had, had iemand de burgemeester van Den Haag wat bedreigd en was daarna geschokt en vond het heel gek dat de politie daarna voor de deur stond. Dus die types zal je er ook altijd tussen hebben, maar het is wel een terecht punt natuurlijk. Het moet altijd proportioneel zijn. Even kijken, wat voor andere punten had ik? Ik zou willen vragen of de burgemeester bereid is om en dan niet de specifieke cases an zich, maar wanneer zij dit voor het eerst toepast, ons dat te laten weten, omdat het is een bevoegdheid die we kunnen geven nu aan de burgemeester om dit te doen. Maar uiteindelijk is een APV wel echt een van de grotere instrumenten toch wel van de raad om ook zaken strafbaar te stellen in de gemeente. En dus vind ik zelf wel dat de raad ook enige grip moet houden op hoe dit in de praktijk tot uitwerking komt. Zodat mochten er volgende APV-wijzigingen aankomen volgend jaar, dat ik en deze raad iets heb om te kijken van oké, dit was de uitwerking daarvan, in dit geval, eventueel doorvragend ook met ambtelijke bijstand. Vond ik dit persoonlijk niet zo heel proportioneel. En dan iets beter te toetsen of dit in de praktijk effect heet, juist omdat dit een redelijk pionierend middel is. Dus als de burgemeester dat zou willen toezeggen, dan heel graag. En dan denk ik dat in ieder geval wat de Rijswijkse VVD betreft we daarmee akkoord kunnen gaan. En dan ben ik heel benieuwd hoe dat in de praktijk gaat uitpakken. En ben ik ook benieuwd hoe de burgemeester en of de burgemeester in Haaglanden verband eventueel met collega's nog zal gaan kijken. Of in ieder geval met collega's in overleg wil gaan of als ze met collega's in overleg is, om een beetje af te tasten bij andere gemeenten hoe het zit op dit punt of ze daar zelf eventueel nog toe over willen gaan of ze zelf ervaringen hebben op andere plekken. Ik wil gewoon heel graag hier een beetje grip op houden, omdat die zo kan schuren. Dat is het denk ik voor nu, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van GroenLinks.

Mevrouw Oude Alink: Dank, voorzitter. Ik kan mij redelijk volledig aansluiten bij mijn voorganger. Ik begrijp inderdaad dat vanwege een zekere ervaring in het verleden nu een online gebiedsverbod is gewenst. Het gaat alleen om ernstige ordeverstoringen, maar dat kan natuurlijk subjectief zijn. Volgens mij is als je één persoon, bijvoorbeeld een burgemeester bedreigt, dan is dat niet per se hetzelfde. Dus we zijn heel benieuwd naar inderdaad het vervolg hiervan. Horen ook graag hoe het in de praktijk uitwerkt. En over het verbod op buitenslapen. Er is een beetje een discussie over wat is overlast die hierdoor wordt veroorzaakt? En volgens mij staat er niet in de tekst van de APV, wij grijpen alleen in als er overlast is. Er staat gewoon dat buitenslapen niet mag. Dus graag enige duiding daarover van wanneer wordt er dan wel en niet ingegrepen? Dat is voor ons wel heel belangrijk. En ik ben ook heel benieuwd. Ik begrijp inderdaad het verhaal over de capaciteit en externe inhuur. Dat snap ik heel goed. Ik vraag me nog steeds af: zal het genoeg zijn? Als u daar ook maar enige garantie op kunt geven, daar ga ik niet vanuit, maar ik vraag het toch maar. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van Wij. Rijswijk.

De heer Zoghbi: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, burgemeester voor de beantwoording van de vragen. En ik begrijp heel goed wat u zegt over de landelijke wetgeving en de APV en het verschil daarin. Alleen ik zal even mijn vraag misschien anders formuleren of proberen uit te leggen. Het gaat in principe over het fietsverkeer dat afwijkt van een fietspad. Dat gevaarlijke situaties tot stand brengt. En de vraag is dan of als voorbeeld kan ik geven het Rijswijks station. Dan heb je naast De Piramide een stoep en dat wordt als fietspad gebruikt, langs een kinderopvang. Dat is een gevaarlijke situatie. In Sion heb ik genoemd als voorbeeld. Daar worden privéparkeerterreinen gebruikt. Dus wat kunnen we aan dat soort situaties doen en is dat mogelijk?

De voorzitter: Mijnheer Loof wil u interrumperen, mijnheer Zoghbi.

De heer Loof: Voorzitter, volgens mij regelt de Wegenverkeerswet dit al en dat is ook de reden waarom we dit niet in de APV kunnen opnemen, omdat er dus hogere regelgeving is. Eigenlijk wat u zo moeten oproepen, is om de Wegenverkeerswet beter te laten handhaven hier. Daar sluit ik me trouwens volledig bij aan, want ik zie dit soort situaties heel vaak en ik erger me daar ook kapot aan.

De voorzitter: Fantastisch.

De heer Zoghbi: Dank je wel voor de aanvulling. Helder dan. Dus dan ...

De voorzitter: Mevrouw Woudstra, wilt u interrumperen of aanvullen?

Mevrouw Woudstra: Aanvullen dan. En om die extra handhaving hebben we als raad hebben we als raad al gevraagd. Dus het wordt een beetje dubbel op als we dat allemaal nog een keer of daar nog weer nieuwe moties over gaan doen. Om dat maar te zeggen, want volgens mij hebben we voor Fatbikes en verkeer ook bij de begroting op andere plekken heel veel oproepen gedaan en toezeggingen op gekregen.

De heer Zoghbi: Die zijn dan nog niet zichtbaar.

De voorzitter: Goed, mijnheer Zoghbi, vervolg uw betoog.

De heer Zoghbi: Dat was hem. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de burgemeester. Ga uw gang. Mijnheer Van der Veer.

De heer Van der Veer: Volgens mij mag ik nog een tweede termijn.

De voorzitter: U heeft helemaal gelijk.

De heer Van der Veer: Voorzitter.

De voorzitter: U heeft wel tot het laatst gewacht. Ga uw gang.

De heer Van der Veer: Burgemeester, bedankt voor de beantwoording. Duidelijk. Ik was in de eerste termijn nog iets vergeten. Er staat heel vaak in artikels, bijvoorbeeld artikel 2.15, hinderlijke beplanting of gevaarlijke voorwerpen. Bij heel veel punten staat gereserveerd. Is het omdat het een groei document is of een voorbeelddocument van de VNG, waar nog regels op komen of is dit een artikel wat momenteel al geregeld is in de fysieke leefomgeving? Hoe moet ik deze artikelen duiden?

De voorzitter: Dank u wel. Burgemeester, ga uw gang?

Mevrouw Sahin: Dank u wel, voorzitter. Ik zal misschien met mijnheer Van der Veer beginnen. U geeft eigenlijk het antwoord al in uw vraag. Dus het is omdat we werken met een modelverordening en voorbereid willen zijn, staat er inderdaad gereserveerd. Dan wil ik naar mijnheer Zoghbi, die terecht de overlast en de ergernis die iedereen heeft rondom Fatbikes en gevaarlijke situaties. En daar heeft meneer Loof inderdaad het antwoord op gegeven. Maar ik wil uw signaal met de politie ook opnieuw bespreken en de handhavers. Dus ik zie het meer als een signaal dat u zegt van: doe er wat aan. En terecht hebben ook andere fracties wel vaker opgeroepen in de aanpak van verkeersasos. Zo kan ik dat ook, denk ik benoemen.

De voorzitter: Wilt u interrumpen, mijnheer Zoghbi?

De heer Zoghbi: Ja, ik wil even aanvullen dat het niet specifiek om Fatbikers gaat. En dus ook de aanvulling van mevrouw Woudstra over dat het bij het begroting besproken is. Het gaat om fietsverkeer en dat kan gewoon een fiets zijn zonder ... Gewoon fietsers die niet het fietspad gebruiken, maar bedankt voor uw toelichting.

Mevrouw Sahin: Ik zie het als een signaal dat u deelt. Ik zie ze ook.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra wil ook nog even interrumpen.

Mevrouw Woudstra: Aangezien mijn naam genoemd werd. Dat is ook niet wat ik heb gezegd, is ook niet wat ik net heb gezegd. Er is een actieplan verkeer. We hebben een actieplan Verkeersveiligheid. En er staan alle fietsers en al dit soort dingen in en daar vragen we regelmatig naar. En ik wilde voorkomen dat we daar vanavond een hele discussie over hebben, als we dat al op allerlei andere plekken doen, want anders krijgen we dubbele toezeggingen zoals nu.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder.

Mevrouw Sahin: Dan ga ik door naar de uitwerking van het online gebiedsverbod. Ik wil u toezeggen dat ik een uitwerking naar u ga toesturen. Want ik snap wel ook inderdaad hoe gaat dat in praktijk eruitzien? En ik denk dat het goed is om dat ook gezamenlijk inderdaad met elkaar te evalueren. Is hetgeen wat we hebben beoogd, helpt het wel of niet? En inderdaad, met collega burgemeesters wil ik dit ook bespreken. Het idee voor dit ontstond ook tijdens een bijeenkomst met burgemeesters. En ik heb begrepen dat wel volgens mij de gemeente Almelo al een dergelijk online gebiedsverbod heeft, maar ik kan me vergissen hoor. Dus we kunnen ... Dat zal ik zeker doen, aan u toezeggen hoe we dit gaan uitwerken, want dat hebben we zelf natuurlijk hier ook nodig. Dan de vraag van Beter voor Rijswijk om met maneges dit te bespreken. De overlast die dat mogelijk veroorzaakt. Uiteraard, een goede suggestie van u. Rijswijks Belang stelde een vraag over de vergunning. Wij hebben dit juist met het evenementenbeleid juist het willen verduidelijken en voor degenen die een

evenementenaanvraag willen indienen het makkelijker geprobeerd te maken. En natuurlijk kan het in praktijk wel zo gebeurd dat iemand dat toch ingewikkeld vindt. Maar iemand kan onze gemeenteambtenaar altijd vragen om hulp en die hulp bieden we dan ook, als mensen niet begrijpen wat we bedoelen met een veiligheidsplan of aanvullende eisen die we stellen. Dan een messenverbod. Dat is inderdaad nog niet ... Daar is nog een wetsvoorstel aanhangig. Daar heeft u eerder ook aandacht voor gevraagd. Dan slapen in open ... Daar heeft GroenLinks ook aandacht gevraagd. Buitenslapen mag niet, ook als het heel rustig en vriendelijk zou gebeuren. Het is dus echt niet gewenst. En mij bereiken wel degelijk signalen van mensen die zeggen: ik heb een matras gevonden en dekens. Dus het zorgt wel voor een gevoel van onveiligheid. Als het gaat om de evenementenkalender wil ik nog explicieter zijn. Het is een planningsdocument, waaraan verder geen rechten kunnen worden ontleend. Wanneer een evenement niet op tijd is voor de evenementenkalender, is dit geen weigeringsgrond voor het verlenen van een vergunning. Dus iemand kan daarna inderdaad wel bedenken, goh, ik wil een mooi evenement en natuurlijk gaan we daar goed naar kijken. Het is dus niet zo dat als je evenement niet in de kalender staat, dat het niet doorgaat. Het is alleen heel belangrijk dat we weten welke evenementen daarin komen, ook om de capaciteit van de hulpdiensten goed met elkaar af te stemmen in de regio. Dan even kijken. Vuurwerk heb ik ook, die zal ik ook opnieuw bespreken, want ik vind het zelf ook een groot iets, waar ik me ook zorgen maak. En ik merk dat ook voor de politie het heel moeilijk is om dat aan te pakken en zeker als jongeren bijvoorbeeld op Fatbikes vuurwerk afsteken. Daar de capaciteit opzetten om die daarop te pakken is gewoon echt ingewikkeld. Dan denk ik dat ik alle vragen heb beantwoord. Ik denk dat mevrouw Bentvelzen nog over dak- en thuislozen en het beleid, want dat valt dus hier niet onder.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, inderdaad, het beleid valt hier niet onder. Ik praat er wel graag over, maar liever op een ander moment en een ander tijdstip. Ik zou wel graag willen benoemen hier vanavond dat dakloosheid lossen we niet op met het uitreiken van boetes. Dat los je eigenlijk alleen maar op met het uitreiken van sleutels. Dat is een bekende uitspraak van het gemeentebestuur in Breda. En daar ben ik het volmondig mee eens. Maar het is wel het is belangrijk dat het in de APV staat en dat wil ik toch gezegd hebben. En dat heeft te maken met het feit dat het wel een soort noodzakelijke stok achter de deur kan zijn. Dat als boa's mensen treffen die op straat slapen, dat ze in ieder geval het gesprek met hen aan kunnen gaan, dat als er zorg noodzakelijk lijkt te zijn, dat we die zorg ook kunnen bieden of dat we de mensen eventueel kunnen overhalen om die zorg ... Goed, dat we kunnen aansturen op die zorg. En ik denk dat dat ...

De voorzitter: Mevrouw Woudstra wil interrumperen.

Mevrouw Woudstra: Wethouder, ik wilde haar haar zin af laten maken, maar dank. We snappen dat er ergens een verbod is, maar dat er wel beleid is dat er eerst wordt aangesproken. Het ander is, ik zie iemand uit de bosjes en ik nou ja ... De manier van bejegenen kunnen we niet helemaal via de APV regelen en de APV is nu in deze formulering heel strikt. Waardoor iedereen op elke mogelijke manier aangesproken kan worden.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, u mag van mij aannemen dat de boa's altijd kijken naar de context. Maar u moet ook voor mij aannemen dat sommige mensen die in het Wilhelminapark lopen met de hond en langs de tent lopen waar mensen in slapen, dat dat ook een onveilig gevoel kan geven. Dus het werkt twee kanten op.

De voorzitter: Dank u wel. Burgemeester u had nog een korte toevoeging?

Mevrouw Sahin: Ik heb nog een antwoord op de vraag van mevrouw Woudstra over de Verordening fysieke leefomgeving. Die staat niet op de planning, maar zal bijna volledig opgaan in het Omgevingsplan in 2025, is het antwoord daarop.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Sahin: En u had ook een vraag over deelscooters, daar konden we bij gevaar of overlast al op handhaven. En het huidige artikel maakt het nog eenvoudiger, gezien de maximale periode dat de fiets of scooter mag blijven staan.

De voorzitter: Dank u wel. Ik ga er vanuit dat dit als een bespreekstuk naar de raad gaat?

Mevrouw Woudstra: Ik had een amendement aangekondigd. Ik wil er wel even over nadenken, maar wat mij betreft mag die als akkoordstuk. Tenzij we aangeven dat we wat hebben, maar dan kijk ik naar mijn collega's hoe zij daarover denken.

De voorzitter: Als ik nu mijn partij-pet opzet in plaats van voorzitters-pet.

Mevrouw Ten Brummelaar: Zolang dat ons in de gelegenheid stelt om ondanks een akkoordstuk nog met een motie te mogen komen dan kunnen we daarmee leven.

De voorzitter: Dat vind ik een hele goede. Duidelijk, akkoord, tenzij. Dat is een hele mooie. Nog één vraag?

Mevrouw Oude Alink: Volgens mij staan er nog enkele stukjes van zinnestukjes die volgens mij al in landelijke wetgeving staan, maar daar moeten we misschien nog even naar kijken, maar het zijn er niet veel.

De voorzitter: Duidelijk, mooi. Dan sluiten we dit agendapunt af.

12. Raadsvoorstel algehele wijziging statuten Stichting VO Haaglanden

De voorzitter: Dan gaan we naar het volgende agendapunt. Het raadsvoorstel algehele wijziging statuten Stichting VO Haaglanden. Wie wil er allemaal over het woord voeren? Een, twee, drie stuks. Dan begin ik met mijnheer Loof, want die was het snelste met de hand opsteken. Ga uw gang.

De heer Loof: Dank, voorzitter. We moeten zo altijd maar de spreekorde gaan bepalen. In het raadsvoorstel wordt aangegeven, dat wordt voorgesteld, om te gaan werken met convenanten. Onder andere omdat het voordeel is dat de wijzigingen niet in statuten te hoeven te worden aangepast. En dat houdt dus in dat de gemeenteraad hier ook geen rol meer aan toekomt of begrijpen we dat dan verkeerd? Wat is de toegevoegde waarde om via die convenanten, behalve dan de flexibiliteit, te gaan werken en op welke wijze wordt dan de betrokkenheid van de raad nog gewaarborgd als via die convenanten zal worden gewerkt? Begrijpen we verder goed dat de rol van de raad bij de voordracht van de leden van de Raad van Toezicht wordt geschrapt? Wat is hier voor de redenatie en de achterliggende gedachte? Begrijpen we ook goed dat de voordracht van de leden van de Raad van Toezicht voortaan dus op vertrouwen moet gebeuren, zonder dat de raad hier een stem in heeft? En dat is ook een keuze. Dat kan prima zijn. Daar wil ik dus nog geen oordeel op dit moment over vellen, maar ik wil wel graag de argumentatie voor die keuze horen, die verder gaat dan wat in het voorstel staat als de oude/ huidige constructie is ongebruikelijk, dus daarom gaan we hem aanpassen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Prenger van Beter voor Rijswijk, ga uw gang.

Mevrouw Prenger: Dank u wel, voorzitter. Wat betreft Beter voor Rijswijk een prima raadsvoorstel. En wat ons betreft is het een akkoordstuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Weij van D66.

Mevrouw Van der Weij: Dank u wel, voorzitter. Ik dacht: ik wacht even tot ik de beurt krijg. Wat ons betreft is het ook een akkoordstuk. We zijn blij dat het stuk meer aan gaat sluiten bij de realiteit, met betere aansluiting op hoe de benoemingen nu eigenlijk al ongeveer verlopen. Nog niet formeel, maar wel informeel. En ook met hoe de termijnen dan meebewegen met de werkelijkheid. En we zijn nog wel nieuwsgierig naar de antwoorden op de vragen van de heer Loof.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Bentvelzen. Mevrouw van het CDA, ga uw gang. Eerste termijn.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Even voor de goede orde. Ik moet mij onthouden van de beraadslagingen en straks ook van de stemmingen, vanwege mijn werk bij het ministerie van OCW.

De voorzitter: Duidelijk, dank u wel. Mevrouw Bentvelzen, ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Dank u wel, voorzitter. En wat keurig van u, mevrouw Van Schie.

De voorzitter: Eerste termijn nog. Sorry, mijnheer Smith wil ook in de eerste termijn. Ik vroeg handjes. Ik loop alles graag door de war. Ik had uw hand niet gezien mijnheer Smith, excuus.

De heer Smith: Niet mijn schuld, gelukkig.

De voorzitter: Zijn er verder dan nog mensen die in de eerste termijn willen? Nee, dan bent u de laatste.

De heer Smith: We hebben in verband met de Raad van Toezicht bij Librijn al afgesproken dat het sowieso langs de raad moet, zoals afgesproken. Dus aangepaste statuten moeten langs beide raden in dit geval. Den Haag en dinges. En wij zien het als een formele rechtsgang en wij doen over de inhoud verder geen uitspraken. Dus akkoordstuk.

De voorzitter: Dank voor deze toevoeging. Gaat u verder, mevrouw Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dan poging drie. Ik kan hier heel kort over zijn of langer van stof, maar met deze statutenwijziging komt het benoemen van de bestuursleden dus bij de Raad van Toezicht te liggen. Dus uw conclusie klopt, mijnheer Loof. En wat mij betreft kan het ook prima of wat het college betreft kan dat prima. Gelet op de zorgvuldige voordrachten die al jarenlang worden gedaan en inderdaad daardoor komt de raad ook iets meer op afstand te staan. Dus dat klopt. Het is een statutenwijziging, zowel hier als in Den Haag, want het gaat om Stichting VO Haaglanden. En ik maak het verder niet zo heel vaak, maar ik meld het toch maar dat het in Den Haag er al doorheen is. De statuten bevatten niet veel meer dan dit, dat het formele toezicht ook bij de Raad van Toezicht komt te liggen. En daarmee sluit ik mijn eerste termijn af.

De voorzitter: Dank u wel meneer. Mijnheer Loof, heeft u nog behoefte aan een tweede termijn?

De heer Loof: Ik zou bijna willen zeggen, voorzitter, dat de wethouder bijna uitdaagt om Den Haag te gaan pesten, maar dat ga ik niet doen. De argumentatie, ook al zouden we denk ik hier graag allemaal wel heel graag willen doen soms, de argumentatie is helder. En wat mij betreft is het zo duidelijk en we gaan zien hoe het in de praktijk uitwerkt. Ik denk dat het wel goed komt. Dus akkoordstuk ook wat ons betreft.

De voorzitter: Dank u wel. Verder geen behoefte meer aan een tweede maar voorzitter?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, maar ik wil dan toch in mijn tweede termijn zeggen, want ik zit hier nu toch nog om 23:20 uur, dat dit convenant echt bedoeld is om zaken dus makkelijker te maken en minder bureaucratisch. Nou, daarom zijn we allemaal voor.

De voorzitter: Dank u wel. Dit kan als akkoordstuk naar de raad? Ja. Dan was dat het voor vanavond, voor wat betreft de raadsvoorstellen.

13. RIB 24 063 Stand van zaken Havenkwartier fase 2

De voorzitter: Dan gaan we nu door naar de RIB 24 063 stand van zaken Havenkwartier fase 2. Die is op verzoek van Wij. Rijswijk, CDA en Rijswijks Belang geagendeerd. Dan wil ik als eerste het woord geven dan aan de eerstgenoemde, de fractie van Wij. Rijswijk. Ga uw gang.

De heer Van Dam: Top. Voor iedereen gemakzucht, ik ga het hier kort houden, omdat dit ook terugkomt in een ander Forum. Ik heb één vraag die ik hier wel graag wil bespreken. Dat gaat over een van de eerste passages die we lezen in de brief. Er staat: wij hebben te horen gekregen van eigenaren en marktpartijen dat de omstandigheden sinds de vaststelling van het Ontwikkelkader dermate zijn veranderd dat de realisatie binnen de gestelde kaders niet meer mogelijk is. En waarom verbaast me dat, die passage? Omdat we in 2021 hebben we dat Ontwikkelkader vastgesteld en er staan best een aantal aanpassingen in dit gebied. Best wel een paar goede ontwikkelingen die we daarin schetsen. En ik kan me zo voorstellen dat als je zo'n Ontwikkelkader of althans daar ging ik vanuit, totdat ik deze passage las, dat eigenaren en ontwikkelaars betrokken worden bij zo'n Ontwikkelkader en dat die ook onderschreven wordt door de huidige eigenaren en ontwikkelaars die daar zitten. Zeker als we invulling gaan geven aan dat gebied door bijvoorbeeld een doorsteek te maken of die gaat over de terreinen van diezelfde ontwikkelaars en eigenaren, een brug gaan bouwen over de haven, die ook over bepaalde terreinen loopt van eigenaren. Als we als we het over belangrijke invulling hebben met groen en water, die allemaal genoemd worden in dat stuk, maar aan die zinsnede te zien, zijn die mensen niet per se betrokken en hebben ze zich nu bedacht en is nu de fase 2 niet meer mogelijk. En ik snap dat je het in twee fases opknipt. Alleen het lijkt mij toch wel dat je uitgangspunten probeert te borgen door duidelijke afspraken te maken over wat we daar willen gaan doen. Zeker met de belangrijkste partijen die daar zitten. Dus mijn vraag is: hoe kan deze situatie zo zijn ontstaan en is het niet zo dat er gewoon afspraken liggen met de huidige eigenaren, waaraan we ze misschien kunnen houden? Daarmee mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie CDA.

Mevrouw Van Schie: Eens met mijnheer Van Dam en wij zijn er gewoon helemaal niet blij mee.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van Rijswijks Belang, nog iets aan toe te voegen?

Mevrouw De Haan-Niesen: Dank u wel, voorzitter. U bedoelt aan de vraag van de heer Van Dam of mijn eigen vragen?

De voorzitter: De algehele bijdrage.

Mevrouw De Haan-Niesen: Ik heb ook een vraag over de eigenaar en de marktpartijen. Wellicht iets anders dan Wij. Rijswijk. De tekst vermeldt dat eigenaren en marktpartijen hebben aangegeven dat de omstandigheden veranderen. Dan is mijn vraag: wie zijn die partijen? Want er zijn nogal veel partijen in dat gebied en wat zijn de omstandigheden dan die veranderd zijn? Want dat is ons niet

geheel duidelijk. En in de presentatie die wij hebben bijgewoond is dat ook niet helemaal naar voren gekomen, mijns inziens. Dan stelt de gemeente in de RIB dat ze hun eigen analyse hebben uitgevoerd waaruit eenzelfde beeld is gekomen als wat de markt aangeeft. Hoe is die analyse gegaan en welk beeld is daar dan uitgekomen? Ook niet helder. Dan is tijdens de presentatie over het Havenkwartier een verhaal verteld over de subsidiebeschikkingen en een betaalbaar woonprogramma. Ik wil die uitleg toch nog een keer graag horen van die subsidie die nodig is, door een bepaalde hoeveelheid woningen te bouwen, want anders lopen we die subsidie mis. Ook niet helemaal duidelijk. Dan een vraag over extra energievoorzieningen en netcongestie. Het inspelen op veranderd beleid van verschillende overheden, zoals extra energievoorzieningen. Wat zijn die extra energievoorzieningen? Dat staat ook niet in de RIB. En wat houdt die mogelijke netcongestie precies in? En welke knelpunten geeft dit? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even, zijn er nog meer mensen die in de eerste termijn willen? Mijnheer Van der Veer, ga uw gang.

De heer Van der Veer: Voorzitter, dank u wel. Deze RIB, ik dacht bij mezelf, volgens mij is het een beetje achterhaald. In zoverre, we hebben op 8 oktober een hele mooie presentatieavond gehad, waar heel veel van deze onderwerpen aan de orde zijn geweest. Een heleboel van de vragen zijn aan de orde geweest. En de wethouder en het team hebben ons beloofd dat ze aan de hand van die mooie avond met voor- en tegenstellingen en verschillende opties, met blokjes en noem maar op, dat er in het eerste dan wel tweede kwartaal een uitwerking komt naar aanleiding van die avond en deze RIB. Ik zou van de wethouder willen weten: zijn er ontwikkelingen of kunt aan ons meegeven wanneer precies de uitwerking komt van de sessie van 8 oktober?

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de wethouder. Ga uw gang. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Dank u. Om te beginnen, de geagendeerde brief was feitelijk de aankondiging van de presentatie. Ik begrijp ook dat daar nog steeds vragen uit voortvloeien, want dat was eigenlijk ook op de avond zelf. En in die zin hebben we ook die vragen geprobeerd opnieuw nog een keer goed op papier te zetten. En ik begrijp ook heel goed dat u dat nog niet gelezen heeft, maar dat heeft u vanmiddag gekregen. Dus ik denk dat een heleboel van uw vragen ook op schrift beantwoord zullen worden. En in dat verhaal dat u inmiddels heeft ontvangen, gaan wij dus in op die vragen over hoe hebben we dat zelf na berekend? Er staat een hele uitgebreide toelichting op. Er staat ook in wat die punten dan waren die de eigenaars, ontwikkelaars mee hebben gegeven aan ons en welke we hebben getoetst. En er staat ook een procesvoorstel in. Nou, processtap een is dat u nu een RIB heeft ontvangen met feitelijke informatie. Deels heeft u dat in de avond zelf gehad, de presentatieavond, maar ik begreep ook dat daar nog vragen zijn blijven hangen. We hebben geprobeerd de vragen die bleven hangen daar ook in mee te nemen. Er was ook nog een vraag van Wij. Rijswijk binnengekomen. Die hebben we ook mee meegenomen en ook welke stappen nu verder. Zo ziet u ook in die RIB dat we het die avond zelf hebben gehad over drie opties. Nou, al gaande met u in een gesprek zijn we tot de vierde optie gekomen. En ik wil nogmaals benadrukken dat er helemaal geen keuze is gemaakt. Alleen een open gesprek met u over de situatie die zich nu voordoet. Dus ik zit heel even te kijken, want ...

De voorzitter: Mevrouw De Haan-Niesen wil u interromperen.

Mevrouw De Haan-Niesen: Dank u wel, voorzitter. Over welke RIB heeft de wethouder het nu?

Mevrouw Van de Waart: Als het goed is, is die vanmiddag gepubliceerd en ik snap helemaal dat u hem niet heeft gelezen. Even voor de duidelijkheid, maar die hebben we vanochtend voor u

vastgesteld. Dus ik denk dat ik misschien wel een paar vragen op hoofdlijnen kan beantwoorden, maar misschien is het ook goed als u de RIB nog een keer rustig door kan lezen. Bijvoorbeeld een basisvraag van Wij is: hoe kan het nou zijn dat die eigenaars, ontwikkelaars, worden die eigenlijk wel betrokken bij die kaders? En nu is er natuurlijk wel participatie geweest en meedenken, maar de kaders zijn echt een gemeentelijk product, die u heeft vastgesteld. Dus dat is een vastgesteld kader wat inderdaad al een aantal jaar oud is. Wat je ziet, is dat we daar vervolgens wel IOK's en AOK's mee hebben gemaakt met de ontwikkelaar. En waar we nu mee zitten, is dat in het tweede deel zit een heel belangrijk deel, de aanpassing van de buitenruimte. En daar hebben we ook afspraken gemaakt met ontwikkelaars over hun bijdrage aan die buitenruimte. En dat zijn financiële afspraken die nu blijken dat het niet meer uit kan, omdat dus vanwege de genoemde redenen de prijzen daar veel duurder zijn geworden. Dus het gaat niet alleen over de woningen, maar het gaat ook over het totale plan wat we hebben gepresenteerd. Dus ook die buitenruimte. Nou, bijvoorbeeld er staat een hele mooie groene wandelfietsroute in van het Sijthoff middenin naar het water toe. En dat is natuurlijk een dure ingreep in die buitenruimte, die betaald zou worden door de bijdrage van de ontwikkelaars. En wat we nu zien, is dat misschien eigenlijk nog niet het allergrootste probleem is dat er 400 woningen over zijn, maar vooral dat we daarmee niet die ruimte kunnen betalen met het geld wat we hebben. Dus nog steeds blijft de optie, we houden het kader vast. Alleen dan komen we bijvoorbeeld met een plan naar u voor een andere aanpak voor de buitenruimte. Dus elke optie die we noemen in de brief, toch heel even kort, dat is een: we doen helemaal niets meer, we houden het gewoon zoals het is. Er zitten allerlei randvoorwaarden. En twee: het blijft bedrijventerrein, maar misschien kan bedrijfsmatig worden uitgebreid. Dat is eigenlijk eentje die erbij is gekomen naar aanleiding van de presentatie met u. Drie is: we houden vast aan het kader. Alleen dan moeten we dus wel kijken naar die buitenruimte. En vier is: we bouwen wel meer woningen, daarmee kunnen we het plan breder aanpakken en dus wel die buitenruimte aanpakken. Aan alle vierde de opties zitten haken en ogen. Dus er is geen makkelijke oplossing, ga ik wel zeggen. Er is ook geen keus gemaakt. Dus dat even in de vraag. Ik hoop dat ik daarmee antwoord op de vraag heb gegeven hoe we de relatie met de ontwikkelaars hebben en hoe die vast is gelegd. Maar dat betekent dus ook dat, omdat de omstandigheden zijn veranderd, we gewoon een bepaald bedrag op hebben gehaald of nog aan het ophalen zijn, maar daar in ieder geval afspraken over maken, waar we het mee hebben te doen. Het CDA gaf aan niet blij te zijn. Nou, dat kan ik me heel goed voorstellen, maar het is helaas wel de situatie zoals die is.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam wil u graag interrumpen. Ga uw gang.

De heer Van Dam: Mijn vraag was eerder van hoe kan het dan ontstaan? Want u noemt de terechte punten, dat middengebied, die middenstrook die moet worden gerealiseerd. Die brug. U geeft zelf aan van: die gelden die zouden we halen uit de ontwikkeling, maar nu geven die bedrijven zelf aan van: maar daar zien wij helemaal geen schot meer in. En mijn vraag was: hoe kan zo'n situatie ontstaan? Want die ontwikkelingen die we net noemen, zijn essentieel voor dit gebied en hier zouden juist die investeringen komen die dat gebied zo mooi zouden maken. Dus waarom is dat niet beter geborgd in die afspraken voor dit Ontwikkelkader?

Mevrouw Van de Waart: Dat laatste kan ik niet helemaal antwoord op geven, maar de reden waarom het zo is ontstaan, is omdat er dus externe omstandigheden waren, die niet zozeer bij ons lagen, die zorgden dat de kosten gingen stijgen. Er zijn ook andere voorwaarden bijvoorbeeld gesteld aan bepaalde bouwprojecten. Dat is gaandeweg in de jaren gebeurd en daar is inderdaad in het proces geen rekening mee gehouden. Bijvoorbeeld in de afspraken met de AOK's met de ontwikkelaars.

De voorzitter: Mevrouw Van der Weij, u wilt interrumpen?

Mevrouw Van der Weij: Ja, ik wil interrumpen met een ordevoorstel, maar dat heb ik nog nooit gedaan. Ik weet ook niet of dat gaat lukken. Maar gegeven dat de RIB eigenlijk is uitgewerkt in een nieuwe RIB, is het niet een idee dat we allemaal even rustig de tijd krijgen om het te lezen en indien nodig kunnen agenderen op een volgend Forum? Ik weet niet of het ordevoorstel gelukt is.

De voorzitter: Ik vind het eigenlijk een buitengewoon goed voorstel. Als de rest zich er ook in kan vinden? Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Nee, maar mijn vraag die ik in de eerste termijn stelde die staat nog steeds. Dus ik zou er nog wel gewoon de wethouder over willen horen.

De voorzitter: Is dat dan niet verstandig om die vraag dan te bewaren totdat die tweede RIB ook gelezen is?

De heer Van Dam: Die vraag is nog steeds even relevant. Dus als we dit wel even af kunnen maken, deze termijn, dat zou dat zou wel wenselijk zijn. En ik steun het voorstel hoor, om die RIB te agenderen, maar laat de wethouder nog even haar verhaal afmaken. Dat lijkt me toch wel zo handig.

De voorzitter: Gaat u verder. Dan mag u uw verhaal afmaken.

Mevrouw Van de Waart: Ik ben wel heel even kwijt waar ik dan gebleven was en welk onderdeel van de vraag van Wij ik niet beantwoord heb.

De voorzitter: U wil mijnheer Van Dam interrumpen?

Mevrouw Ten Brummelaar: Ja, ik wilde inderdaad de heer Van Dam interrumpen, want hoewel ik snap dat hij heel graag een antwoord hoort op de prangende vraag die echt niet tot de volgende keer kan wachten, kunnen we er niet over stemmen?

De voorzitter: Helaas werkt dat niet in het Forum.

Mevrouw Ten Brummelaar: Het viel te proberen.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Woudstra: Wel een punt van orde, je mag stemmen of je hierover verder gaat en hoe je erover verder gaat, maar volgens mij kunnen we nu bezig snel verder gaan, voordat dit een ellenlange discussie wordt.

Mevrouw Van de Waart: Om eerlijk te zijn, had ik het beeld dat ik bij de vraag van het CDA was aanbeland. Dus die vooral aangeeft er niet blij mee te zijn, net als de heer Van Dam. En ik begrijp die situatie. Daar was ik volgens mij gebleven. Rijswijks Belang vroeg wie zijn dan de partijen? Nou, dat zijn de vastgoedontwikkelaars en de vastgoedeigenaren en ontwikkelaars in het gebied die op dit moment aanwezig zijn. En die signalen krijgen we natuurlijk onder andere door ons omgevingsmanagement, want daar loopt iemand rond die met deze partij afstemming heeft. U vroeg ook van wat zijn dan de omstandigheden? Nou, die zijn ook genoemd in de RIB. Dan moet u denken aan inflatie, hogere bouwkosten, duurdere woningen, wetswijzigingen. Wat je ook ziet is dat bijvoorbeeld beleggers minder geïnteresseerd zijn in het opkopen van panden met huurwoningen. Dat zijn de aanleidingen die zijn genoemd. Ik wilde toch even uw vraag, hoe is de analyse gegaan? Dat is wel echt uitgebreid uitgelegd in de bijlage en dat voert misschien wat ver om dat nu helemaal uit te leggen. De subsidie, in principe zijn we nog geen subsidie die misgelopen en dat is ook nog even de vraag die boven de markt hangt of dat dat is, maar we moeten in ieder geval snel dat we kiezen voor een optie met minder woningen, moeten we in overleg met het ministerie wat dat betekent eventueel voor de subsidies. Dus ik wil niet voor de troepen uitlopen, maar we voldoen dan

in ieder geval niet aan de afgesproken voorwaarden. En we kunnen natuurlijk wel kijken of dat daar een mouw aan te passen is, maar dat is wel een risico dat we zien. Dan had u nog een vraag over die extra energievoorzieningen. De signalen die we van Stedin hebben gehad, er moeten in ieder geval vier extra trafostations bij worden gebouwd ten opzichte van de oorspronkelijke planning. Er is in principe nog geen netcongestie, want dat was ook een vraag die u had gesteld. En dan kwam ik bij PvdA. Dank u wel voor de vraag, want daarmee kan ik iets over het proces zeggen. U heeft dus een RIB gehad en in de RIB staat een proces waarin we zeggen: deze RIB is vooral bedoeld om echt de feitelijke informatie met u te delen. Eigenlijk stellen we voor om voor alle vierde de scenario's echt een eerste uitwerking te doen in wat zijn de voors en tegens, zodat u daar ook beter zicht in krijgt. Dat zit nog niet in deze RIB, maar dat gaan we nu uitwerken. Dat krijgt u in een volgend raadsvoorstel, waarbij we wel een voorstel doen voor wat betreft het college beste voorstel. En daar kunt u dan over stemmen en als u daarover hebt gestemd, gaan we die verder uitwerken. Dus ook als u zegt: blijf bij het kader zoals het nu ligt, betekent dat is dus dat we met een plan moeten komen voor die buitenruimte. Dat is denk ik goed om even te hebben, maar dat zijn dus twee raadsvoorstellen eigenlijk nog na deze RIB. En dat voorstel zit in de brief.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil de heer Van der Veer u interrumpen.

De heer Van der Veer: Dank u wel, voorzitter. En wat wordt dan de planning? Er is tijdens die sessie gezegd: eerste of tweede kwartaal. Wat is de planning van het college om met deze voorstellen te komen?

Mevrouw Van de Waart: Die heb ik wel, maar die weet ik even niet uit mijn hoofd. Het eerste voorstel komt in Q1. Handig, hè? En het tweede voorstel komt in Q3. Volgend jaar uiteraard.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was het?

Mevrouw Van de Waart: Volgens mij ben ik dan bij mijn vragen, voorzitter.

De voorzitter: Dan stel ik voor om dit agendapunt dan voor nu af te sluiten en straks weer opnieuw op te pakken als de andere RIB geagendeerd wordt. Heb ik het zo goed omschreven. Ja, redelijk. Mijnheer Kruger, ga uw gang.

De heer Kruger: Voorzitter, een punt van orde. Ik meen dat we het Forum hebben samengevoegd, want we hadden kennelijk weinig punten. Het is nu bijna 23:45 uur. Het is toch van de gekke dat we hier zitten met zijn allen. De helft van de wethouders die liggen al op één or. Mensen lopen hier weg. Moeten we nooit meer doen. Laten we ons in godsnaam bij het forum houden. Ik denk dat dat beter is voor de tijdsbesteding. Het is niet meer normaal.

De voorzitter: Het presidium mag dat bepalen. U wilt er ook iets over zeggen?

Mevrouw Woudstra: Dit is bij het presidium onder andere door mij als risico aangegeven en dit was de voorkeur toen van het presidium, om het toch te proberen vanavond. Dus de oproep aan iedereen, net als in het presidium, om het kort te houden.

De voorzitter: Dit zien we nooit meer terug.

14. RIB 024 064 Museum Rijswijk

De voorzitter: We gaan door naar het volgende agendapunt. De RIB 024 064 museum Rijswijk. Geagendeerd door Beter voor Rijswijk met steun van Rijswijks Belang en Wij. Rijswijk. Dan geef ik graag Beter voor Rijswijk het woord. Wie? Mijnheer Kruger, ga uw gang.

De heer Kruger: Dank u wel, voorzitter. Misschien is het goed, er zijn vragen beantwoord die schriftelijk zijn ingediend vooraf door Rijswijks Belang. Misschien is het handiger dat we eerst die partij de gelegenheid geven om daar even op te reageren of ze blij zijn met de antwoorden. En dan kom ik daarna wel.

De voorzitter: Zijn jullie dat?

Mevrouw Ten Brummelaar: Dank u wel. Ik was heel netjes op u aan het wachten totdat u mij het woord geeft. Want anders krijg ik op een sodemieter. Dat moeten we ook niet willen. De heer Kruger die voelt hem heel goed aan, want nee, we zijn alles behalve tevreden met het antwoord. Ik vraag me af of er iemand is binnen deze raad die weleens een lening heeft afgesloten en het zo lang voor elkaar heeft kunnen krijgen om uitstel van betaling te kunnen doen en niet met concrete voorstellen te komen, omdat dat, hoe stond het er precies aangegeven? Excuses. Nu kan ik er niet opkomen. Dat heeft echt met het tijdstip te maken. Omdat het te ingrijpend is. Ik denk dat het museum de tijd die zij hebben gehad van ons als raad ruimschoots hebben verspeeld. De cijfers laten nu wederom zien dat het verbeterde beeld gewoon niet verder doorzet. En ik zou de wethouder toch echt willen oproepen om met de vuist op tafel te gaan slaan daar en een flink stuk strenger te worden. Want de antwoorden geven eigenlijk nog steeds een open einde, in plaats van een einde aan dit hele horrorverhaal. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dit stuk is ook gesteund door Wij. Rijswijk. Dus ik vroeg me af of u er nog iets over wilt zeggen, mijnheer Van Dam?

De heer Van Dam: Ja, heel kort. Kijk, wij delen de zorgen die net zijn geuit door Rijswijks Belang. En ik denk, ik begin ook als ik deze antwoorden lees steeds meer vraagtekens te zetten bij het functioneren van dit museum. We hebben al eerder aangegeven dat er vergelijkbare musea zijn met veel kleinere begrotingen, met fte's die slimmer, efficiënter worden ingevuld. Ik denk wel echt dat er iets meer mogelijk is dan dat er hier wordt gedaan, maar verder is alles al gevraagd door Rijswijks Belang. Ik laat het hierbij.

De voorzitter: Fractie van GroenLinks, ga uw gang. Mijnheer Kruger.

De heer Kruger: Voorzitter, we kregen 3 september 2024 een brief. Een hoop kommer en kwel. Er zou een plan komen, onderhoudsprogramma. We kregen dit jaar ook weer een brief. De vorige was 5 december op de Sinterklaas. Dit jaar op 3 september. Het was eigenlijk een kopie van de voorgaande brief en het blijft kommer en kwel. Men geeft niet duidelijk aan hoe ze uit de problemen komen. En als je nu in het museum komt en je moet er een kaartje betalen voor 14 euro om binnen te mogen komen, er komt straks een btw-verhoging aan, betaald parkeren zal ook van invloed zijn op het aantal bezoekers. Heb ik er weinig hoop in dat dit ooit nog goed gaat komen. En het lijkt wel of hier een filiaal van Stella fiets hebben staan, het moddert maar door, totdat het echt niet meer kan. En ik vraag eigenlijk, die problemen die blijven. Ze zien zelf geen oplossingen. Ze betalen blijkbaar ... Jarenlang komen ze de afspraken niet na, die we toch hebben gemaakt. En de ene keer ligt het aan de corona en waar het nu aan ligt. ik weet het niet, maar de vraag is: wat gaat u nu concreet ondernemen om de zaak op orde te stellen? Want ik vrees dat uw antwoorden, die ik zorgvuldig zal bewaren, dat als u niks verandert, komt dit volgend jaar weer op dezelfde manier weer terug en ondertussen moeten we overal bezuinigen op subsidies. Het kost een hoop geld en het museum daar gaat best heel veel geld naartoe. En ik vind dat eigenlijk te triest voor woorden. Daar moet echt een keer een goede oplossing voor komen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Van Maarseveen, ga uw gang.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel, voorzitter. GroenLinks Rijswijk draagt museum Rijswijk een warm hart toe. Over het algemeen wordt de kwaliteit van leven binnen de gemeente groter als je als gemeente over culturele instellingen beschikt. Kleine musea en de vrijwilligersstructuur eromheen zijn van een grote sociale waarde. En daarnaast heeft museum Rijswijk een positief effect op de uitstraling van onze Herenstraat. Als hoogwaardig winkelgebied. Het geeft onze Herenstraat een zeker elan. En museumbezoekers en winkelen en recreëren in onze Herenstraat. En ik vroeg me ook af hoe belangrijk en welke meerwaarde heeft museum Rijswijk voor onze ondernemers in de Herenstraat? Heeft u daar een idee van? En ik begrijp dat u zich als wethouder niet kan bemoeien met de bedrijfsvoering van het museum, maar weet u wat de lijn is in de bezoekersaantallen en hoe gaat het met de shop, de evenementen en de horeca? Hebben de erfgoedtentoonstellingen nieuwe bezoekers opgeleverd? En wordt er veel gebruik gemaakt van de beeldenbank van Museum Rijswijk? En ik hoorde ook dat er steeds meer scholen Museum Rijswijk gaan bezoeken. Ik vroeg me af of u daar ook een idee van heeft, hoeveel scholen het museum hebben bezocht?

De voorzitter: Ik zie dat mevrouw van Rijswijks Belang wil interrumperen. Ga uw gang.

Mevrouw Ten Brummelaar: Ik hoor mevrouw zeggen dat het een elan geeft aan het straatbeeld van de Herenstraat, het winkelgebied. Ik moet zeggen, het pand ziet er heel mooi uit. Ik ben eigenlijk wel benieuwd als we daar de mensen zouden gaan vragen of ze weten wat het is. Of ze daar ook echt allemaal het antwoord op weten. En ik vermoed dat dat nee gaat zijn.

De voorzitter: En ik wil nog heel kort even voor we verdergaan, ik zie wederom weer de stand van zaken. Havenkwartier fase 2 hier staan, in plaats van Herenstraat. Dus even het juiste onderwerp erbij, zodat iedereen ... Dat is voor de regie, als er nog iemand meeluistert. Dan mag u weer verder mevrouw Van Maarseveen, excuus.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel, voorzitter. Nou, ik denk dat als je bezoekers van het museum vraagt waar het museum voor is, dat ze dat wel weten, omdat ze komen voor het museum. Dus dat lijkt me wel duidelijk. En daarnaast had ik nog wel als tip voor mensen die het museum te duur vinden, een Museumjaarkaart is heel fijn en dan kan je heel vaak naar het museum toe en ook andere musea.

De voorzitter: Mevrouw Ten Brummelaar had nog een interruptie.

Mevrouw Ten Brummelaar: Het spijt me op dit tijdstip, voorzitter, maar het daagt natuurlijk wel uit om hierop te reageren. Als het antwoord is: als je een museumbezoeker vraagt wat het is, dan weet hij het. Ja, dat lijkt me een beetje voor de hand liggend, maar ik ben benieuwd of de willekeurige voorbijganger ook weet wat het is. En daarvan denk ik dat dat niet zo is.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder, mevrouw Van Maarseveen.

Mevrouw Van Maarseveen: Ik zag een interruptie van mevrouw Harmsen.

Mevrouw Harmsen: Ja, heel kort. Er is een enorm neonbord tegenwoordig aan het museum met Museum Rijswijk.

De voorzitter: Dat is buitengewoon duidelijk.

Mevrouw Van Maarseveen: Dank u wel, mevrouw Harmsen. Dat is inderdaad duidelijk, dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Harmsen, wilde u nog iets toevoegen? Ga uw gang.

Mevrouw Harmsen: Heel kort. Ook het museum Rijswijk gaat ook de ChristenUnie Rijswijk aan het hart, maar ook dat er goede financiën voor zijn. En er wordt natuurlijk gesproken over, je kunt niet in

de bedrijfsvoering werken, maar je kunt wel suggesties doen, je kunt sparren als gemeente. En heeft de gemeente ook bijvoorbeeld gedacht aan net zoals de bibliotheken, de bibliotheek aan de Vliet, dat er ook zo iets kan komen als musea aan de Vliet. Waarin dus curators, conservators worden gedeeld. Er zijn meerdere kleine musea aan de Vliet. Ook in Voorburg tot en met Voorschoten. Kunnen die niet wat samen doen? Exposities laten rondgaan op dat kleine, hoeveel kilometer is het eigenlijk, die je met de fiets eigenlijk nog kan doen of de e-bike? Een suggestie zoals de bibliotheken functioneren zou het museum misschien ook kunnen functioneren en daarmee dus zijn overheadkosten flink kunnen snijden. Dat is mijn suggestie. En heeft de wethouder daaraan gedacht? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Een goede vraag. Mevrouw Van der Weij, ga uw gang.

Mevrouw Van der Weij: Dank u wel, voorzitter. Cultuur gaat ons natuurlijk ook aan het hart. En dat is u denk ik wel bekend. We willen ook graag een goed en mooi museum. En we wilden in aansluiting van de ChristenUnie nog enkele suggesties onder de aandacht brengen. En ook de vraag of u daarvan bekend bent of misschien eens een keer zou willen onderzoeken of bespreken met het museum, om te kijken of daar mogelijkheden zijn. Een aantal suggesties zijn misschien wat meer lokaal, wat meer met Pop-up museumachtige zaken, samenwerken met scholen. Ik heb geluiden gehoord dat ook enkele scholen daar misschien wel interesse in hebben, om dan ook de lokale aantrekkingskracht wat te kunnen vergroten. Maar je kunt het ook over hele andere boeg gooien en in lijn met de ChristenUnie, misschien een samenwerking opzoeken. En je kunt het kleinschalig aanpakken, maar misschien ook met een dependance van Naturalis of Archeon, gegeven al onze mooie Romeinse vondsten hier in deze omgeving. Ik dacht, ik geef deze suggesties toch even mee en ben benieuwd of u deze kent of erover na wil denken of dat mee wil nemen in gesprekken. Want ook wij staan voor goede bedrijfsvoering en een goed museum.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de wethouder. Ga uw gang.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Allereerst wil ik wel benadrukken dat deze RIB gaat echt over het aflossen van de lening en de wijze waarop dat gaat en de wijze waarop de lening is opgebouwd. En de signalen die wij vanuit het museum kregen over de exploitatie. En op een gegeven moment hebben we dus gezegd: we moeten daar bestuurlijk overleg over hebben en dan gaan we kijken hoe dat tot stand gekomen is en wat de prognose is. En daar hebben we u over geïnformeerd, zoals we ook vorig jaar, nee, 13 februari van dit jaar in het Forum samenleving hebben aangegeven dat we u vaker over financiële situatie zouden informeren. Dus hierbij is dat ook dan in ieder geval afgedaan. Maar goed, wat u schetst hier, de problemen die bij het museum momenteel gezien worden, die zie ik ook. Ik zie natuurlijk ook dat er financieel uitdagingen zijn, maar er wordt ook gezegd en het wordt vrij stellig gezegd door een aantal tot fracties, vooral door Rijswijks Belang en Beter voor Rijswijk, dat er al jarenlang niet aan de afspraken wordt voldaan. Dat is pertinent niet waar. Alleen vorig jaar is er op een gegeven moment gevraagd: wij kunnen niet voldoen aan de aan de aflossing van deze lening, kunnen we daarover praten? En toen hebben we gezegd: er is nog een lening deel open en dat hebben we voor aan u gecommuniceerd, daar kunnen we nog feitelijk de termijnen wat oprekken, zodat u iets later begint met aflossen of dit jaar nog niet hoeft af te lossen. Dat kunnen we nu niet meer doen. Dat zouden we nog een deeltje kunnen doen, maar dat is niet onze insteek om dat op die manier te doen. Voor de rest zijn de afspraken rondom de lening tot op dit moment nog niet geschonden. Dus dat is wil ik toch even heel duidelijk gezegd hebben. Tegelijkertijd hebben wij in de gesprekken die we voeren met het museum, heel duidelijk aangegeven: we zien wel echt door de jaren heen een beeld ontstaan dat het elk jaar krap is. Dat is ook gewoon de realiteit waar we tegenaan lopen. Wij hebben een museum in onze stad, wat het eigenlijk goed doet. Als je kijkt naar de bezoekersaantallen na corona, is dat eigenlijk ten opzichte van musea in andere steden best

aardig weer op niveau gekomen. Nou, dan moet je ook toch aangeven dat gewoon een positief signaal wordt afgegeven vanuit het museum dat de tentoonstellingen, zoals zij die organiseren, werken en ook daadwerkelijk de bezoekers trekken die ze verwacht hadden. Het is alleen en dat staat ook in de beantwoording die we richting Rijswijks Belang hebben gestuurd en die op iBabs te zien is, het fluctueert enorm. En dat is het risico als je per maand gaat kijken naar exploitatiecijfers. Dan zie je dus de ene keer dat we hebben voor de zomer gezien dat het wat minder ging, vervolgens na de zomer het eerste gesprek, gaat het weer wat beter. Zien we echt een stijgende lijn. En vervolgens bij het volgende gesprek en dat is de voetnoot die bij de vraag staat, zien we dat het weer wat minder of in ieder geval niet op hetzelfde peil is gebleven. Tegelijkertijd staat er niet bij, is oktober, wat mij verzekerd is door zowel de directeur als door de Raad van Toezicht, waar ik vorige week maandag weer een gesprek mee heb gehad, verzekert dat oktober een uitzonderlijk goede maand is. Er zit ook weer een positieve lift in. Het is zo grillig, dat ik het echt riskant vindt op die wijze de exploitatie te gaan bekijken. Ik heb tegelijkertijd ook de verzekering gehad van de raad van Toezicht, voorzitter van de Raad van Toezicht, dat de aflossing dit jaar gedaan wordt. En dat is voor mij gewoon een heel belangrijk punt, want uiteindelijk is dat de financiële relatie die wij hebben met het museum, is dus subsidierelatie en die gaat over de inhoud van ons beleid.

De voorzitter: Mevrouw Ten Brummelaar, wilt u interrumpen? Ga uw gang.

Mevrouw Ten Brummelaar: Ik hoor de wethouder zeggen dat de aflossing wordt gedaan en vooropgesteld dat we dat natuurlijk ontzettend fijn zouden vinden, is dat ook de aflossing van de renteverplichting die van 2019 tot en met mei 2022 nog niet is belast?

De heer Wit: Voorzitter, zoals we ook in de stukken hebben aangegeven eerder, is dat wij in de renteverplichting en aflossen een afbetalingsregeling hebben opgezet, zodat het niet in één keer, maar over een termijn wordt uitgestrekt. En die zit daar ook bij. Goed, waar het dus op neerkomt, is dat wij de verwachting hebben dat die afbetaling wordt gedaan. We hebben twee financiële relaties met het museum en dat is de afbetaling van de lening, dus de aflossing van de lening en dat is de subsidieregeling. De subsidieregeling die voorziet dus in het programma naar de cultuurvisie en de erfgoednota, onderdelen, daar subsidiëren wij het museum voor, om die uit te voeren. En dat gaat hartstikke goed. Zij voldoen aan alle eisen die wij stellen in die subsidierelatie en ook in de verantwoording die wij jaarlijks krijgen over die subsidie, zien wij ook dat al die punten keurig netjes gehaald worden. De aflossing is een ander verhaal. Dat heeft niet direct iets met een subsidie te maken. Dus ook het verhogen van een subsidie bijvoorbeeld, zal niet direct een aflossing ... Daar kun je niet meteen een aflossing mee betalen. Als ik de subsidie ga verhogen, dan verwacht ik ook activiteiten die de cultuurvisie of de erfgoednota ondersteunen. Dus dat is ook niet direct een oplossing. Dus wij gaan er gewoon vanuit dat in de bedrijfsvoering er voldoende financiële middelen binnenkomen om die aflossing te doen. Zoals ik al zei, ik heb de verzekering gekregen dat dat wel het geval gaat zijn dit jaar. Mocht dat niet het geval zijn, dan heb ik één optie en dat is namelijk een boete uitdelen, noemen ze dat heel plat gezegd. Maar in de lening, in de afspraken is opgenomen dat wij 1 procent van het af te lossen bedrag per maand dat de aflossing niet wordt gedaan, in rekening mogen brengen bij het museum. Maar goed, u voelt natuurlijk ook al aankomen, als een aflossing niet gedaan kan worden en ik ga een boete opleggen, dan is dat ook niet het direct meest nuttige wat je kan doen. Maar het is wel iets. Dat is hoever ik kan gaan als het gaat om maatregelen treffen aangaande de aflossing en de lening. Ik loop eventjes door of ik nog vragen heb. Lang uitstel van betaling, nee, dat is dus niet het geval, er is geen uitstel van betaling. De cijfers laten zien dat het beeld niet doorzet. Dat klopt inderdaad. Dat is omdat we zo echt per maand kijken, is dat risicovol. Beter voor Rijswijk noemt het kommer en kwel en een probleem en de afspraken jarenlang niet nagekomen. Nogmaals, dat is niet het geval. U geeft wel een ander kritiekpunt aan en dat is

inderdaad de rijksoverheid, die momenteel de sloopkogel door de cultuursector haalt, wat mij betreft. Maar dat is niet iets wat ik het museum kan aanrekenen. Dus ja, de btw-verhoging zal ongetwijfeld culturele instellingen in heel Nederland gaan schaden. En daar zal het museum dus ook mee te maken moeten krijgen. En dan is het aan mij, dan is het aan ons als gemeente om ervoor te zorgen dat wij onze culturele instellingen op een goede wijze ondersteunen, zodat ze hun werk kunnen blijven doen. Als de rijksoverheid daar niet de middelen voor geeft. En dat ziet ernaar uit dat dat lastig gaat worden. Maar goed, het beleid moet zich nog allemaal uitwerken. De debatten in de tweede kamer worden daar nog over gevoerd. De vragen van GroenLinks. De winkeliers. Wij hebben in ieder geval ... Wij weten dat de centrummanager en de voorzitter van de winkeliersvereniging blij zijn met het museum. Zij zien daar een positieve meerwaarde in. Dus dat gesprek hebben wij gevoerd. U heeft het over de bedrijfsvoering. De bezoekers. Ja, we hebben wel een beeld op de bezoekers. We volgens dat ook, maar nogmaals, ik wil dat dus niet echt per maand gaan volgen, want dan ga je dus zeggen: als het een keer wat minder is: het gaat heel slecht. En dan gaat het een keer goed: o, het gaat heel goed. Nee, je moet echt even over de lange lijn kijken. En vooralsnog is daar een bestendig beeld te zien. De winkel en de horeca, daar heb ik ook wel zorgen over, maar de horeca gaat juist ook, zeker sinds daar een nieuwe eventmanager zit die daar echt heel veel nieuwe aanloop in krijgt. Er wordt goed gebruikgemaakt van zaalverhuur. Er zijn weer meer huwelijken geweest, waardoor ook echt het inkomen aan die kant wat omhoog gaat. Dus ik zie daar een positieve ontwikkeling. Dat geldt ook voor de winkel. De winkel is een vrij unieke winkel, moet ik wel zeggen, waar echt fantastische dingen te krijgen zijn, die ik nergens anders kan vinden. En dat wordt ook door een groep mensen daadwerkelijk gevonden. De beeldbank vind ik nog een beetje vroeg om daarop te reageren, want die is inderdaad net geopend. Ik weet wel dat hij goed al bezocht is. Ik bezoek hem zelf ook regelmatig. Als u foto's zoekt over Rijswijk, over geschiedenis, ga er alsjeblieft naartoe. Maar dat is dus iets wat we ook samen met het museum feitelijk, wij hebben een museum die opdracht gegeven, onderdeel van de subsidie om dat uit te werken. Wat ze dus uitstekend gedaan hebben. Scholen, heeft u vragen over gesteld. Wij zien feitelijk dat alle basisscholen en middelbaar onderwijs in Rijswijk komt naar het museum toe, maar ook een groot aantal scholen uit de omgeving buiten Rijswijk weten het museum te vinden. Exacte getallen daarvan heb ik hier niet paraat, maar kan ik u als u dat wenst wel doen toekomen. Dat moet ik wel aan het museum vragen, want nogmaals, dat gaat heel erg nauw in op de bedrijfsvoering. Ik wil nog echt wel aangeven, ik zit er bovenop. Niet voor niets hebben we de afgelopen tijd meer bestuurlijk overleg gehad dan ooit. De Raad van Toezicht ziet ook echt de ernst van de situatie in. En we hebben ook aan de directeur gevraagd en zijn samen bezig om voor de korte termijn en de middellange termijn een actieprogramma op te zetten. Hoe kunnen we nou zorgen dat we uit deze situatie komen? Dus nogmaals, ik zit erbovenop. Ambtenaren zitten erbovenop, hebben regelmatig gesprekken. De verzekering van de Raad van Toezicht dat dit jaar de aflossing komt, is voor mij belangrijk. Als uiteindelijk die aflossing ook gedaan wordt, dan is er eigenlijk niets meer aan de hand, want dan is die aflossing gedaan en het museum heeft zijn afspraken nagekomen. En daar sluit ik mee af, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Is er nog behoefte aan een tweede termijn? Mevrouw Ten Brummelaar, mijnheer Kruger. Verder niemand. Ga uw gang. Eerst mevrouw Ten Brummelaar, mijnheer Kruger.

De heer Kruger: Ik hoorde mijn naam vallen.

Mevrouw Ten Brummelaar: Dames eerst, mijnheer Kruger. Teleurgesteld in u. Laat ik vooropstellen dat in de tweede termijn ik de wethouder wil complimenteren hoe die voor het museum gaat liggen. Want ik kan niets anders zeggen dan daarvoor wat dat betreft complimenten. Dus dat siert de wethouder. Ondanks dat wij er toch erg over verschillen wat dat betreft qua mening. Ik ga niet

zozeer meer vragen stellen, omdat ik denk dat dat voor dit tijdstip niet zo heel veel zin meer heeft en het antwoord niet gaat veranderen vanuit uw optiek. Wat ik wel wil meegeven namens de fractie, is dat zolang er mensen elke maand hun verwarming zachter moeten zetten, omdat er geen geld is en naar de Voedselbank gaan, er organisaties zijn die heel graag subsidie zouden willen hebben, die echt ouderen helpen uit de eenzaamheid te komen en dergelijke, dat niet kunnen doen. Terwijl er voor ons gevoel geld verdwijnt in een bodemloze put. Zeggen wij: stop met dit museum, laat de lening terugbetalen en laat het terugvloeien naar de inwoner.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Kruger.

De heer Kruger: Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor de reactie van de wethouder. Ik voel dat die gek is op cultuur en cultuur mag kennelijk wat kosten, mag veel kosten. Ik geef iets mee in overweging. Wij zijn geen cultuurbarbaren of zo, dat we tegen een museum zijn. Maar zoals al aangegeven werd, er zijn andere musea, daar zitten met name de loonkosten een stuk lager, omdat er dus wat meer actieve vrijwilligers zijn. Kijk naar het BB-museum. Het museum zou ook wat meer kunnen doen ook om zijn bekendheid te kunnen verhogen. Ook naar burgers toe, om aanleiding te geven. Waarom zet dat museum zijn horecagelegenheid niet twee keer per week of een keer per week open voor mensen die het moeilijk hebben? Waar net aan werd gerefereerd. Om daar een kop koffie te komen drinken en een en een biscuitje. En dat ze tevreden daar weggaan. Dat is er dus niet. Want wil je er komen, moet je geloof ik eerst een kaartje kopen van 14 euro, want dat zijn juist niet de mensen die met een museumjaarkaart daar binnenkomen. Dat het een huis is, een museum is voor de stad, waar ook mensen die wat minder hebben zich misschien 's winters ...

De voorzitter: Mijnheer Smith wil u graag interrumpen, zie ik.

De heer Smith: Dank u wel, voorzitter. De horeca is gratis, daar hoeft u geen entree voor te betalen.

De heer Kruger: Maar wel peperdure consumpties, heb ik begrepen. Maar het gaat er om dat de mensen het prettig vinden om daar te komen om een kop koffie te krijgen met een biscuitje erbij en geen appelgebak van 4,5 euro. Daar gaat het helemaal niet om, maar daar zouden ze een goede geste meedoen. En verder hoop ik, ik spreek ook de wens uit, dat de brief van 2023 en 2024, dat we niet volgend jaar een gelijkwaardige brief krijgen over het lopende jaar 2025. Dat dan echt de verbeteringen waarneembaar zijn. En dat zou ons een goed lief zijn. En als dat niet lukt, dan zou ik het prettig vinden dat we echt iets gaan organiseren. Ik bedoel, er zit een Artisjok, het amateur palet. Dat we in die richting wat meer gaan denken, dan doen we echt iets voor Rijswijk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kruger. Wilt u nog kort reageren op deze aanbevelingen, wethouder?

De heer Wit: Ja. En ik wil nog even kort reageren op de suggesties die ik van ChristenUnie en D66 heb meegekregen. Want die had ik op een andere pagina staan en ik had het niet omgedraaid. Dus excuses daarvoor. Die krijgt u nog van mij. Maar ik bedoel even, ik ga even in op, dank voor de positieve bewoording. Want u begrijpt inderdaad, dit ligt na aan mijn hart. Ik vind het namelijk echt een belangrijk iets voor onze samenleving, dat we dit soort instellingen blijven steunen. Het voorziet in een behoefte die bij een groot deel van onze inwoners wel degelijk aanwezig is. Het voorziet in een behoefte van ons cultuurbeleid, voorziet in een behoefte van ons erfgoedbeleid. En daar hebben we het museum hard voor nodig. En ik zal uw suggesties neem ik zeker mee. Het kopje koffie.

Uiteindelijk nogmaals, ik ga niet over de ... Ik vind het een leuke suggestie. Ik ga er niet over de bedrijfsvoering. Ik wil het best wel een keer neerleggen bij ze, om dat op die manier te doen, maar ik geef u geen garanties, want dat is aan hun omdat op die manier te doen. Er komt wel en dat is ook bij de griffie neergelegd, de mogelijkheid, de griffie is benaderd door het museum, om ook de raad een

keer weer uit te nodigen om langs te komen. Zodat u ook met uw eigen oog en dan vraag ik u echt allen om te komen. Om ook echt te kijken wat er nou gebeurt en hoe het museum erbij staat. Dan nog even snel ingaan op de ChristenUnie en D66. De suggesties. De samenwerking met andere musea is een interessante suggestie. Dat zou kunnen als we het hebben over erfgoed bijvoorbeeld. Dat je zegt van: het erfgoed van de Vliet. Dat soort dingen. Daar zou je prima mee kunnen samenwerken. Als je het hebt over de andere tentoonstellingen, de biënnale, dat is echt iets wat door dit museum ontwikkeld is, opgezet is, internationale erkenning heeft gekregen. Dus dat wordt heel lastig om daar dan mee te gaan rondlopen. Zo werkt het ook niet. Je kunt niet heel makkelijk zeggen van ik ga met een tentoonstelling een andere plek, want een tentoonstelling is heel erg plaatsgebonden. Als je een tentoonstelling maakt, betekent dat ook dat die op die plek gemaakt is. Maar goed, de suggestie kan ik natuurlijk zeker meenemen richting het museum. Daar heb ik geen enkele moeite mee. Even kijken. D66 vroeg ook om op die wijze erop in te gaan.

Mevrouw Harmsen: Mag ik interrumpen?

De voorzitter: Mevrouw Harmsen, ga uw gang.

Mevrouw Harmsen: Heel specifiek had ik dus ook nog dat ze behalve exposities ook bijvoorbeeld curatoren, directeuren en conservatoren kunnen delen. Je kunt dus ook mensen die ... Het is een klein museum en je hebt toch die hele piramide van overhead. Net als de bibliotheek, delen wij bepaalde overhead met Voorburg en Leidschendam. Dat zou je met musea ook kunnen doen.

De voorzitter: Dank u wel, gaat u verder.

De heer Wit: Voorzitter, in theorie kan het allemaal, klopt. Nogmaals, dit wel echt een museum wat echt anders is dan ook de musea die we in Voorburg hebben. Dus nogmaals, op erfgoed zou je het zeker kunnen doen. Er is momenteel geen ... De conservator is met pensioen. Er komt een vacature voor een nieuwe conservator en wellicht is daar creatief mee om te gaan, maar uiteindelijk laat ik dat echt aan het museum, die invulling te geven. Ik ga daar niet over. De suggesties die u doet, zal ik zeker meegeven. Ik heb enigszins het vermoeden dat er ook meegekeken wordt vanavond. Alhoewel gezien het tijdstip. Dan toch even kort, D66. Ook die suggesties zal ik meenemen, lokaal, pop-up. Ik denk ook interessante dingen. Ik moet zeggen: het museum heeft ook al een keer een pop-up podium gehad, samengewerkt met de muziekschool Rijswijk. Dus ze zoeken echt ook wel de verbinding op die manier. Voorzitter, ik denk gezien het tijdstip dat ik hiermee afsluit.

De voorzitter: Genoeg gesproken. Dank u wel. Dan kunnen we dit agendapunt besluiten.

15. Vragenuur

De voorzitter: Dan komen aan bij het vragenuur, wat zeker geen vragenuur wordt. Alle vragen zijn schriftelijk beantwoord. De meeste. Alleen er waren vanuit de vragen betreffende de dieselbusjes, zeg ik het goed? Waren er nog een drietal, is mij ingefluisterd, aanvullende vragen.

Mevrouw Kames: Voorzitter, aangezien hoe laat het is, wil ik die drie vragen nog schriftelijk indienen. Alleen wil ik wel de vragen van de mantelzorgwaardering stellen, als dat kan, want daar hebben we nog geen antwoord op gekregen. Moet ik hem nog stellen of zegt u: ik heb hem al gelezen? Dan kunt u het antwoord geven. Vanwege het tijdstip.

De heer Van Malsen: Voorzitter, ik heb ze gelezen. Met uw welnemen kan ik gewoon een beantwoording doen en dan zal ik de vraag nog even voorlezen, zodat ook de kijkers thuis weten waar het over gaat.

De voorzitter: Absoluut.

De heer Van Malsen: De fractie van Rijswijks Belang heeft een aantal vragen gesteld over de mantelzorg aardering. De eerste vraag is: waarom is er in de brief aan de mantelzorgers toch opgenomen dat de mantelzorgwaardering 2025 anders vormgegeven gaat worden? Dit naar aanleiding van de motie die is aangenomen tijdens de begroting vorige week. Laat ik vooropstellen dat we die motie gewoon uit gaan voeren. Dus die besparing die we hadden voorzien op de mantelzorgwaardering die gaan we niet doorvoeren. Wat betekent dat die mantelzorgwaardering, waarvan we sowieso al van plan waren om die te handhaven, dat die gehandhaafd gaat worden met de begroting die we hebben. Dat betekent niet dat wij niet enige beleidsvrijheid nodig hebben om alle plannen die wij op het gebied van mantelzorg hebben en op gaan stellen, willen uitvoeren. Uw raad heeft ook nog een mantelzorgplan van ons tegemoet. Dan zijn we nog mee bezig. We zullen ook wel mantelzorgactiviteiten organiseren binnen de Uitvoeringsagenda armoede en welzijn. Dus dat we een aantal zaken op het gebied van mantelzorg anders zullen inrichten, waaronder mogelijk de mantelzorgwaardering, dat is een feit, maar dat die mantelzorgwaardering zelf blijft, is ook een feit. En voor wat betreft de communicatie rondom die mantelzorgwaardering zou ik voor nu voor willen stellen dat het moment dat wij weten hoe de mantelzorgwaardering eruit gaat zien in 2025, dat ook gewoon op alle geijkte kanalen met de mantelzorgers en ook uw raad zullen delen. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Goede beantwoording, mevrouw Kames?

Mevrouw Kames: Ik zal het voorlopig hierbij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kunnen we het vragenuur denk ik bij deze concluderen. Een hele snelle of waren er nog vragen die op dit moment ... Nee.

16. Sluiting

De voorzitter: Dan wil ik graag iedereen bedanken voor de aandacht. De diehards die over zijn gebleven. En dan wens ik u een fijne nacht.